

LII SJEDNICA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRPSKE

Zapisnik i magnetofonski snimak sa **LII sjednice** Narodne skupštine
Republike Srpske, održane na Palama (Jahorini)
06.08.1995. godine.

Prema izvještaju Službe, sednici prisustvuje dovoljan broj

poslаника, тако да имамо кворум за пуноважно одлучивање и сам рад.

На ову седницу позвани су председник и потпредседници Републике,

Председник и чланови Владе, командант Главне штаба Војске РС,

његово преосвећенство Господин Јефрем епископ бањалучки и пред-
седник Скупштине општине Бањалука.

Одрађени број сараника из Владе, такође **LII sjednica Skupštine**
ефикасно могла да се одвија ова Скупштина.

Све присутне срдечно поздрављам и захваљујем се на **18.08.1992**
ству и учешћу у раду сједнице.

Господе посланици, драги гости позивам вас да минута
ћутања одано почаст борцима Републике Српске на Палмама у Јахорини.

MINUTES AND TAPE RECORDING

(transcript?)

OF THE NATIONAL ASSEMBLY's

52th SESSION

held on 6 August 1995

ZAPISNIK I

MAGNETOFONSKI SNIMAK

SA 52. SJEDNICE

NARODNE SKUPŠTINE

REPUBLIKE SRPSKE

održane 06. avgusta 1995. godine

MAGNETOFONSKI SNIMAK

SA SJEDNICE NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRPSKE

ODRŽANE 6.08.1995. GODINE NA JAHORINI-PALE

Sjednicom je presjedavao predsjednik Narodne skupštine Republike Srpske mr Momčilo Krajišnik.

Dame i gospodo, poslanici, dragi gosti, otvaram 52. sednicu Narodne skupštine Republike Srpske.

/ H I M N A /

Prema izvještaju Službe današnjoj sjednici prisustvuje dovoljan broj poslanika, što znači da imamo kvorum za punovažan rad i odlučivanje.

Odsustvovanje sa sjednice su najavili poslanici: Vasiljević Mladenko zbog bolesti, Nedić Stevan zbog određenih problema na području Šipova i Kisin Nikola. Takođe neki poslanici su preko posrednika dali objašnjenje zbog čega današnjoj sjednici ne mogu da prisustvuju.

Na ovu sjednicu su pozvani predsjednik i potpredsjednici Republiki, predsjednik i članovi Vlade, predstavnici Glavnog štaba Vojske, njegovo visoko preosveštenstvo gspodin Nikolaj, njegovo preosveštenstvo gospodin Atanasije, predsjednik Ustavnog suda, predsjednik Vrhovnog suda, republički javni tužilac, guverner Narodne banke, predsjednik Privredne komore, direktor Službe za platni promet i inspekcijску kontrolu i drugi prisutni, kao i predstavnik zapravo predsednik Izvršnog odbora SDS. Svi koji su se odazvali ovom pozivu srdačno pozdravljam i zahvaljujem se na učešću u radu današnje skupštine.

Gospodo poslanici, dragi gosti, ja vas pozivam da minutom ćutanja odamo počast borcima i civilnim žrtvama Republike Srpske i Republike Srpske Krajine, a posebno da odamo počast našem preminulom poslaniku gospodinu Vojinoviću.

Bog da im dušu prosti i da im da rajsko naselje i da upokoji dušu našeg kolege i poslanika Vojinovića Milenka i da nam ostane sjajno sećanje na njega od ovog parlamenta.

Juče ste pre početka Kluba poslanika dobili materijale i predlog dnevnog reda za ovu sjednicu, u međuvremenu je Vlada dala još određen dio materijala, jedno od njih je odluka o finansiranju izrade odlikovanja RS za 1995. godini, s predlogom da se usvoji na ovoj sjednici.

Otvaram raspravu po dnevnom redu, vi ste dnevni red dobili, s time da sam, da mislim da je potrebno da tačku 17. Izvještaj Narodne banke o ostvarenju monetarne politike u 1994. godini, pošto će uskoro biti izvještaj za šest mjeseci, da ipak zbog situacije u kojoj se nalazimo ovu tačku ostavimo i da raspravu vodimo kada bude i ovaj materijal, jer nešto se značajno neće desiti ako danas ne usvojimo, nego na narednoj sjednici. Tako da predlažem da ovu tačku momentalno skinemo sa dnevnog reda, a umjesto nje stavimo angažovanje deviznih rezervi za izradu ordena i odlikovanja, odnosno medalja.

Ima li neko potrebe da vodi raspravu i da uzme učešće u diskusiji povodom dnevnog reda? Nema.

Možemo li se izjasniti o ovom dnevnom redu? Može. Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem da smo jednoglasno usvojili predloženi dnevni red.

Prelazimo na 1. tačku dnevnog reda. Usvajanje Zapisnika sa 51. sjednice Narodne skupštine.

Ima li neko potrebu da diskutuje? Nema. Ima li predloga ili dopuna? Nema.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem da smo jednoglasno usvojili Zapisnik sa 51. sjednice Narodne skupštine.

Ja, prije nego što pređemo na 2. tačku dnevnog reda želim samo jednu konsultaciju. Danas bi trebalo da polože zakletvu sledeći poslanici, za čiju verifikaciju mandata je data saglasnost Stranke koja ih imenuje, a to je: Batinić Tomo, Momčilo Komljenović, Jovan Tintor i Milenko Stanić, ali znam da je u međuvremeno smo vršili konsultacije i oko imenovanja poslanika, umjesto pokojnog Vojinovića i postoje preliminarne dogovore da to ide takođe jedan od kandidata sa liste koji je prošao izbore, takođe iz Brčkog, takođe ja molim da li možemo bez verifikacije i ovaj zadnji mandat, zapravo postavljenje, zapravo izbor da izvršimo ili da za ovog kandidata ipak pribavimo mišljenje glavnog odbora, naime tu je g. Maričić, ako može, onda bi to ostavili za iduću sjednicu, za ovo četvoro imamo saglasnost. Tu je predsjednik Stranke i predsjednik Izvršnog odbora.

/Polemika s mjesta/

Ja samo govorim da bi bilo dobro da bude sa liste kandidat iz Brčkog, jer to smo vodili računa i kod izbora ovih poslanika da bi popunili što više opština.

Gospodin NOVAKOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, vaše preosveštenstvo, kolege poslanici, dragi gosti. Ja ću samo da iznesem neku hronologiju događaja u vezi sa poslanikom iz Brčkog.

Nakon smrti dr Vojinovića mi smo imali jedan operativni radni sastanak Kluba odbornika i Opštinskog odbora SDS u Brčkom, na kome smo prisustvovali od poslanika Branko Simić, Dragan Mičić, ja, zatim predsjednik Izvršnog odbora i sada Ratnog predsjedništva u Bijeljini i kažem svi ovi ljudi iz Brčkog. Na neki način je praktično potpuno saglasno, jednoglasno odlučeno da je prvo sledeće potrebno, da je neophodno da Brčko ima poslanika, tako bitno mjesto za nas, i drugo da to sasvim jednostavno može da se imenuje na prvoj sledećoj skupštini gospodin Boško Maričić. U krajnjoj liniji, u poređenju u odnosu na ovu četvoricu koliko ja znam razmatranje i ostalo, mislim da je, gospodine predsjedniče ja mislim da on ima istu verifikaciju, ako je još saglasan predsjednik Stranke, to je malo pre rekao, predsjednik Izvršnog odbora, ona nema razloga da i to danas ne uradimo. Hvala vam.

Predsjedavajući mr MOMČILO KRAJIŠNIK:

Je li predsjednik Stranke misli da trebamo ići ovako.

(Dr Karadžić, diskusija s mjesta)

Gospodin OSTOJIĆ:

Visokopreosvećeni, gospodine predsjedniče, gospodo poslanici. Sve ovo što je rečeno stoji i zaista neće biti razloga vjerovatno u obrazloženju na sjednici Glavnog odbora, da iz Brčkog izaberemo, odnosno predložimo i ustanovimo poslanika gospodina Maričića, ali ja hoću samo da dodam sledeće.

Ipak, treba da poštujemo proceduru, ipak je Glavni odbor taj koji je nadležan, ja uvažavam što je rekao predsjednik Stranke, ali biće male ljutnje na Glavnom odboru zašto nije poštovana procedura. Slažem se da napravimo izuzetak, slažem se da zbog efikasnosti ide to sada, ali hoću da kažem da očekujem da će na Glavnom odboru biti malo pitanja u vezi sa poštovanjem procedure.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Dobro, je li to znači da treba da ostavimo za sledeću sjednicu, predlog je gospodina, dobro da idemo danas.

(Dr Karadžić diskusija s mjesta)

Predsjedavajući:

Ja mislim da je tačno to što kaže g. Ostojić da uradimo, procedura bi trebala biti poštovana, možda je ratno vrijeme pa da idemo po nekom prekom postupku, evo pošto je g. Ostojić i ja članovi Glavnog odbora evo da se i mi pridružimo, da napravimo jedan mali presedan.

Oprostite samo jednu malu probu, koliko ima članova Glavnog odbora, može li da dignete runu, ima li neko primjedbu može li stajati iza ove odluke. Ja nisam mislio da glasamo, evo imamo predlog.

/Diskusija s mjesta/.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Radi autoriteta predsjednika ja sam pokušao da izvučem predsjednika Stranke, izvinite. Nije procedura, ali da radimo, ja se slažem da stane nas 15, pa ako će kritikovati neka kritikuju nas 15, može li tako.

(Diskusija s mjesta, g. Ostojić).

Predsjedavajući:

Dobro, ja ću reći da je predsjednik Stranke i predsjednik Izvršnog odbora to predložili i mi morali prihvatiti. Izvinite, teška je situacija, ali moramo to prevazići.

Ipak idemo sa g. Maričićem, a da mi članovi Glavnog odbora stojimo iza toga i da pokušamo objasniti, jer skupština će biti za mjesec i mjesec i po dana zanazana i šteta je da nemamo poslanika u tom području.

Ja pozivam Skupštinu da se izjasni o predlogu, dakle da verifikujemo mandat. Hoćete li sve da verifikujemo ili pojedinačno. Izvinjavam se profesore, to je vaš posao, izvolite.

Prof. MILJANOVIĆ:

Vaše preosveštenstvo, gospodine predsjedniče, dame i gospodo, braćo i sestre i poslanici.

Mandatsko-imunitetska komisija postupajući po pozitivnim zakonskim propisima sastala se jutros u sastavu: ja, g. Poslanak Dragan Đurić, i g. Poslanik dr Blagojević. To znači da smo imali kvorum. Gospoda poslanici danas nisu prisutni Kisin i Perić, čuli smo da je g. Kisin nije mogao doći iz Srbobrana. Prema tome, Komisija se sastala i jednoglasno zaključila da prihvati pismena obavještenja naših novih poslanika o verifikaciji njihovih mandata. Ja bih želio za jedan minut strpljenja da čujete da su oni zaista saglasnost dali da se prihvataju dužnosti poslaničke.

Prvi po ovom, kako sam ja dobio, je Batinić Tomislav iz Rogatice, koji piše sledeće.

Bez obzira na težak trenutak i vrijeme u kome nalazi srpski narod uopšte, a posebno Srbi u RS i RSK i obaveze i odgovornosti poslanika u Skupštini RS u narednom periodu, čast mi je i posebno zadovoljstvo predstavljati srpski narod u Skupštini RS, te vam se na ukazanom povjerenju i dodjeli mandata poslanika u Narodnoj skupštini najtoplije zahvaljujem i dajem ovaj pismeni pristanak.

S poštovanjem, narodni poslanik Tomislav Batinić.

Komljenović Uroša Momčilo iz Kotir Varoši. U vezi vašeg akat broj po kojem ste me obavijestili da mi je dodijeljen mandat poslanika u Narodnoj skupštini obavještavam vas da prihvatom dodijeljeni mandat u Narodnoj skupštini za naredni period. O prednjem se obavještavate na vaše traženje i dalji postupak. Srdačan pozdrav Momčilo Komljenović.

Mr Milenko Stanić Vlasenica, na osnovu člana 108. dostavljam vam saglasnost na mandat poslanika u Narodnoj skupštini RS. Mr Milenko Stanić.

Jovan Tintor, savjetnik predsjednika RS Pale.

Na osnovu člana 108. stav 5. Zakona o izboru narodnih poslanika i odbornika, dajem saglasnost na mandat novog narodnog poslanika u Narodnoj skupštini. S poštovanjem, Jovan Tintor.

Komisija je konstatovala da su svi poslanici svojeručno potpisali i da su ispunjeni uslovi da se verifikuje njihov mandat. Komisija se nije sastala u vezi sa poslanikom g. Maričićem, pa ja molim, ukoliko ćemo i njega verifikovati da dostavi pismenu saglasnost da prihvata mandat.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja molim, da ipak Komisija mora da se sastane ponovo da bi ovu tačku odgodili i da pređemo na narednu tačku, a da kada Komisija završi konsultacije i oko ovog kandidata i da ujedno vršimo postavljenje.

Pauza pet minuta, ali molim da svi ostanete na svojim mjestima.

Gospodin MILJANOVIĆ:

Vaše preosveštenstvo, gospodine predsjedniče, dame i gospodo, braćo poslanici. Komisija se sastala, sada sjednici prisustvuje i narodni poslanik g. Nikola Perić. Dobili smo saglasnost gospodina Boška Maričića na mjesto narodnog poslanika iz Brčkog. Komisija je konstatovala sledeće, gospodin Maričić nije naredni na listi, nego je 12 na listi, zbog toga Komisija moli u pismenoj formi Glavnog odbora i njegovu saglasnost.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Pauza pet minuta i da predsjednik napiše pismenu saglasnost. Komisija traži pismenu saglasnost, Komisija je u pravu. Ima pravo sa liste bilo koga kandidata predložiti, ne mora naredni, ali to mora biti predlog u ime Glavnog odbora. Ja se zahvaljujem što se sve proceduralno vodi računa.

Gospodin MILJANOVIĆ:

Vaše preosveštenstvo, gospodine predsjedniče, dame i gospodo, braćo i sestre. Komisija, Mandatsko-imunitetska komisija se ponovo sastala u sastavu: Mitar Miljanović, dr Blagojević, Nikola Perić i Dragan Đurić i pošto je pribavila saglasnost Glavnog odbora koja glasi.

Srpska demokratska stranka /srpskih zemalja/, Glavni odbor Srpsko Sarajevo-Pale, Narodnoj skupštini RS.

Na osnovu odredbi Izbornog zakona utvrđuje se mandat za poslanika SDS /sz/ gospodina Boška Maričića. Odluku o utvrđivanju mandata, odluka o utvrđivanju mandata je u skladu sa Statutom SDS i ratnim uslovima. Predsjednik dr Radovan Karadžić.

Gospodin predsjednik je lično potpisao. Drugo Komisija je pribavila saglasnost gospodina Boška Maričića iz Brčkog, koja glasi:

Saglasnost, za mjesto narodnog poslanika iz Brčkog, davno sam se odlučio za odbranu srpskog naroda. Radiću to i kao narodni poslanik SDS, Boško Maričić.

Komisija je zaključila da prihvata ova obrazloženja i verifikaciju ovog mandata, poslije kraće rasprave.

Gospodin ĐURIĆ:

Gospodine predsjedniče, gospodo poslanici. Ja ću da kažem da g. Maričića ne znam i glasao sam na Komisiji da to prođe, to je formalno čisto, predsjednik Stranke u ratnim uslovima ima ovlaštenja i znači sa te formalno pravne strane ne može se ništa prigovoriti. Način, procedura, prelamanje preko koljenja. Ja sam samo glasao, prvi razlog je bio, ne da se udvaram, ali iz poštovanja g. Karadžića i institucije predsjednika Republike i stranačka disciplina. Način na koji smo ovo prelomili preko koljena, bojim se da ovakav način rada nije korektan i to je ono što meni lično smeta.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja znam g. Maričića, imam o njemu dobro mišljenje, ali isto tako smatram da je tačno ovo što je g. Burić rekao i to stoji, ali isto tako smatram da je potrebno da u ovom vremenu, da ne čekamo mjesec i po dana, vjerujem da to ne bi došlo u pitanje i zato kao član Glavnog odbora i kao predsjednik Skupštine na neki način sam pomogao da to ide mimo ovoga, mimo procedure i meni se čin da nećemo pogriješiti ako ovo sada, da kažem, pogriješimo. Tako neka to ostane zapisano, uvijek Stranka ima pravo da svaki mandat povuče, ali da idemo dalje. Nemamo vremena mnogo pa je to pomaganje da dobijemo u vremenu.

Hvala lijepo, i hvala onima koji su pomogli da prevaziđemo ovaj proceduralni problem.

Ja sada molim da se izjasnimo, možemo li se izjasniti o verifikaciji svim kandidatima? Može.

Skupština verifikuje, sve je u redu, na osnovu predloga, ali Skupština mora verifikovati.

Pozivam poslanike da verifikuju mandat sledećih poslanika, mislim budućih poslanika: gospodin Maričić Boško, gospodin Batinić Tomo, gospodin Jovan Tintor, gospodin Momčilo Komljenović i gospodin Milenko Stanić.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem da smo verifikovali mandate sa jednim glasom suzdržanim. Gospodinu Maričić Bošku, kandidatu iz Brčkog, g. Batinić Tomi, kandidatu iz Rogatice, g. Momčilu Komljenoviću, iz Kotor Varoši, g. Jovanu Tintoru, iz Sarajeva i g. Milenku Staniću iz Vlasenice.

Ja im čestitam i pozivam ih da priđu polaganju zakletve, a takođe pozivam dvojicu zamjenika javnih tužioca i dvojicu sudija iz sudova Višegrada i Rogatice, Kalaba Dejana, Plečić Danu, Mandić Nadu i Ristić Miroslava. Molim vas da pridete i da položite zakletvu.

Pozivam sve prisutne da ustanu.

Pozivam vas da pridete polaganju svečane zakletve i kada izgovorim ja da kažete svoje ime i prezime.

/ POLAGANJE ZAKLETVE /

Ja čestitam svima! /Aplauz/

Ja se nadam da će ovo doprinijeti što boljem našem radu.

Prelazimo na 3. tačku dnevnog reda. Informacija o izvršenju zaključaka Narodne skupštine.

Mi smo se dogovorili da na početku svake sjednice imamo i tačku informacija o izvršenju zaključaka. Ne treba biti rasprave nego jednostavno da se upoznamo, da se prati izvršenje i da se prozovu, ako tako mogu reći grubo, oni nosioci koji eventualno ne izvršavaju obaveze, a i da poslanici imaju pregled obaveza koje su nezavršene.

Da li ima potrebe da se vodi rasprava? Nema.

Hvala lijepo, Informacija se uzima k znanju, nema razloga da je usvajamo, nego je ona samo informativni materijal koji može omogućiti u toku ove tačke da se vodi rasprava ukoliko se nađe za potrebu.

Prelazimo na 4. tačku dnevnog reda. Politička i vojna situacija u Republici. Predlog je da sjednica bude otvorena i da nema razloga da zatvaramo sjednicu, imamo tačku koja je aktuelna i sjednica bi trebala biti otvorena, pa ja molim, ima li neko drugačije mišljenje? Nema.

Znači otvorena bi sjednica bila, nema direktnog prenosa, normalno novinarima bi bilo dostupno da mogu da prenesu sve što se dešava na ovoj sjednici. Nema prenosa ni radio ni televizijskog, nego jednostavno novinari su prisutni na ovoj sjednici.

Mislite li drugačije ili da bude otvorena sjednica. Predsjednik Kluba predlaže da bude zatvorena sjednica. Dobro, ja evo uvažavam, pošto je predlog da bude zatvorena sjednica, a ako bude potrebno možemo je otvoriti.

Ja se zahvaljujem novinarima, (polemika s mjesta). Vidite, ja mogu da dam na glasanje da se dogovorimo da li će biti otvorena ili zatvorena, ima argumenata i za i protiv, ali ne bi volio da vodimo raspravu oko toga, da li treba otvorena ili zatvorena nego jednostavno da se izjasnimo.

Ko je da bude otvorena sjednica? Mali broj, nema dovoljan broj.

Ko je za zatvorenu sjednicu? Apsolutan broj.

Ja molim, ovo je samo za našu arhivu, a ostalim novinarima se zahvaljujem i biće blagovremeno informisani. Ima novinara za internu upotrebu i oni znaju koji su, oni će ostati, a za javna sredstva informisanja treba biti zatvorena sjednica.

Ko ima osim naše radio i TV ima, ima li stranih novinara. Ja mislim da ovi naši novinari će voditi računa, to je naša Radio i TV, dobro ja se slažem, glasali smo.

Ja vas molim nemojte ovdje pušiti, onaj ko želi neka izađe, napravićemo pauzu, dogovorili smo se kako ćemo raditi. U tri sada je pauza za ručak.

Prelazimo na 4. tačku dnevnog reda i imam predlog. Pošto je aktuelna vojna situacija u ovom momentu, da predsjednik Republike i imamo tu dvojicu generala koji su došli sa terena, posebno gdje se odvijaju dramatična vojna situacija, da nas upoznaju o vojnoj, normalno i političkoj situaciji, da se iznese kratak predlog stava klubova poslanika, odnosno Kluba koji je zasjedao po istoj toj tački i da ne ponavljamo ono o čemu je rasprava vođena neko da se konstruktivni zaključci, ovo je vrlo aktuelno i problematična situacija i da se zauzme.

Da li se slažete sa tim? Dobro.

Ja molim predsjednika Republike ili možda da prvo generali o vojnoj situaciji kako hoćete.

Ja molim generala Tolimira ili generala Gveru da nas upoznaju o vojnoj situaciji i događajima koja se dešavaju i u RSK i u našem zapadnom dijelu Republike posebno.

General TOLIMIR:

Vaše preosveštenstvo, gospodine predsjedniče, gospodo poslanici. Vojno politička situacija na teritoriji RS i RSK manje više poznata iz poslednjih događanja koja su se odvijala nakon agresije vojske NDH, najprije na dijelove RS gdje smo izgubili teritoriju opština Glamoč i Grahovo, a potom agresija Vojske NDH RSK koja je ostvarena u toku 4. Ja šire o uticaju međunarodnog faktora neću da govorim, reći ću samo da je međunarodni faktor usmjerava i usmjerava krizu i nastoji da je reši vojničkim putem. Dao je tajm-aut međunarodnim peregovaračima od dva i po mjeseca, a zato vreme otvoreno saopštio i muslimanima i Hrvatima koje svestrano podržava medijski, politični i vojnički da u ta dva mjeseca uspostave faktičko stanje kako im odgovara. Cilj je da se stvore mini države na prostorima bivše Jugoslavije, da se razbije srpski narod na više

država, proteraju Srbi iz RSK, zapadnih delova RS, a potom Vojvodine, Raške oblasti, Kosova i Metohije prilikom prenošenja sukoba u SR Jugoslaviju. Sve se ovo radi pod medijskom legendom sprečavanja stvaranja velike Srbije, a obezbeđeno je neposredno tajno vojno prisustvo NATO-a na ovim prostorima pod ulogom takozvanih mirotvoraca. Navedene ciljeve planiraju ostvariti neprekidnim političkim i ekonomskim pritiscima na sukobljene strane, a posebno na nas Srbe, stalnom prednjom uz formalno-pravnom mogućnosti primene sile preko NATO-a i snaga za brze intervencije pod legendom postojećih rezolucija SB.

Međunarodna zajednica se, znači, opredelila za širu primenu vojne opcije u razrešavanju krize na prostorima bivše Jugoslavije. Nametnuli su donošenje odluka sa kojima su se stvorili formalno-prave uslove za neposredno vojno angažovanje. Stvoreni su uslovi za neposredno vojno angažovanje njihovih satelita, zemalja koje su napravile tajne sporazume o vojnoj saradnji sa NATO-m i tzv. parterstvom za mir. Osnovna karakteristika će biti da Amerika i Njemačka diktiraju.... zapada i u ova naredna dva mjeseca ne može se očekivati pokretanje bilo kakve ozbiljnije mirovne inicijative kroz koju bi se uvažili naši srpski nacionalni interesi i došlo do radikalnije izmjene plana Kontakt grupe, on će i dalje biti osnova sa koje će oni polaziti da bi pravdali agresivna dejstva. Neće odustati od ciljeva stvaranje uslova za prodor katoličanstva dalje na istok, dovođenje balkanskih naroda u podređen položaj i kontrolu islamskog faktora sa prostora Balkana uz nastojanje za dalji prodor na istoku. Toliko o međunarodnoj zajednici, nisu se promenule one procjene koje smo iznosili na prošloj Skupštini o njihovim namerama za formiranje unitarne države BiH o kojima ja sada ne bi govorio i ne bi ih ponavljao.

Muslimanske snage, kada cijenimo muslimanske snage moramo reći da su one dosta brojno ojačale naoružavanjem i otvorenim probijanjem embarga od svih zapadnih i islamskih zemalja. On je samo formalan i koristi se u formalnim raspravama na američkom kongresu za pokrivanje otvorenog, ilegalnog naoružavanja muslimana da bi se promjenio odnos snaga i da bi preko njih realizovali ciljeve.

Nakon neuspjele deblokade operacije deblokadu Sarajeva i pada enklava Srebrenice i Žepe, muslimani su prilagodili dalji svoj nastup rezultatima koje su ostvarili Hrvati u zapadnim dijelovima RS i RSK i opredelili se sada za nanošenje glavnoga udara na pravcu Vlačić- Srbobran i Jajce, radi stvaranja uslova za spajanje V i VII korpusa i da prije Hrvata ovladaju ovim teritorijama koje su inače sporne između njih u eventualnoj federaciji ili kantonalnoj državi kakvu oni za sada javno zagovaraju. Na ostalim dijelovima fronta težište će imati na povezivanju V muslimanskog korpusa sa Hrvatskom i ono je već danas moguće iščekivati u toku, obzirom da su ustaše izvršile prodor pravcem od Slunja, a muslimanski V korpus zauzeo je juče Petrovo Ličko Selo i idu na spajanje u tome dijelu i osjecanje Like od Banije i Korduna.

Na ostalim dijelovima fronta će vezivati naše snage i u saradnji sa HVO pokušati da nam ugroze ili presjeku koridor, to je orijentacija muslimanskih snaga najkraće.

Snage hrvatske vojske i HVO. One su i dalje opredeljene da striktno provode vašingtonski i zagrebački i splitski sporazum koji imaju sa muslimanima sve dok ne realizuju sve svoje ciljeve na prostorima bivše BiH i Hrvatske. Međunarodna zajednica toleriše učešće Vojske NDH u borbi protiv Vojske RS i Vojske RSK, pozivaju se upravo na te sporazume hrvatsko-muslimanske i član 51. Povelje UN po kome je Bosna kao međunarodno priznata država ima pravo da pozove treću zemlju u pomoć.

Nakon zauzimanja Grahova i Glamoča nastavljaju izvođenje druge etape njihove napadne operacije, a to je zauzimanje južnih dijelova Republike Srpske Krajine, to su u toku jučerašnjeg dana i učinili, zauzimanjem Knina, Drniša, Benkovca, Gračaca dovođenjem u okružene Obrovca, presijecanjem dijela teritorije iz pravca Slunja i prodorom iz pravca Dubice prema Kostajnici radi ugrožavanja pravaca za izvlačenje i održavanje komunikacije između RS i Korduna i Banije tih dijelova RSK.

U sklopu ove operacije ustaške i muslimani sinhronizovano izvođe svoju operaciju prema Tesliću, Srbobranu, Vlašiću, Jajcu i Komaru i očekivati je njihove žešće napade, jer su izdvojili dio snaga sa sarajevskog ratišta i uputili u taj deo. Pored toga, Hrvati žele iskoristiti ovu situaciju da HVO Žepče angažuju u zauzimanju Komušine i Slatine, jer smatraju da to trebaju biti njihovi etnički prostori, a iz Orašja će kao što sam rekao ranije pokušati sinhronizovano sa muslimanima da nam ugroze ili presjeku koridor jer smatraju da bi time mogli realizovati najradikalniju akciju koju će im zapad tolerisati, a to je osjecanje cijelog dijela zapadne RS i zbog toga su nam davali vijadukt kod Brčkoga, a nisu davali teritorijalni put.

Bez obzira na probleme u funkcionisanju federacije i muslimani i Hrvati na vojnom planu dosledno sprovode sve potpisane sporazume pod mentorstvom Amerike i Njemačke: Zaključak je opšti da će se IZ opredeliti za vojnu opciju i očekivati je da će diplomatskim, političkim i ekonomskom podrškom obezbediti sve rezultate agresije koju ostvare muslimani i Hrvati na našu štetu ukoliko mi to dozvolimo. U narednom periodu će verovatno izazvati oružane sukobe na teritoriji SR Jugoslavije sa ciljem njenog razbijanja i sprečavanja mješanja u sukobe na prostorima bivše BiH.

Trenutna vojno-politička situacija na ratištu u RSK bi u toju današnjeg dana izgledala ovako.

Vojska NDH u toku petog nastavila je agresiju na RS sa radikalnim ciljem. U tonu dana zauzeli su Knin, Benkovac, Gračac, stvorili uslove za potpuno zauzimanje Kninske krajine, kako oni kažu. U toku napada masovno upotrebljavaju artiljeriju pri čemu su dejstvovali po kolonama izbjeglica i civilnim ciljevima. Na okupiranoj teritoriji vrše pljačke u izvlačenju imovine. Nastavili su napadna dejstva i na pravcima Otočac-Plitvice, prema neprovjerenim podacima ostvarili su djelimičan uspjeh Ogulin-Vlaški-Rakovica i tu kod Rakovice imaju realne šanse da se u toku današnjeg dana spoje sa dijelovima V korpusa. Izbili su i u reon sela Dušćani na pravcu Jasenovac Dubica zauzimajući Dubicu. Na kordunaškom frontu nisu imali uspjeha. Snage V muslimanskog korpusa u sadejstvu sa ustaškim snagama zauzeli rejon Plješevice gdje se sada

bori u okruženju 500 naših vojnika i u toku je njihova deblokada, izvlačenje i vazdušnim i kopnenim putem. Zauzeli su selo Željave, Ličko Petrovo Selo, ispoljili su ofanzivna dejstva prema Dvoru na Uni u reonu sela Žiravac sa ciljem da preseku tu komunikaciju i spreče eventualno izvlačenje iz sjevernih djelova Republike Srpske Krajine. Prema položajima Vojske RS ispoljavaju vrlo aktivna dejstva, posebno duž cele zone odgovornosti 30 naše divizije, tj . od Kupresa pa sve do Teslića, ali bez uspjeha. Aktivna dejstva ispoljavanju na pravcu Grabeža i Krupe na Uni sa ciljem da prodru prema dolini Sane.

U toku jučasnijeg i prekučasnijeg dana naše jedinice su prešle u protiv udar na pravcu Glamoč-Grahovo i to sa težištem da što pre ovladaju planinskim prevojom Šatora radi stavljanja pod kontrolu glamočkog i grahovskog polja. U toku jučasnijeg dana smo imali uspjeha, oslobodili smo sva sela drvarske opštine, dio sela iz grahovske opštine i došli na plato i raskrsnicu kod malog i velikog Tičeva. Naše jedinice su mogle ostvariti i veće rezultate otišli smo i reći ću vam tačno koja sela, od sela Peulja preko Crnog vrha, uzeli smo Crni vrh, uzeli smo tamo sve do, nije bio naš bili su se povukli, ali bila se vojska povukla i ponovo smo ga uzeli. Pod kontrolom su motike, pod kontrolu je stavljen Podić, ja govorim o drvarskoj opštini i stavljeno je juče pod kontrolu i Mokro polje i raskrsnica u Tičevu.

Ja vam govorim kakva je situacija, a vi kasnije izvolite izađite i kažite.

Težište naših dejstava je juče bilo da vršimo pritisak prema deralima radi stvaranja uslova za razvlačenje ustaških snaga i sprečavanje njihovog prodora prema Kninu i zatvaranje pravaca i obezbeđenje uslova za izvlačenje civilnog stanovništva iz dijela Kninske krajine i ovog ličkog dijela, jer je u toku jučerašnjeg dana, ustvari prekučerašnjeg, 4. jer je njihova odbrana popustila nakon donošenja odluke za iseljavanje civilnog stanovništva i nakon veoma malog broja žrtava koje su imali na Crvenoj zemlji, koje se ne mogu mijeriti sa žrtvama za odbranu jedne kote i jednog manje značajnog pravca doneta je odluka da se izvlači civilno stanovništvo, što je imalo negativnu posledicu i došlo je do izvlačenja vojnih obveznika tako da je u toku jučerašnjeg dana mi smo imali, čak u pojedinim djelovima ni mogućnosti za vršenje manevra snagama, ali smo uspjeli da obezbijedimo dijelove teritorije koji, i sve spojne komunikacije i puteve za evakuaciju, kao i evakuaciju dijela materijalno tehničkih sredstava iz njihovih skladišta koja se nalaze u neposrednoj našoj blizini i uspjeli smo prije nego što je pao Gračac da prebaziramo avijaciju sa aerodroma Udbine. Mi ćemo sa ovom novonastalom situacijom i dezorganizacijom koja se pojavila na ličnom i kninskom dijelu ratišta imati dosta problema zbog povećanog fronta koji ćemo sada morati da obezbedimo i sve smo naše snage i rezerve upotrebili za zatvaranje tih pravaca, moguće agresije na RS nakon spajanja V muslimanskog korpusa sa vojskom NDH. U toku sinoćne večeri je razmatrana odluka, svi komandanti korpusa su dobili konkretne zadatke kako i na koji način da obezbede da se ne dozvoli prodor ustaških snaga u RS sada na ovom širokom dijelu otvorenog fronta u uslovima ove eskalacije, sukoba i egzodusa srpskog naroda iz Krajine. To bi bile osnovne karakteristike situacije.

Ocjena je i našeg GŠ i GŠ Srpske vojske Krajine da se veoma nepovoljno iseljavanje stanovništva izrazilo na odbranu, da je odbrana Knina mogla trajati dosta duže, a samim bi tim trajala i odbrana Benkovca, ne bi bio doveden Obrovac u okruženje, da nije došlo do toga iseljavanja. Drugo, mi cijenimo da će snage njihove na Kordunu i Baniji, moći da pružaju duže vremena otpor u uslovima ovakve organizacije, pa čak da izvode određene protiv napade, što će nama stvoriti uslove da im možemo pružiti određenu pomoć, ali samo u živoj sili i da možemo zatvoriti i obezbijediti komunikacijske pravce na ovim dijelovima teritorije.

Na dijelovima teritorije prema Kninu i prema ličnom dijelu fronta, male su mogućnosti da se učini bilo šta, obzirom da je svo vojno sposobno stanovništvo napustilo taj dio teritorije zajedno sa porodicama i sada mi imamo veliki problem da zatvorimo front od Dubice do Derala. Ja ne bi za sada ništa više iznosio.

Istočna Slavonija, prvi dan 4. nije najadekvatnije uključila u izvođenje ofanzivnih borbenih dejstava, ali je u toku 4. na 5. krenula u izvođenje ofanzivnih dejstava i dovela u poluokruženje Vinkovce. Mi očekujemo i cijenimo da imaju mogućnosti i za odsjecanje Vinkovaca i za odsjecanje Osjeka i ukoliko budu krenuli sa svim snagama u pružanje otpora ustaškoj agresiji.

Snage Zapadne Bosne za sada se drže neutralno u odnosu na snage Srpske Vojske Krajine, međutim naše su procene da će verovatno doći do njihovog međusobnog izmirenja i da će se Abdić prikloniti onome ko je jači, a pre svega da će prihvatiti Hrvatsku opciju, obzirom da će najprije doći do spoja muslimana i Hrvata u severnom dijelu Cazinske krajine, jer je on uvek sedio na dve stolice i uz u svome štabu imao 50% Hrvata. Ja sam imao toliko gospodo poslanici i gospodine predsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja bi zamolio, da predsjednik Karadžić upozna kratko.

Dr KARADŽIĆ:

Preosvećeni, predsjedništvo, gospodo potpredsednici, izvinite poslanici, konačno sam stupio u kontakt sa Milanom Martićem za koga smo čuli svašta. On je ostao dole borio se sa tim jedinicama poslednji se izvukao. Baziraće se u Drvaru. Ja sam naredio da mu se da helikopter da obiđe Baniju i ono, da narod vidi da se ne odustaje od odbrane.

Nisam čuo sve što je rekao general Tolimir, ali mislim da je uglavnom znam kako stvari stoje.

Želim da vam kažem da je ovo jedna završnica nepovoljno po Srbe i po srpski narod u cjelini. Nadam se, ipak više optimizma nakon ovog novog razgovora dijelove Krajine možemo da zadržimo kao osnovu za povratak u Krajinu, da se zadržimo toliko dugo koliko će MZ Hrvatskoj

da ospori dalji rad, a to je možda 10 dana dalje ofanzivne aktivnosti, a to je 8-10 dana, pod pretpostavkom i uslovom da smo mi dobro organizovani, da možemo da se suprostavimo i Hrvatskoj i hrvatsko-muslimanskoj federaciji. Mi smo propustili da uradimo mnoge stvari tokom ove tri i po godine koje bi nam obezbjedile od ovakvog razvoja događaja.

Propustili smo da stvorimo gotovu vojsku i da imamo takve operativne i taktične rezerve, tako pokretljive koje će u svakom trenutku da urade ono što je neosporno, da se napravi, da se spriječi bilo kakva namjera neprijatelja. Po prvi put je u sarajevskoj ofanzivi muslimanskoj, urađeno kako je naređeno i kako je bilo potrebno u taktičkom pogledu, ja sam to morao da naređujem i GŠ i samom komandantu korpusa. Tu su dovedene interventne jedinice koje su bile u prstenu u prostoriji i priključivale su se onima koje drže linije i spriječile, odnosno vratile nekoliko prodora nanijevši velike gubitke muslimanima i slomivši tu ofanzivu prema Trnovu, tamo je zaustavljena nije slomljena, ali je zaustavljen i nešto se postepeno vraća.

Imamo 35% stanovništva bivše BiH, ali nešto više resursa i povoljniju situaciji, obzirom da je zemlja kod nas i da nas je to dosta hranilo, a imamo protiv sebe 65% bivšeg stanovništva BiH sa manje prirodnih resursa ali sa ogromnim finansijskim podrškama i sa neviđenom političkom i medijskom podrškom kakvu svijet nije zapamtio, kada je u pitanju jedan narod protiv svih.

Mi smo u tako nategnutoj situaciji da jedan gram kada padne na jedan tas nakrivi taj balans strateški koji mi imamo i to je ono što me uvijek brinulo, što mi nemamo mogućnosti da fleksibilno određenim rezervama odgovorimo kada se taj tas pojavi. U poslednju godinu i po dana, dvije, u stvari imamo određene uspjehe, ali imamo određene neuspjehe lokalne, ne velike, u cjelini neuspjehe koji su nas koštali određenih žrtava, teritorijalnih gubitaka i tada smo nakon tih gubitaka nešto vraćali, uvijek pola vratimo, a ... nažalost bez neke velike mogućnosti da mi to vratimo.

Nije problem kada se front ljulja na Treskavici, mada jeste u osnovi problem, kada se neodgovornim ponašanjem jednog bataljona na Nišićima izgubi nešto što su Gačani oslobađali dva mjeseca izgubi za dva sata, jednostavno uzmu puške kao vrljike i siđu i onda to padne i moraju teške žrtve da padnu da se to vraća i slično na Treskavici na Vlašiću i u drugim dijelovima, ali po tim velikim planinama osim što imamo ljudske gubitke i velike materijalne žrtve da poslije sve to vratimo u strateškom smislu, da vratimo bolje položaje, nije presudno za ishod rata ono što je presudno i opasno to je prije svega koridor, zatim sarajevsko ratište i konačno sami gradovi od kojih smo izgubili Kupres, Glamoč i Grahovo.

Ja moram ovdje da kažem, svi poslanici znaju da su nas poslanici i rukovodstvo državno i opštinsko i politično, stranačko iz Glamoča, Grahova i Kupresa na vrijeme upozoravali šta će se desiti i da smo poduzimali neke mjere i predlagali neke mjere da se to tamo što pre reguliše i sanira. Imali smo velike problem u tom korpusu od samog početka, problemi su bili pretežno političke prirode, pretežno su bili političke prirode. Nikada se između komande korpusa toga i lokalnih vlasti i naroda nije dobro radilo i dobro sarađivalo pri čemu sam ja dužan da kažem, da

je nemoguće da baš sva opštinska rukovodstva nisu u stanju da uspostave dobru koordinaciju. Poslije pada Kupresa smijenili smo komandanta i postavili novog komandanta. Nismo izmijenili nikoga u tom štabu, svi sjede u istom štabu. Ja sam prošli put kada sam navratio naredio da se od petorice pomoćnika promijeni bar trojica, pa kada dođe novi šef da dođe još nešto novo, ne znam zašto to nije uradio, nisam ga pitao i da li ga neko u tome ometao, jer neću da dovodim čoveka u tešku poziciju, da mi kaže zašto nije izvršio moje naređenje.

Imali smo, kao što znate, uspjeh u Srebrenici i Žepi tom uspjehu nema prigovora ni primjedbe, naravno, mnoge gluposti su napravljene nakon toga, jer je mnogo muslimanskih vojnika lutalo okolo šumama i tada smo imali gubitaka u samoj akciji nismo imali gubitaka. U Žepi smo imali uspjeh, mada nam je Žepa pojela najmanje 15 dana i tu smo se dosta zamajali i tako da nam se desilo da nam u međuvremenu padnu Glamoč i Grahovo. Glamoč i Grahovo su srpska mjesta, rasadnici srpstva, malobrojni kao mobilizacijska baza, ali veoma značajni i u kulturnom i nacionalnom i simboličkom smislu, ali najviše značajni u strateškom smislu, značajni za opstanak Krajine i Knin je pao sa naše strane ne sa njihove strane, poslije su padali Obrovac i Benkovac, ali ustaše su ušle Dinarom u dva tri maha su ulazile osvajale i polja i rubove oko polja Dinarom, Golijom, Staretinom, Šatorom, ušli su za leđa Glamoču i Grahovu i odsjekli su konačno i Glamoč i Grahovo, odnosno Grahovo je palo, poslanici znaju kako, kako se to desilo i kako se desilo da nam sam Bog pomogne da se narod izvuče, glamočka brigada mora biti amnestirana, nema ni jedne trunke odgovornosti ona je ostala do poslednjeg časa na položajima i da nije jedna druga jedinica u dubokom zaleđu popustila i stavila ih u poluokruženje ona bi se održala i vjerovatno bi se održao Glamoč i onda bi bilo mnogo lakše spasavati Grahovo i eventualno spriječiti prodor ustaša u Knin. Dakle, taj pad je ogroman, ne samo zbog toga što iznosi oko 3% teritorije BiH, što će reći oko 4% naše teritorije i sa Kupresom preko 5% teritorije, nego radi toga što je time počeo pad Krajine. To je naša potpuna odgovornost. Nemamo pravo da se branimo i vadimo, imaju pravo grahovska i glamočka brigada, ali mi kao država i kao vojska nemamo pravo, je li nam se do desilo? Jeste. Jesmo li znali da prikupljaju snage? Jesmo. Je smo li znali kakva je njihova vatrena moć? Jesmo. Zašto nismo spriječili prodor u Grahovo i dalje prema Kninu? Ništa ne može da nas izvuče da se tu preklapaju dvije brigade ili dva korpusa ili dvije državne vojske, to mi često koristimo gdje se god preklapaju dvije brigade, jedan komandant se vadi na drugoga i dešava se da se pretrpi velika šteta, a da ne govorim između dva korpusa, najteže je održavanje linije između dva korpusa, jer naravno svako pokušava da se izvuče i da prebaci odgovornost drugom, ovo posebno da ne govorim dvije države. Mi smo bili dužni da spriječimo prodor ustaša sa naše teritorije u Knin. Tu nema nikakve diskusije, ništa nas nije opravdalo niti nas može opravdati. Ako smo mogli sada imati tamo neke snage, mogli smo ih imati blagovremeno.

Neću da govorim da je trebalo imati hiljadu i po gotove vojske kada je padala Zapadna Slavonija, a da smo imali situacija bi bila danas drugačija. Dalekosežno drugačija po srpski narod. Da nije Zapadna Slavonija pala i pala onako brzo i onako sramno ne bi Hrvatska bila ohrabrena, ne bi MZ dala zeleno svjetlo da se ide na čitavu Krajinu, nego bi se reklo, vidiš da ne možeš vojnički, moraš da se dogovoriš sa tim Srbima.

Govorili smo u ovoj skupštini koje je sve testove Hrvatska položila na Zapadnoj Slavoniji. Ispostavilo se da Srpska Vojska Krajine koliko može da izdrži, ispostavilo se da Vojsku RS za koliko brzo može da pritekne, ispostavilo se da reakciju Jugoslavije i ispostavilo se da reakciju MZ i nažalost sva četiri teksta su bila krajnje pozitivna po Hrvatsku. I nas i Jugoslaviju niko ne može da opere za ovo. Ni nas zašto nismo preduzeli mjere, Jugoslaviju zašto nije preduzela ono što je u skladu sa Vensovim planom koji je ona garantovala, ali više od toga sa Božijim planom, sa Božijim zakonom, sa zakonom samoodržanja nacije. Engleska ide 15 hiljada milja na Foklande da brani Foklande, Engleska ulazi u rat zbog Poljske, a nama se uzimaju velike istorijske i nacionalne teritorije i u Jugoslaviji se ne dešava ništa, ne samo Zapadna Slavonija, nego se uzima i Knin i prosipa se pet godina krvave borbe. Šta treba reći majkama čija su djeca izginula za Krajinu, šta treba reći na zapore koje je cijeli srpski narod uložio i žrtve koje je podnio i materijalne, a prije svega u životima, šta treba reći zašto je to urađeno. Zašto smo se mrčili kada nećemo da kujemo? Ko danas ima pravo da sjedi skrštenih ruku kada pada jedna čitava srpska država koju nisu htjeli da priznaju i nisu htjeli sa njom da se ujedine i na kraju su je ostavili na cjedilu? Stvoreno je naporima naroda i narodne vojske i tadašnjom pomoću Jugoslavije i naše Krajine, moram da kažem naše. Zapadnu Slavoniju je naša Krajina, banjalučka stvorila i odbranila. Stvorena je država i stvorena je jedna kompaktna nacionalna teritorija i ko ima pravo da odustane od toga da se ta teritorija brani. Nema opravdanja u zatvaranju auto-puta za pad Zapadne Slavonije, tamo se u Beogradu kazalo, krivo je rukovodstvo što je zatvorilo auto-put i naljutilo Hrvatsku. Molim vas lijepo, svako od nas zna toliko o vojsci, da je 17 hiljada vojnika koncentrisanih, dobro isplanirana operacija nije nastala na osnovu incidenta, nego je pripremljena bila, a incident se pravio da bi se stvar realizovala. Tada se reklo, Martić nije pregovarao zato je Hrvatska napala. Sada su u Ženevi pregovarali i sve prihvatili, a Hrvatska nije stala niti će stati, niti je logika umilostivljenja neprijatelja skopčana sa bilo kojom logikom. Neko je od naših tužnih aforističara, Dušan Radović ili neko rekao nekada davno. "Pazimo sve da uradimo kako ne bismo naljutili neprijatelja".

Zna se šta Hrvatska hoće i zna se šta Hrvatska može i ona to može ako mi nećemo da se branimo kao cjelina, a ja vam garantujem da je umjesto poruka iz Beograda da se neće miješati, došla poruka, miješaćemo se kada prekoračite liniju koja je potpisana umiješaćemo se svim svojim snagama, ja vam garantujem da se to ne bi desilo i garantujem da bi bila mirovna konferencija i garantujem da bi možda mi u pogodbama izgubili nešto teritorija, a sačuvali bi dvije srpske države, a ovako smo doveli u pitanje ne jednu nego dvije srpske države.

Danas treba da se trudimo da pokrijemo liniju koju nismo čuvali preko Spasova tamo od V korpusa do naše linije u Drvaru. Da smo odbranili Grahovo to se ne bi desilo, jer su tu nama braća čuvala leđa, a mi smo njima čuvali leđa u Grahovu. Nema opravdanja ni za jednog Srbina, niko nema pravo da bude ravnodušan, da sliježe ramenima i da kaže ja nisam mogao ništa, svako je mogao. Svako je mogao, iz Patrijaršije su mi sinoć javili, zovu crkvu i viču šta čutite. Svaki Srbin može da zove bilo koga telefonom i da kaže svoj glas, jer kada bi se stanje duha u narodu postavilo tako nema te vlasti koja smije da se suprostavi stanju duha u narodu.

Reći ću vam, ne daj Bože da budem u pravu. Srbija neće opstati ne opstanemo li mi. Nikada neće stati da je uništavaju sve dok mogu da je uništavaju. Nikada, srpski narod je u pitanju, opstanak srpskog naroda u cjelini je u pitanju. Sada ćemo imati 100 km novog fronta koje treba da začepimo ovom našom sirotinjom koju smo premobilisali, prenapregnuli da se jedva održava paučnasti front. To je vojno politička situacija, zahvalan sam generalu Tolimiru što je govorio o ovim međunarodnim aspektima, ali naše domaće prilike su ovdje, one su bitne uopšte nije bitno što kaže general Šaron, nije uopšte bitno šta neprijatelj priča, šta neprijatelj nudi nego šta neprijatelj može, a neprijatelj može pokazalo se, da kada se na nas, na naša pleća, na našu krhku ravnotežu prema bosanskim neprijateljima navali jedna Hrvatska sa četiri miliona stanovnika i ogromnim resursima, milijardskim dugovima ratnih kredita, opremom, naoružanjem, istreniranom vojskom, profesionalnom vojskom, dobro utreniranom koja tačno zna da obavi posao, po prvi put u istoriji Hrvati znaju da obave posao i mi smo im to omogućili. Kada se takva Hrvatska navali na naša pleća, mi ne možemo da uradimo ono što se mora uraditi. Mi smo uradili ono što se moralo i što se moglo uraditi da se spasi to Grahovo i taj Glamoč.

Gospodo, opravdanje za ovu tragediju i za eventualno ne daj Bože veću tragediju, može od nas svako tražiti, ali nema na njega pravo. Ja mogu da vam kažem i da vam pokažem snimke Vrhovnih komandi sa sastanaka i da vam pokažem svoja naređenja koja sam izdavao i koja nisu izvršavana i da vam pokažem i da vam ispričam mnogo primjera drskosti, oholosti i neposlušnosti, ignorancije, neizvršavanje naređenja i subordinacije, ja nemam opravdanje. To je samo tek toliko da se kaže da je Karadžić pokušao da uradi, Karadžić nema pravo da pokušava, Karadžić mora da uradi. Onaj ko pokušava i ko se spremi da pokušava, on se već pripremio na to da neće uspjeti. Mora postojati odlučnost da se uradi. Sto puta je naređivana transformacija naše vojske. Ministri svi, trojica iznosili su koncepcije šta treba uraditi sa našom vojskom, ni jedan od tih ministara ovoliko nije poštovan, ovoliko nije cijenjen, a vojsci je mjesto u Ministarstvu kao što je policiji mjesto u MUP-u. Naša vojska je otkinuta od nas jednom barijerom koja se ne može preći i ne može da se komanduje i rukovodi.

Aktuelni ministar je predložio 55 hiljada profesionalnih vojnika koje država može da plati, 170 hiljada teritorijalaca, odnosno prostornih jedinica koje će braniti linije 15 dana, a 15 dana raditi da se izdržavaju, a kada zatreba svih 170 hiljada će braniti liniju. 220 hiljada vojnika mi imamo, ja vas pitam jesmo li mi njih upotrebili kako treba? Predlagana je transformacija u smislu postavljanja divizija, imamo jednu jedinu diviziju potpuno opravdava svoje postojanje. Neka kažu poslanici iz tih krajeva. Proširili smo joj zonu na Kupres i na Vlačić, radi toga što je do sada radila uspješno je radila. Odbačeno je ovako, korpusno brigadni sistem i ne zanima nas. Čoveče, pa možemo kombinovati. Sjeverozapadno ratište u Sarajevu iscijepano na pet brigada, to je rođeno za jednu diviziju, tu gdje hoćemo poziciono da se branimo i nemamo ambicije da napredujemo da uzimamo Brezu i Visoko i da produžavamo linije fronta. Nema mogućnosti, naredio sam da se pravi četvrta sarajevska brigada na Palama, Pale su krajnje neobezbijedene, neka dva tri razbijena samostalna bataljona. Turci iz Goražda mogu da provale kada hoće, kao što su mogli Srebrenicu da nam uzmu, ponovo devet hiljada naoružanih Turaka po planinama, po

šumama. Da nam spale Miliće, Vlasenicu, Zvornik sve neka kažu ljudi iz tih mjesta, jer se to sve moglo desiti da su oni bili pametni i da su imali komandu. To je desantirana divizija, devet hiljada ljudi, to je desant i samo nas je Bog spasio i naši momci kojih je tamo 50-60 izginulo u zaprečavanju i konačno je opet prošlo nekoliko hiljada boraca sada je formirana divizija Srebrenička, postrojena u Tuzli i naređeno natrag u Srebrenicu. Nismo bili u stanju da tog neprijatelja okružimo i uništimo, radi toga što smo žurili u Žepu i što smo u Žepu skrkalili dva generala da 15 dana gube vrijeme i pregovaraju sa dripcima i mangupima koji ih zamajavaju i troše im vrijeme, umjesto da Rajko Kušić to sve završi ili eventualno general Krstić koji se pokazao kao veoma dobar. Sve su to stvari koje ja vidim i koje svi vide i o kojima ja javno ne govorim, ali govorim na telefon ili u pisanoj formi.

Ne želim da glavna stvar na ovoj skupštini budu moje odluke o promjeni formacije dosadašnjeg GŠ u Generalštab, odnosno Štab vrhovne komande za vrijeme rata, ali moram i o tome da govorim.

Ja vas molim da pogledamo cjelinu šta se dešava od kraja 80-tih godina, od raspada Jugoslavije, od postavljanja srpskog barjaka i poziva da se svrstamo svi u jednu naciju i u jednu vojsku i da stvorimo jednu državu. Ako je iko to slijedio kako treba, to je slijedio narod Srpske Krajine i narod Srpske, politički nismo imali ni jednog promašaja. Stranka je briljantno izvršila u najkraćem roku organizacionu aktivnost, zatim predizbornu aktivnost, dobila izbore, zatim ti poslanici osvjetlali obraz srpskom narodu u Skupštini, spriječili zakonitu secesiju, zatim, organizovali otpor, stvorili teritoriju i borili se iako će generali kazati da je to vojska stvorila, vojska da, ali vojska ova narodna, narod ove vojske i vojska ovoga naroda. Stvorene su gotovo sve teritorije do 20. maja tada smo bili srećni da predamo sve jedinice profesionalnim vojnicima. Prvo smo sve uradili politički kako treba, onda smo sve uradili vojnički kako treba i mi i Krajina. Ostalo je da nas Jugoslavija prizna i da se ujedini sa nama, ili je ostalo da se ona upiše ... i kaže - gospodo dirnete li u prava ovog naroda, ovo je rat. To ima srca da kaže jedna mala Sjeverna Koreja Americi, uvedeš li sankcije to je rat i tri puta ponovi, uvedeš li sankcije to je rat i Amerikanci dođu i pregovaraju i četiri milijarde im dadnu da zamjene nuklearnu tehnologiju. Mi, šta radimo, srpski narod kao cjelina i oni koji su ga povelili, htjeli da ga vode i koje smo podržali i koji bi morali da ga vode. Mi puštamo dio po dio, kraj po kraj nadajući se na ovome će se valjda završiti. Pa neće ovo, pa neće ono. Logika samoodržavanja naroda nalaže da kada prvo selo selo ustaše nagaze u medačkom čepu ili miljevačkom platou da se mobiliše sav srpski narod i da zaprijeti, da se nakostreši i da zaprijeti da će zgaziti i uništiti Hrvatsku.

Napašće nas neko? Neka nas napadne. Srbija je za mnogo manje ušla u I svjetski rat, za mnogo manje, za zabranu da policija uđe i rovari i da tamo ispituje po Srbiji, za mnogo manje. Ovdje su desetine i stotine hiljada života otišle za Srpsku Krajinu i za Srpsku i to se sve stavlja na kocku jednim ćutanjem, ili javnim ili tajnim obećanjima da se neće umješati. Naši prijatelji iz stranih zemalja kažu, vaša popustljivost upropaštava napore Stoltenberga, pa čak i Bilta da dođe do konferencije. Niko neće konferenciju kada se vi prospete i dajete ono što vam se ne traži. Stanite čvrsto i kažite ovo je linija ispod ove linije ne može, odmah će biti konferencija. Te situacije

nema, mislim da ni ova Skupština ne može ostati nijema na to, ona mora, izvinite što ja kažem mora, ne morate vi ništa što nećete, ali pretpostavljam da ćete i da morate, da napravimo proglas srpskom narodu ili rukovodstvu Jugoslavije ili Srbije. Srpskom narodu poziv, ne treba više nikoga moliti. Oni su nas trebali da mole da se držimo u Obrovcu, jer Obrovac čuva Beograd.

Meni se najviše može prigovoriti što sam bio korektan i tolerantan na prvim izborima, čak i podržao predsjednika Miloševića. Imate pravo da mi kažete sve šta hoćete, ali vjerujte vi meni da se radi o takvim sitnim, delikatnim ucjenama da tamo moramo da podržimo da je Vuk Drašković, morali bi da ga podržimo. Zavisimo, tu cjevčica nam se drži kroz koju neki vazduh prolazi, jasno nam je stavljeno do znanja da ne možemo da radimo šta hoćemo jer će ta cjevčica da se začepi. Nama su vezane ruke, meni su vezane ruke čitavo ovo vrijeme bilo. Ja vas uvjeravam gospodo, da nikada ne bih povukao nikakav potez protiv bilo koje ličnosti koja bi mene eventualno uvrijedila ili bila neugodna ili nelagana prema meni, to se možete svi uvjeriti. Ja znam da ja načepim mnoge ljude nehotice, da mene načepe mnogi ljudi nehotice, ali znam iz životnog iskustva i kao psihijatar i kao čovjek i od kućnog vaspitanja sam ponio da se ne smije osvetoljubivo ponašati, da se mora praštati, da to praštanje rađa sutradan izvinjenje i popravljanje odnosa i položaja. Od prvog dana mi sa jednim krugom oficira imamo velike probleme. Vi dobro znate to, svi ste ih imali na terenu, svi ste ih imali na terenu. U Ustavu i Zakonu o odbrani i Zakonu o vojsci izričito i nedvosmisleno stoji da jedini čovek koji komanduje i rukovodi vojskom je predsjednik Republike i vrhovni komandant, ako taj čovjek ne valja, ako je magarac moramo ga mijenjati, ali onaj ko jeste on to mora da radi.

Jedino u jednom članu Zakona o vojsci kaže da može da prenese neke svoje ingerencije na komandanta GŠ i taj komandant i taj GŠ je nam podvala koju su nam pravnici koji su pravili taj zakon donijeli iz Beograda. Ne može to da bude dvoglava vojska, niti dvoglava država niti može račvast kolac uzemlju, ali sam ja sve što je prema meni bilo neprijatno i nelagodno trpio i podnosio i prelazio preko toga samo neka se obavlja posao. Podnosio sam izvještaj sa terena o uvođenju političke uprave u vojsku, o komesarima koji se nalaze među bezbjednjacima i među moralistima, o pričama o vojnom udaru pred komandanom GŠ i komandatima korpusa, o zagovaranju vojnog udara, a da taj ne bude opomenut, sve to, većinu toga sve to znate. Osnovo što je došlo do nokata, došlo je do toga da možemo sve da izgubimo, jeste postepeno i tiho, a na kraju i definitivno i izričito otkazivanje lojalnosti sa riječima, nećete vi meni biti vrhovni komandant ako tako mislite. Ima snimljeno. Neću izvršavati vaša naređenja, ako ih vi ne prenosite samo preko mene. Ne smijete da stupate u kontakt sa komandantima korpusa, narediću da vam se isključi veza. Da ostavi vrhovnog komandanta bez veze. Razmišljajući i razmatrajući štada se radi u toj situaciji. Na sastanku u Drvaru definitivno se pokazalo da se tim čovekom ne može upravljati, da on iznad sebe nikakvu vlast ne podnosi. Neću govoriti druge stvari koje bi eventualno mogle da naškode njegovoj ličnosti, ako treba i kad treba to ću reći.

Hoću da vam kažem da je u Drvaru definitivno pokazao da ja ne mogu da računam da će i jedna moja naredba biti izvršena iako sam vidio odavno da se ne izvršavaju, iako sam vidio da se redefinišu, iako sam vidio kada nam se kaže izvršio sam pola drugo pola ne možemo, ja znam da

može, i kako nam se kada ja kažem dajte šta ćemo sa ovim da uradimo, neka predloži, naredba za koju ja mogu da sa saradnicima, članovima Vrhovne komande procijenim je li ona takva i da donesem odluku. Neću se ja kriti iza članova Vrhovne komande, oni pomažu, oni su odgovorni, ali ne može se iza kolektivne odgovornosti, niti ja tražim nikakvu kolektivnu odgovornost. Došli smo u situaciju da ne možemo da računamo na to kada nešto kažemo da će biti izvršeno i da se autoritet države ruši. Da se država negira i zaobilazi.

Po Ustavu državu predstavlja predsjednik Republike, zato on ima udjela kod biranja ministra spoljnih poslova i kod imenovanja predstavnika i ambasadora itd. Osim toga, Skupština je pored predsjednika Republike ovlastila još pet pregovarača i izvan toga niko ni sa kim ne smije da pregovara bez ovlaštenja. Ne može da pregovara naša vojska sa muslimanskom vojskom ili sa UNPROFOR-om bez moje saglasnosti, odnosno saglasnosti ko je na toj funkciji.

Pogotovo ne smije vojska da sarađuje sa međunarodnim organizacijama bez odobrenja i saglasnosti. Ne mogu da vam ispričam primjer isfrustriranosti svih državnih organa, Vlade i svih Vladinih institucija, potpredsjednika Koljevića, kao predsjednika Komiteta za saradnju sa UNPROFOR-om i humanitarnih organizacija, Komesarijata za izbjeglice, ministra zdravlja, Vlada je u cjelini na nedavnoj sjednici rekla, gospodo ovo je dovde, ovo se više ne može. Prije Drvara i prije ovih situacija koje su se dešavale. Hiljade i hiljade tona hrane smo izgubili radi toga što ne daju da prođe konvoj. Rečeno im je da oni ne odlučuju, ne odobravaju konvoj. Oni samo treba da kažu zašto ne bi, dobro bi bilo da prođe nešto i da vode računa da ne prođe ratni materijal i ne tiče ih se koliki je to procenat. Mi ugovorimo 35% za Srpsko Sarajevo, oni to spriječe i general Mladić napiše ne može mora biti 50% - 50% iako to nije njegova stvar, poslije toga smo morali pristati na 24%, prazne nam se magacini od kojih, nema ovdje novinara, ima lojalnih, 50% najmanje dajemo vojsci, hranimo vojsku iz tih magacina. Oni ne daju da se ti magacini pune. Prazne nam se fabrike, nema proizvodnje. Nema proizvodnje svi radni vodovi i odjeljenja jednom kada predaš ne možeš dobiti nazad. Ne možeš dobiti stručnjaka nazad, 15 stručnjaka, a možete da nađete u jednoj semberskoj brigadi blizu 70% puštenih, 720 neopravdano i 415 opravdano, od 2.800 vojnika samo ih je 1.200 u jedinici 1.600 je odsutno, na smjeni bude 200-230 i kada ti punke linija onda moraš da uzmeš radnički bataljon i druge i da to krpiš i da sa gubicima i materijalnim i tehničkim to radiš. Blokira ti Lisaču, zarobi 60 i nešto ljudi, pukne ti Vijenac, zarobe ti 94 čoveka i takve stvari. Strašne sitne neuspjehe koji su u sumi krupni i opasni, ali što je najopasnije nema discipline i ne možeš da računaš da će ti se provesti naredbe i ne vidiš da ide na bolje nego na gore.

Ne možeš da ukažeš da jedan oficir bio on rezervni ili aktivni ne valja, ako je aktivni pogotovo, nemoj da se usudiš mijenjajte toga nije sposoban. Mijenjajte Peulića, tri četiri puta sam naređivao da ga mijenjaju kod Teslića, jer svi su pokazatelji pokazivali da nije dobar komandant, da provodi vrijeme u štabu, u gozbama, da ga vojska ne poznaje. Na kraju kada je rasturio humanitarni konvoj, pobacao u potok sve, onda sam naredio i opet nije bio na vrijeme smijenjen.

Sada je ta III srpska koja ima divno ime i lošeg komandanta, popustila. Pustila ustaše da dođu za leđa Glamočkoj brigadi. Taj potpukovnik je gospodo spavao u četiri poslije podne. U to nema nikakve sumnje to su naši ljudi utvrdili i izvještavao je kako je sve u redu, a već vojska napustila ostavlja šest haubica itd.

Da ne bi izlazio poslanik da to govori, ja ću da vam to kažem. Kada pada Glamoč, on spava. Ne možete da utičete na stvari, vidite dobijate mnoštvo informacija sa terena, državna bezbjednost nikada nije dala pogrešnu procjenu, a pogotovo informaciju. Zabranjuje se da pristupi DB u zonu borbenih dejstava, da se ne bi saznalo. Lažu niži više, viši više i ja na kraju više borbene izvještaje i ne čitam već dvije godine, jer nema koristi. Znam da je poginulo 30 ljudi oni kažu poginulo 5, pa sutra mi 6, pa 7, pa onda za deset dana mi nabere tih 30, a nije mi rekao da je poginulo 30 ljudi zato što neki bataljon nije uradio dobro svoj posao. Laže se. Vojska se upotrebljava loše, nikako se ne upotrebljava.

Gardijska brigada koja nije gardijska brigada komandanta GŠ nego predsjednika Republike. Djeca birana, ljepota, ostavljena bez ikakvih smjena po Treskavici i Bjelašnici bez normalnog snabdjevanja, bez normalne pažnje za tu djecu, postavlja se komandant neki Šarenac koji odluči da napusti istureno komandno mjesto i ide u Kalinovik, a ne obavijesti svoju vojsku pa zapali svoje komandno mjesto, a djeca koja čuvaju liniju gledaju da im gori komandno mjesto iza leđa i šta će pomisliti nego da su tamo došli Turci i naravno pukne linija i oni se razbježe i odu kući, samo što nisu vašljivi.

Sada u Grahovu ni načelnik Štaba nema pravu informaciju jer ga lažu. Narod ne zna da pada Grahovo i da treba ići. Narod ide iza vojske, evo vam rukovodstva. Primjetili su naše tenkove oko pošte i po gradu, otkud tenkovi i zašto nisu na liniji. Tenkovi se povlače niko narodu ne kaže da treba da se spakuje i da ide. Ako se narod spakuje prije vremena onda se optuži da je zbog toga pala linija, ako se narod ne spakuje rizikuje da padne u okruženje i da izgine.

Moram da vam kažem da svi uspjesi naše vojske, svi sjajni primjeri uopšte ne zavise od sistema, nisu rezultat sistema i nije zahvaljujući sistemu, nego zahvaljujući izvanrednoj hrabrosti, sposobnosti, odanosti pojedinaca. Nema kazni za lažne izvještaje, nema disciplinskih mjera. Traži se ratno stanje. Vi znate koliko se dugo tražilo ratno stanje od nas. Stanje neposredne ratne opasnosti što se vojske tiče razlikuje se samo u mogućnosti stvaranja prijekih sudova. Formiranja prijekih sudova sa ciljem da donese jednu jedinu kaznu, smrtnu kaznu ako je ne donese ili je donese. Sve drugo moglo je da se radi. Disciplinske mjere postoje u rukama. Može da se kazni 60 dana pa da se pošalje na izdržavanje na najtežem dijelu ratišta. Jednostavno mi imamo gore jedan spoj, ne možemo dole da probijemo. Ne možemo da utičemo na stvari ispod tog glatnog ispod te glazure, a dole vidimo i znamo šta se dešava i ne možemo na to da utičemo.

Razmatrajući šta treba da se uradi nakon pada Grahova i Glamoča, manje nakon ovoga otkazivanja gdje general Mladić kaže, vi meni nećete biti vrhovni komandant ako tako mislite i pričate, kada ga ja upozoravam da sam ja vrhovni komandant i da mora da izvršava moje

naređenje. Konsultovao sam se sa svim strukturama i razmišljao kako da dođemo do jednog časnog rješenja, ali koje će značiti preokret. Neki su nam oficiri stavili do znanja da je njima veoma teško u ovoj situaciji, ali neki su nam stavili do znanja da bi njima bilo vrlo teško iz razloga solidarnosti itd. da uzmu Mladićevo mjesto, a i mi smo smatrali da nije dobro da ga smjenjujemo, ali smo smatrali i smatramo, i ja smatram i stojim iza toga da ne može ovako, da će biti kasno, kasno je smijenjen komandant 18. korpusa kada je pala Zapadna Slavonija, i konsultujući se donio sam odluku oslonjenu na Ustav i Zakon o odbrani koji predviđa da predsjednik Republike određuje formaciju i organizaciju vojske da preimenuje GŠ Vojske RS u Generalštab - Štab Vrhovne komande tokom neposredne ratne opasnosti i ratnog stanja, što je normalno, jer ni jedan član zakona ne predviđa da iko drugi komanduje osim predsjednik Republike, iko drugi i da tako po formaciji dovedemo do druge strukture da ostane načelnik Štaba Vrhovne komande, a da Mladić dobije ugledno i počasno mjesto uz rukovodstvo zemlje i da završi ovaj rat zajedno sa nama, on inače voli da pregovara, voli da se bavi tim stvarima državnim i ima primjedbe na to kako država radi i kako bi on radio, obilazi ekonomije itd. Sve su to za mirna vremena prilično dobre osobine. Tada bi mogao da se sreće sa strancima po mom ovlašćenju, on se sreće sa Kozirijevom, sa Stoltenbergom koji nama najavi. Mi pošaljemo patrolu, nema ga. Šta je ovo? Završeno preko Mladića.

Na Vrhovnoj komandi smo donijeli odluku da ni ja ne mogu da pustim unproforce one koje smo zarobili bez konstatacije članova Vrhovne komande, niko da ne može, ni ja UNPROFOR-ce iz Srebrenice su pustili na mig iz Beograda bez moga znanja, a mogli smo ovdje da napravimo diplomatsku predstavu da dođe Stoltenberg i da se natežemo, da napravimo neki politički poen i da ukinemo izolaciju prema rukovodstvu RS.

Da vam kažem šta je smisao izolacije. To će međunarodni pravnici, ima ljudi koji znaju međunarodno pravu.

Imam informacije pa ćemo ih kasnije pročitati.

Da o izolaciji. Zašto je važna izolacija rukovodstva RS. Važno je državu delektimisati da ona ne postoji. Da se država pretvori u pobunjenu teritoriju, na pobunjenoj teritoriji imaju neki ljudi koji imaju oružje. Sa njima se ne može razgovarati dok oružje ne polože, a sudbina te teritorije je jasna. Ona mora biti tamo gdje joj se kaže da će biti takva i takva država.

Neću da vam kažem pravnu kvalifikaciju, ovdje ima pravnika, šta znači pomogati iz naših redova tu koncepciju. To je gospodo najteže krivično djelo, a zakletvu ste čuli. Zaklinjemo se na vjernost srpskom narodu u RS, jer samo kroz vjernost narodu RS možemo biti vjerni čitavom narodu. Ako voli da pregovara, vodili smo ga i u Ženevu, to je mjesto časno pored predsjednika Republike da pomaže u donošenju odluka, da pomaže u pregovorima. Molim vas, u TV emisiji narod mu čestita na novom postavljenju Bi-Bi-Si donosi prvu vijest, Jovane je li tako, da je Mladić unapređen, da će sada da raspolaže sa dvije vojske itd. i sve je to nađena jedna diplomatska i demokratska i politička forma da to sve bude vrlo dobro, a da se stvari

ipak promjene. General Mladić je poslije toga to odbacio iako nema nikakve mogućnosti da to odbaci, on jednostavno nema ni pravne, ni moralne ni bilo kakve mogućnosti da odbaci odluku koju je stala Vrhovna komanda, iza koje je stala Vlada i iza koje je stao sinoć Klub poslanika, to znači nadam se da ćete stati i vi, Skupština. Kompletan Ustav je na našoj strani, kompletni zakoni, sve što predviđa. Nema nikakve šanse nikakve mogućnosti da išta drugo bude nego da prihvati odluku, odnosno može da ne prihvati novo postavljenje, ali ne može da ostane na starom postavljenju koje ne postoji po formaciji više. Kada neko kaže možda nismo trebali u ovom trenutku. Zašto nismo trebali u ovom trenutku? Koji je to trenutak, možda je sada kasno? Šta može biti loše? Stotinu sam razloga vidio zašto se to mora uraditi. Koji je razlog protiv? Jedan jedini, njegovo ponašanje. Šta će on uraditi? E pa gospodo, to je ucjena ove države i ove skupštine i predsjedništva. Ako su sto razloga za to, a nema drugog osim jednog, hoće li on to prihvatiti, hoće li se ponašati kako treba i hoće li doći do podjele naroda i vojske, do podjele naroda i vojske mi ne možemo dovesti. On može dovesti do podjele naroda i vojske.

Ovdje imam informaciju da su neki generali potpisali pismo podrške Mladiću i dostavili ga medijima. Generali to ne smiju da rade. Ne znam koji su to generali. Ja sam od generala komandanata korpusa dobio uvjeravanja da će oni poštovati državu i da su zakletu državi, od većine generala, mimo komandanata korpusa. Ja razumem da njih Jugoslavija plaća, ali oni su odgovorni ovom narodu i ovoj državi i ne mogu se zaklanjati iza riječi vojska i narod. Narod je ovdje. Drugačije se sa narodom ne može razgovarati osim njegovih legitimno izabranih predstavnika. To je svuda u svijetu, to je suština demokratije da je narod ovdje, ovdje je narod predstavljen i ružni i lijepi i lijevi i desni, pametni sav ovdje narod je predstavljen, jer je Skupština uzorni narodni i tako se dolazi do narodnih predstavnika.

Ja mislim da general Mladić mora da prihvati ovu odluku, pametno bi mu bilo da pređe u kabinet pored mene i da učestvuje sa državnim rukovodstvom do kraja u ovom ratu, da se njegova znanja kojih neosporno ima koriste, a da se njegove mane kojih neosporno ima neutrališu. Da se ostavi na istom mjestu gdje će se njegovo znanje koristiti, ali njegove mane doći do izražaja kao do sada, ako ne i više do sada, ja više nisam spreman da nosim tu odgovornost na svojim plećima i mislim da ni jedan Srbin nije na to spreman niti smije da bude spreman. Ne želim da kažem ni jednu riječ više, ali ako budem primoran kazati. Da ne može tako dalje, da će biti kasno ako nam padne sva Srpska Krajina i banjalučka krajina, onda će pasti i Beograd gospodo. Samo na našem otporu što dužem, što dužem otporu sinhronizovanom, samo na postojanju države i poštovanju države mi ćemo natjerati na rješenje. Svako ko smatra, hajde treba žrtvovati Srpsku Krajinu možda će RS poštediti, neće ni Srbiju poštediti. Imaju pravo. Neprijatelj ima pravo da uradi sve što može da uradi i što mu se dopusti da uradi.

Moje je mišljenje da smo ispravno postupili i da je to jedina šansa i jedino rješenje, svako otkazivanje lojalnosti i poslušnosti je krivično djelo veleizdaje, nije otkazivanje novog naimenovanja, ali otkazivanje poslušnosti da se preda dužnost koja više ne postoji i da se ne podbunjuju generali i vojska i narod ima svoju karakteristiku i svoju kvalifikaciju i nema nikakvog opravdanja jer dva dana je narod bio srećan zbog tog postavljenja.

Ja sam spreman gospodo da odgovaram na sva pitanja, da razjasnim sve, a evo imam još jednu informaciju iz Izraela od naših, imamo tamo veze nenke. Snage za brze intervencije ubrzano dolaze u Split prema pokušaće nešto sa blokadom Sarajeva u sledećih 48 časova. Na žalost general Milošević odlazi na operaciju ona zato nije ni išao na taj sastanak generala, znači ostaćemo na dva pukovnika u Sarajevsko-romanijskom korpusu i ostaćemo sa ljudima u GŠ koji su zabrinuti za sebe i za svoj položaj, za svoju situaciju i koji će držati duge sastanke umjesto da funkcionišu na najbolji mogući način u uvezivanju fornta i popravljanju i poboljšanju situacije na terenu. Nije mi bilo lako da donesem odluku, ali mislim da je bila najispravnija i do nje sam došao nakon mnogo, mnogo konsultacija i mozganja sa prijateljima i mislim da je bila dobra i da je pružala priliku za glatko prelaženje sa jednog stanja na drugo uz očuvanje dostojanstva svakog čovjeka i uz očuvanje jedinstva i naroda i vojske. Ja sam spreman da razjašnjavam pojedinosti ukoliko to bude potrebno. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja bi zamolio da predsjednik Kluba iznese stav sinošnjeg sastanka i da otvorimo raspravu o svim pitanjima iz ove tačke.

Gospodin MAKSIMOVIĆ:

Jedina tačka dnevnog reda bila je upravo rasprava o ovom stanju. Desetak i više govornika učestvovalo je u iznošenju svojih mišljenja koji su upotpunili sliku vrlo ozbiljne političke, a istovremeno vojne situacije na našem prostoru. Ona je tim više ozbiljna što je u toku jučerašnjeg dana i u toku 24 sata došlo do krupnih ustaških osvajanja RS čime je izuzetno ugrožen zapadni dio naše Republike.

O vojnoj i političkoj situaciji mi smo raspravljali na mnogim skupštinama, posebne rasprave bile su, samo da vas podsjetim na zasjedanju u Mrkonjiću Gradu, kada su bili prisutni i glavni generali pored GŠ i ostala gospoda oficiri, koji su naravno po svom položaju i najodgovorniji za vođenje operativnog dijela naše vojske. Tada se već pokazalo da postoji krupno nejedinstvo između vojne komande i organa civilne vlasti od opština sve do vrha naše Republike. Poslije dugog izlaganja gospode oficira naročito dugog ekspozea generala Mladića, a i naših diskusija došlo se do nekih bitnih zaključaka koje je trebalo u ovom vremenu od nekoliko mjeseci izvršiti.

Sinoć smo konstatovali da nijedan zaključak Skupštine nije do kraja izvršen, nije do kraja ispoštovan i da je to još više pogoršalo ukupno stanje u RS, a naročito oni njegov vojni aspekti. Prema tome GŠ je na neki način se ili direktno ili posredno se oglušio od zaključke Narodne skupštine, uz zahtjeve vrhovnog komandanta, odnosno predsjednika Republike.

Nipodaštavanje Narodne skupštine bilo je prisutno i ranije naročito od komandanta GŠ, to je počelo možda već prve godine nakon formiranja Glavnog štaba, te da očito što se i mi nismo dovoljno snalazili nije došlo do prave koordinacije između nas nkoji predstavljamo zakonodavni dio i vojne komande. Čini mi se da gospoda generali na čelu sa komandantom GŠ nisu ne samo respektovali Skupštinu nego i svatali njenu ulogu u ovome vremenu. Nas je tako mnogo više respektovala i očekivala od nas inostranstvo, šta će ova skupština odlučiti, nego naša glavna komanda. U nizu tih nesporazuma, u nizu oglašivanja o zaključke predsjednika Republike i Narodne skupštine, vidljivo je i samovoljno kontaktiranje sa stranim predstavnicima političkim ili vojnim koje striktno zabranjeno odlukom Narodne skupštine jer je naša skupština odredila tačno ljude koji mogu da kontantiraju sa strancima o onim pitanjima koja su za nas najsuštinskija. Imajući sve u vidu sve ove elemente uz izuzetno obrazloženje predsjednika Republike i vrlo aktivno učešće dobrog broja poslanika, Klub je na kraju jednoglasno odlučio da da podršku predsjedniku Republike, podršku njegovoj odluci o reorganizaciji GŠ, preimenovanju Štaba u generalštab, odnosno stavljanje Generalštaba pod direktnu jzdrikciju Štaba Vrhovne komande. Tu nije bilo nikakvih dilema, ja govorim onima koji nisu bili prisutni, odluka je predsjednika Republike i mi je izuzetno respektujemo i smatramo da je ona veoma ispravna i naravno naša je želja da se ličnost dosadašnjeg komandanta GŠ ničim ne dovodi u pitanje, da se respektuje sve ono što je on učinio, a da prihvati ovu veoma časnu i ugledu novu dužnost u kome on može da bude svojim iskustvom kako je to rekao i predsjednik Republike vrlo koristan u nastavku naše borbe.

Naša je odluka podrška predsjednikovoj odluci istovremeno i želja da u buduće bude efektivniji rad GŠ i rad Vrhovne komande. Toliko gospodine predsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Dobro, hvala lijepo. Otvaram raspravu po ovoj tački i molim da uzmete učešće. Ima ovdje i jedna depeša sa kojom će vjerovatno ako uzmu učešće, general Tolimir i general Gvero da upoznaju Skupštinu, pa ćemo raspraviti.

General TOLIMIR:

Pažljivo sam saslušao predsjednika Republike, ujedno i vrhovnog komandanta i ko zna po koji put od strategijskih do taktičkih problema na koje je ukazivao upravo na sjednicama ove skupštine o problemima u vojsci.

Mislim da ćete se svi sa mnom složiti da već dve godine na svakoj skupštini raspravlja samo i isključivo o vojsci i uvijek je glavno pitanje vojska. Ja sada postavljam pitanje svom vrhovnom komandantu, zašto ta pitanja ne raspravlja najprije sa GŠ, pa tek onda sa poslanicima, time bi se mnogi problemi razrešavali, ili direktno sa komandantom GŠ u razgovorima na što ima pravo u

skladu sa zakonom, u skladu sa rukovođenjem i komandovanjem vojskom, u skladu sa principima jednostarešinstva i subordinacije. Mislim da ne bi trebalo da javna tribina i skupštinska govornica bude mjesto za razgovor vrhovnog komandanta sa svojim GŠ i sa svojim prvim potčinjenim komandantom GŠ. To je opšti zaključak na sve ove dosadašnje skupštine na kojima se na takav način razgovaralo, a da se o tim temama nije razgovaralo ovako kako sam rekao.

Odgovorio bi i direktno na dio onih konstatacija koje ne stoje i koje možda nisu interpretirane u tom smislu ili ja nisam svatio, ali GŠ ne može da se učini odgovornim za njim. Recimo, gospodin predsjednik ravno, samoubilaštvu i gubitku dijelova teritorije više nego što smo do sada izgubili. Ako se cijeni realan odnos snaga i ako se cijeni svi faktori rata na prostoru bivše BiH uključujući i uticaje međunarodne zajednice na te faktore rata, onda se može doći do sasvim jasnih analiza koje ne trebaju biti optužbe ni sa jedne ni sa druge strane, nego jasne činjenice na osnovu kojih vi kao narodni poslanici morate imati predstavu o tome, šta može 35% stanovništva da uradi, a nada od tih 35% svaki šesti stanovnik vojnik, a poslije pet godina rata svaki osmi sposoban u uslovima kada nisu mobilisane žene, ja ne bi hteo dalje da govorim, ali bi samo hteo da naglasim da mi moramo neke stvari posmatrati i sa stručnog aspekta i da ne bi trebalo to da bude glavna teza kojom se dokazuje da GŠ nije mogao da izvrši reorganizaciju. Ja sam ovdje više puta isticao koliko dobijamo po jednom vojniku, čega i koliko dobijamo metaka, ja to sada ne bi isticao.

Profesionalnu vojsku i jedinicu napraviti, a ne može joj obezbijediti mjesečno čak nijedan higijenski papir ili sapun po svakom vojniku je voma teško. Ja ne kažem da je za to kriv predsjednik Republike, ministar odbrane, ali mi smo u takvoj situaciji kao društvo da ne možemo to uraditi u ovakvim uslovima privrede i ekonomske blokade i to je jedna realnost ko može pogledati svako ko želi da pogleda i ko se nalazi na linijama fronta. Ni jedna naša brigada nije odbila da izvrši naređenje koje joj je postavljeno od komande GŠ i da ide i da bude manevarska jedinica jer su stvoreni i takvi uslovi u našoj vojsci. Takođe smatram se povređenim, a smatram da je povređen i dio oficirskog kadra ako se kaže da vojska nije ništa učinila na organizaciji vojske, već da je bilo sve pripremljeno i stvoreno. Mi smo u onom periodu to sve učinili svi zajedno zahvaljujući svesrpskom jedinstvu, kada smo izgubili svesrpsko jedinstvo i svesrpske ciljeve, tada je došlo do ostalih problema i to bi bio moj pravi odgovor na onu konstataciju koja ne stoji da vojska ništa nije iskoristila i uradila od samog početka rata kada je predata već formirana vojska. Učinila je itekako i do sada smo ratovali upravo zahvaljujući onim resursima koji su obezbijeđeni o strane one i onakve vojske kakva je bila, a u kojoj su Srbi činili većinu i znali to da iskoriste za potrebe svoga naroda i toga se ne stidimo reći javno.

Malog je, ovdje se kao adut navodi da je Žepa problem što je pao Glamoč i Grahovo i što su se kao dva generala zabila u Žepu. Problemom Žepe gospodo draga mi smo rešili da dve brigade sada imamo u zoni II krajiškog korpusa iz Drinskog korpusa. Problemom Srebrenice takođe smo stvorili adekvatne rezerve i učinili smo to u periodu u kome smo procenili da međunarodna zajednica neće reagovati neposredno poslije događaja koji su se desili u Zapadnoj Slavoniji i išli smo isključivo zato i to je bila jedna od strategijskih odluka GŠ i realizovali smo je u skladu sa

najboljim mogućnostima uz minimalne gubitke maksimalnom racionalizacijom i upotrebnom snagom u vreme kada je taj isti Drinski korpus davao brigadu na sarajevskom ratištu i kada nismo dovodili ni jedinice MUP-a ni jedinice iz drugih zona odgovornosti izuzev jedinica Drinskog korpusa. Ne znam da li sam svatio dobro predsjednika Republike, ali smatram da nikakve veze Žepa i Srebrenica nemaju sa gubitkom položaja u Glamoču i Grahovu, gubitak položaja rekao je gospodin predsjednik da smo se zabili u Žepu 15 dana, da smo zabili tamo dva generala i da je to imalo za posledicu da Glamoč i Grahovo su bili zapostavljeni u tim starešinskom smislu, a odgovorni su za ostale krajeve. Ja sam zapisao.

Mislim da želim iz korektnih razloga da kažem da to nije objektivni argumenat i razlog za gubitak teritorije. Meni je ovdje, pored ostalih koji su iz Glamoča možda najteže što je pao Glamoč, jer sam ja iz Glamoča i ne želim da pravdam ničim to, ali želim da kažem da su Glamoč i Grahovo pali usled jakog grupisanja ustaških snaga o čemu smo govorili na prošloj skupštini. Ja u jednoj kratkoj procjeni koju sam čak čitao toliko brzo, jer sam na to bio uslovljen, da je kasnije rečeno da čitam polako i o kojoj nije bilo rasprave i na kojoj se ocjenulo da su moje procjene veoma pesimistične, bez obzira na neke argumente na koje smo i ranije ukazivali kao i predsjednik Države i potpredsjednik Države. Takođe je na izdvojenom dijelu poslanika iz toga dijela zaključeno, nekoliko zaključaka koji su bili u nadležnosti i Ministarstva odbrane i koji su bili u nadležnosti i vrhovnog komandanta, a koji nisu realizovani. Bilo je dogovoreno da Ministarstvo odbrane podijeli zonu popune Prijedora i Sanskog Mosta po 50% vojnih obveznika i da ih da u II krajiški korpus, to je znao svaki poslanik, pa čak i svaki drugi vojnik u II krajiškom korpusu jer smo i o tome informisali, zatim je bilo dogovoreno da se uputi jedna specijalna jedinica na Šator koja bi skinula ustaše sa Šatora i uputi jedna brigada itd. Međutim, upućena je samo jedna brigada i dio jedinice, a ova popuna i raspodjela nikada nije izvršena, iako je GŠ ukazivao Ministarstvu odbrane da je devastiran prostor zone odgovornosti Drugog krajiškog korpusa i da se on mora braniti sa vojnosposobnim stanovništvom iz Prijedora i S.Mosta. Meni nije poznato iz kojih razloga to nije realizovano i zašto. Međutim, ni to ne mora biti razlog osnovni za pad i gubitak položaja Glamoča i Grahova dok je god trajalo četvoromjesečno primirje na ostalim dijelovima fronta u Glamoču i Grahovu je trajao rat i ja sam rekao da je u Glamoču i Grahovu i prošli put bilo formirano 11 brigada vojske NDH sa dve pukovnije HVO koje su izvodile ofanzivna dejstva i koje su grupisale jaku silu i tehniku. Znalo je na dan da se ispali po 3.500 granata, po Glamoču i Grahovu, a dami nismo mogli odgovoriti ni sa 15. Evo tu gospode poslanika koji su tu sa tih prostora i sada u kontra ofanzivi mi smo prinuđeni da noću izvodimo sva borbena dejstva, da pređemo u partizanski način ratovanja, jer na dijelu fronta gdje sam bio ja određen za vraćanje položaja nije ispaljena ni jedna granata u tri dana, a mi smo doživljavali u jednom satu po 15 plotuna višecjevnih bacača raketa ustaša. No nije bio neka to provjeri i neka ode neka razgovara sa vojnicima, ako ja lažem. Ja sam pet puta morao da idem na Crni vrh, pa sam išao pukom. Gospodin poslanik kaže da nije tačno, tačno je jer ga je vojska napustila poslije tri poginula i 11 ranjenih, jer nije imala nikakvu podršku i ponovo sam išao na Crni vrh, došao puhom da bi 10 km iz sela Peulja kasnije radio stanicom pozvao komandanta bataljona i rekao, dođi, kada sam ja došao puhom na Crni vrh možeš i ti da dođeš sa vojskom,

slagao ga, gore postavio izviđače dok god nismo uspostavili susretnu borbu i tako spasili ono jedno srpsko selo da izgori.

Ja hoću da kažem ovdje da mi moramo biti realni, da je nadmoć hrvatske vojske u tom dijelu ratišta opredijelila pad i gubitak položaja u Glamoču i Grahovu i to u dugom periodu poslije dugih i iscrpnih borbi i velikih gubitaka koje su imale ove jedinice, na što je kasnije nepovoljno uticalo i iseljavanje stanovništva, ali o tome dijelu koji ne spada u domet vojni, već spada u domen politički i civilnih poslova, ja sada ne želim da govorim.

Ovde se takođe reklo da se mi samim tim implicira da se mi možemo smatrati samim tim i odgovornim za gubitak Republike Srpske Krajine. Gospodo poslanici, ja vas upozoravam najdobronamjernije, da smo i prošli put zbog Zapadne Slavonije imali jednu temu koja je trebala da ima slične finale na Skupštini kao što ima i ova tema. Ne možete nas okrivljivati za gubitak Zapadne Slavonije, ne možete nas okrivljivati za gubitak Krajine. Mi smo juče imali više poginulih da Deralima nego što je Knin imao u borbenim dejstvima nakon što su mu probijene linije na Crvenoj zemlji. Znači, za nekoliko kvadratnih stotina metara imali smo više poginulih nego što su oni imali za odbranu glavnog grada RSK u direktnim borbenim dejstvima na linijama. Ja samo radi korektnosti želim to da kažem, a da su padom Glamoča i Grahova stvoreni povoljniji uslovi za osjecanje RSK i spajanjem sa V korpusom i to smo mi znali, ali mi trebamo da znamo da se sam Glamoč i Grahovo ne mogu boriti.

U isto vreme kada smo mi naredili da iz I krajiškog korpusa, jer drugi korpusi nisu mogli da odvoje ide jedna brigada u zonu II krajiškog korpusa, predsjednik Republike je naredio da ta brigada, da jedna brigada ide u Sarajevski korpus i mi smo izvršili naređenje predsjednika Republike i doveli smo odmah brigadu u Sarajevsko-romanijski korpus. Mi nismo vršili opstrukciju ni jednog naređenja predsjednika Republike pismenoga i ja bi volio da se vidi kada to nismo odradili kada je bilo u interesu borbe i zaštite fronta. Čak smo dali i sve jedinice koje obezbeđuju GŠ i pukovnici su davali stražu u vreme ofanziva ovih i članovi GŠ, jer smo sve vojnike dali u borbena dejstva. Možda ovo nisam trebao ni da kažem.

Sledeće na što želim da ukažem. Vrhovni komandant kaže da on može da pokaže naređenja koja nisu izvršavana, ili koja su odbijana itd. Ja bih volio da je to nama vrhovni komandant nama i u pismenoj formi rekao i koje su štetne posledice nastupile i kada mi ne izvršavamo ta naređenja sve kroz sistem rukovođenja i komandovanja i da se to tačno i imenuje.

Ovde se govorilo o koncepciji Ministarstva odbrane i da vojska mora biti u Ministarstvu odbrane itd. Ne bi hteo da polemishem o tome, ali bi rekao jednu stvar. Više vojnika nam se obratilo pismom. Nakon čitanja brošure SDS, znači naše vladajuće Stranke koja je objavljena u Doboju u kojem nam doslovno kažu, ni neprijatelji o našim oficirima i našoj vojsci nisu ovako pisali. Ja bi molio neka se to pročita i u potpisu je ministar odbrane. (Polemika s mjesta)

Ja bi volio da poslanici pročitaju, ne možemo ići tako ako se odnosi prema starešinama kao prema nekome ko imamo da vodimo borbu sa neprijateljom i moramo sami sa sobom da se

svađamo ili da vodimo borbu ili da jedni o drugima negativno pišemo. Mislim da i to dosta doprinosi lošim odnosima i da bi to trebalo da se ima u vidu i da se u budućće takve stvari ne dešavaju, čak i da je tako svaka pojedinačna i sitna pojava ne bi trebala da se koristi u kontrapropagandu naše vojske u njeno slabljenje, u njeno razbijanje i da ne nabrajam dalje.

Ovdje je rečeno da nismo formirali divizije i da nismo ukрупnjavali sastave. Mi smo formirali, mi smo formirali veće sastave čak i od divizija. Operativna grupa je formacijski sastav koji je veći od divizije. Taktičke grupe su sastava divizijskog i mi imamo takve taktičke grupe i komande, jedino što ih nismo zvali divizijama, mi ih možemo nazvati divizijama kao što su muslimani svaku brigadu nazvali divizijom i u njoj imaju hiljadu vojnika, ali to ne rešava problem, ako je to problem, mi ćemo veoma brzo sve taktičke grupe preimenovati u divizije, ali nije to problem.

Ovdje je rečeno da je došlo, gospodin predsjednik kaže da je unapređen general Mladić, a celo vreme se ovdje moglo vidjeti da kaže da je to usledilo nakon ličnih prepirki koje su bile u Drvaru i da je ta odluka posledica toga, što znači da se ne radi o unapređenju, ja o toj temi neću da govorim, govoriće general Gvero, o tome će vas informisati. On je ovlašćen od komandanta GŠ, ali će reći istine radi, ono dok sam bio prisutan o čemu se radilo.

Do spora je došlo oko finansijskih sredstava koji su se tražili za obezbeđenje vojske. Predsjednik Mladić je rekao da ima dvadeset miliona maraka, izvinjavam se, nisam ga unapredio ja se izvinjavam na lapsusima gospodine predsjedniče nisam nimalo zlonamjeran. Hvala.

Predsjednin Kozić je rekao, ja sam pogrešio, da ima dvadeset miliona i general Mladić je citirao predsjednika Kozića tada je rečeno da treba izdvojiti i pet miliona za municiju jer smo bili u takvoj situaciji da u zoni II krajiškog korpusa nije stigao ni jedan metak, da su nas borci napadali sa se sve granate ostavljaju u Sarajevu, da se njima ništa ne daje itd. General Mladić je taj dan bio na terenu, bio je izuzetno razočaran i ljut, jer je vidio da ne može ni sa čim podržati jedinicu, da se samo puškom može ići na neprijateljsku artiljeriju i plotune i tada je on rekao da se trebaju obezbediti pare i rekao je ako ne obezbedite pare, onda nećete biti ni vrhovni komandant. Došlo je do prepirke gdje je rekao, ima i stenogram, a ima i snimak. Snimao je Bogdan Subotić, gdje je rekao predsjednik Republike da će on direktno naređivati, a Mladić je rekao nemojte direktno da naređujete preko mene, trebate naređivati kako je to predivđeno sistemom rukovođenja i komandovanja principima subordinacije i jednostarješinstva, a ne da preko mene naređujete nižim počinjenim starešinama, ima to regulisano i po članu 171. Zakona o vojsci, da komandant GŠ komanduje vojskom, a vrhovni komandant preko komandanta GŠ komanduje vojskom, njemu komanduje i tada vojskom, tako je. Došlo je do te prepirke, koju ničim ne pravdam ni ja ni niko, ali to je prepirka koja je bila u interesu iznalaženja materijalnih sredstava da bi se mogla finansirati operacija i zadatak koji je bio dobijen da se moraju vratiti teritorije, izgubljene teritorije. Mislim da je puno ličnoga u ovoj odluci, ukoliko je ovo osnovni uslov i razlog kao što je naveo predsjednik Republike i vrhovni komandant da je to prevršilo mjeru.

Ovdje je rečeno da mi ne možemo da pregovaramo sa UNPROFOR-om. Ja vas molim, svi postignuti sporazumi i dogovori koji su potpisani oni nas obavezuju na kontakte i odnose sa UNPROFOR-om, jer ih je potpisivao komandant GŠ po međunarodnom ratnom pravu, sve vojne sporazume i odnose sa vojskom sa kojom smo u ratu, u sukobima i sa UNPROFOR-om kao silom garant ili posrednikom potpisuju vojni komandanti i mi smo u skladu sa postignutim sporazumima kontaktirati. Neka se izvoli jesmo li ili nismo. Nasuprot tome vrlo češće su predstavnici političke vlasti ostvarivali kontakte sa vojnim komandantima UNPROFOR-a nakon, kada ne mogu neki problem da reše sa nama, onda oni idu na političke predstavnike da se taj problem reši tamo gdje je dolazilo često puta do totalne degradacije ili devalvacije naše vojničke, generalske riječi, ali mi nikada zbog toga predsjedniku Republike prigovorili nisu, iako je bilo i javnih i tajnih takvih razgovora i kontakata. Smatrali smo da je on kao vrhovni komandant uzeo to sebi za pravo i neka radi, ali mi nismo uzurpirali to pravo i hoću da se zna ovdje da smo radili u skladu sa potpisanim sporazumima i dogovorima. Takav je bio odnosi i prema UNPROFOR-u u Srebrenici, kada je rešen problem Srebrenice, kada je pritisla međunarodna javnost na nas došla je instrukcija i od predsjednika Državnog komiteta za saradnju sa UNPROFOR-om sa kojim sam razgovarao svakodnevno jer sam trebao da vodim psihološko-propagandnu aktivnost kompletnu oko rešavanja operacije u Žepi i Srebrenici i vodio sam, kontaktirali smo po 50 puta gdje je rečeno, nastojte da što pre rešimo problem toga UNPROFOR-a da nam se ponovo ne nabaci sindrom talaca nakon onoga što smo imali poslije bombardovanja i mi smo odradili u skladu sa postojećim sporazumima i dogovorima.

Ova skupština je donela odluku da niko ne može na teritoriju RS primati nove snage ili raspoređivati jedinice UNPROFOR-a jedinice za brzu intervenciju, u ostalom što GŠ nikada nije ni činio, naprotiv uvijek smo bili restriktivniji od ostalih državnih organa kada su bile u pitanju međunarodne organizacije.

Ovde se isto govori za ovu gardisku brigadu i spominje se već po treći put Šarinić i Stupar. Mi smo Šarinića i Stupara uhapsili za ono što nisu efikasno odradili sa gardiskom brigadom, smenili, predali ih sudu, vojni sud nije u nadležnosti vojske i GŠ. Vojni sud je u nadležnosti državnih i civilnih organa u nadležnosti Ministarstva, a zove se Vojni sud, oni su oslobođeni optužbi i molim vrhovnog komandanta da u buduće ovo pitanje rešava sa predsednikom Vrhovnog vojnog suda i ministrom odbrane u čijoj ingirenciji je sud, a mi smo sa svoje strane sve odradili i predali krivične prijave. Ja nisam to rekao, ja sam rekao samo ono što je stvarno istinito. Mi podnosimo krivične prijave, sud je pod Ministarstvom odbrane, a nije pod GŠ. /Polemika s mjesta/. Ja to nisam rekao, ja sam samo rekao da mi ne možemo biti odgovorni za njihovo nekažnjavanje, da za njihovo nekažnjavanje mora biti odgovoran Vojni sud, ne samo za njihovo nego niz drugih koji se kažnjavaju i protiv kojih je podnesena krivična prijava.

Ovdje je još rečeno, da svi uspjesi Vojske RS su samo odraz pojedinačnih, hrabrih akcija pojedinaca. Ja radi korektnosti i radi svih onih koje znam, koji su se borili ovdje i učestvovali u borbi za 70% ove teritorije mogu da kažem da ne bih prihvatio takvu hipoteku i da bi bio spreman da dokazujem da ona nije srećno interpretirana, od strane vrhovnog komandanta i da ne

bi trebali minimizirati uspjehe naše vojske, bez obzira na ovo što nam se desilo nod Glamoča, Grahova, ranije i kod Kupresa. Mislim da to nije stvar i odraz pojedinaca.

Ja mislim da su našu vojsku cijenili i da je još uvijek cijene i respektuju i svi drugi. Nama nedostaje hrabrosti, nama nedostaje ni neorganizacije, ni znanja u taktici u strategiji, drugi su problemi u daljem vođenju naše vojske. Problemi su materijalne prirode o kojima može da govori ministar Ninković, a ja samo kao vojnik mogu da kažem da su oni jedan od odlučujućih faktora rata bili na glamočko-grahovskom frontu, a i sada u Kninu. Ustaše su išle sistemom spržene zemlje. Drvar je bombardovan na svaki sat vremena sa po 50 projektila, mi nismo mogli da ispalimo ni jedan i juče i prekuče i svaki od ovih dana, ali to ne znači da ga treba iseliti, jer i Doboj je pod nakonadom i pod minobacačkom vatrom, a ne samo pod artiljerijskom, pa nije iseljen itd. Mi se moramo prilagoditi i na takve uslove rata, pa čak i na gerilsko vođenje dejstava.

Ovde je rečeno da GŠ drži duge sastanke, ja bi rekao sledeće, da smo najmanji GŠ na svijetu i od svih GŠ i u miru i u ratu i da su svi oficiri GŠ na frontu trenutno se sada u GŠ nalazi general Miletić i tako je uvijek bilo i neće general Milošević ostati sam, niti je ostao sam uvijek smo mu slali i sada iz GŠ ima istureno komandno mjesto koje je jače od njegove komande i nalazi se na onom dijelu sarajevskog ratišta, dva komandna mjesta GŠ isturena ima u njegovoj zoni.

Generala Milovanovića kao najiskusnijeg starešinu, generala Mladića, ovog Marića držimo na grahovsko-glamočkom ratištu i pravcu sa dijelom Glavnog štaba i operativom više od četiri do pet mjeseci i mislim da se ne može prihvatiti, ja kao član GŠ ne mogu prihvatiti tu konstataciju, jer mi uopšte ne sastančimo, nego se bavimo stručnim analizama, izradom direktiva i na osnovu tih direktiva svi odlazimo na teren i radimo u skladu sa dobijenim zadacima i sa svojim mogućnostima i obavljamo posao, popunjeni smo svega da ne kažem sada brojku, možda bi bilo sramota da je kažem i da se čuje pošto su ovdje prisutni novinari.

Ja sam imao toliko gospodine predsjedniče da kažem.

Smatram da mi nećete uzeti za zlu namjeru ni lapsus koji sam rekao, ali sam smatrao dužnim i potrebnim da sa moje tačke gledišta ukažem na ono što smatram da se ne može tretirati kao neka optužba, a ono što je objektivno iznešeno u vašoj diskusiji i ja prihvatam kao kritiku i ja uopšte ne osporavam, jer u tolikoj vojsci u ovakvim problemima vođenja rata sa istrošenim resursima sigurno je da moramo imati i subjektivnih i objektivni slabosti koje svakako prihvatamo i ne odričemo ih se. Hvala, gospodine predsjedniče.

Dobili smo saopštenje predsjednika Republike preko sredstava informisanja, ali sam rekao da će o toj temi govoriti general Gvero, da je on ovlašćen da govori o toj temi, od strane komandanta GŠ koji se trenutno nalazi na Plješevici, jer je u toku operacija za izvlačenje 200 naših vojnika koji se nalazi u okruženju.

/Diskusija s mjesta/.

Za sam član Glavnog štaba, Glavni štab postoji dok god tako to stoji u Zakonu o vojsci i odbrani. Vojska ne može raditi mimo zakona, zna se na koji se način menjaju zakoni. Vi ste zakonodavno telo ovde, gospodine poslanice i vi menjate zakone, a ja sam rekao u skladu sa Zakonom o vojsci vojskom komanduje komandant GŠ, a vrhovni komandant takođe ima sva ovlašćenja komandovanja sa vojskom i GŠ. Prema tome, mi govorimo možda o dve različite stvari. Možda će sada uslediti izmene zakona da bi pokrile određene odluke, o čemu ja nisam nadležan da govorim, jer ja nisam poslanik i ja samo govorim o faktima. Hvala.

Preosvećeni vladika ATANASIJE:

Braćo i gospodo, ja moram da idem, patrijarh nas zove, nas vladike iz RSK i RS i treba da stignem. Ovo je treći put kako sam na Skupštini naše Države i možda i poslednji put, ne daj Bože, ali bojim se da se ovde troši vreme za rasprave za koje naš narod kaže "Selo gori, a baba se češlja". Ako ovako Skupština nastavi da radi pašće Novi grad gospodo. Onda sami možemo da znamo šta će biti sa onim tamo ljudima i sa našom Krajinom. Mnogo je ozbiljno vreme, mislim da nemamo vremena da se oko paragrafa. Paragraf stvaraju ljudi, pišu ljudi, a mi se raspravljamo o tome. Ako kaže usmeno, nije jača pismena reč od pismene reči. Ako je rekao usmeno da može da taj poslanik dođe i da bude član, zašto treba pismeno onda ne verujemo ljudima, verujemo papirima.

Tako mene na Virusima zaustave ja nosim ulje za Srbilje, ali preko Nikšića. Kaže, imate li vi papir. Ja sam papir. Vladika stvara papire, ko će meni da da ovlašćenje da nosim ulje. Ne može bez papira. Ja napišem papir i dam, sramno je da je papir jači od mene. To je papirologija. Mi možemo isto tako papirologijom nazvati, ja ću biti otvoren i odluku predsjednika Karadžića onu od preksinoć i odluku Mladića koju smo sada tu vidjeli, to su papiri gospodo. Srpskom narodu treba sloga, a ne onaka sloga kakva je forsirana i jednog jedinog centra iz tog navodnog srpskog centra i srpskog interesa koji je gospodin Tolimir general ponovio, taj centar nas dovodi do ovoga. Mi ako smo okrivljeni za Zapadnu Slavoniju, bićemo okrivljeni i za Krajinu, glavni krivac i za jedno i za drugo će prati ruke pilav. To zna se ko, onaj za koga je Ležajić pre neki dan rekao. Ležajić, pa mi se usukivao kada sam ga pitao, šta to znači. Samo jedan centar odluke srpske, i samo jedan to može odlučivati. Ja takvo srpstvo ne prihvatamo i pravoslavlje mi ne dozvoljava, moja vera mi ne dozvoljava, makar bio i patrijarh taj centar, a to je na žalost posledica politike od 1990. godine.

Ova bi Skupština trebala da tu politiku analizira kratko i sumira u jednom proglasu srpskom narodu, sve ovo drugo ja vas molim povucite svoje odluke, pašće Novigrad. Evo sada smo dobili obaveštenje da se steže обруč. Pašće Novi grad, ili Bosanski Novi, a sa padom vi zaključite šta će biti sa ljudima. Hoćemo li pomoći Krajini ili nećemo ili ćemo se prepirati.

Mi se nalazimo pretkosovskoj kneževnoj večeri, danas ovde. Mi se nalazimo na saboru patrijarha Arsenija drugi dan Vidovdana na Kalimegdanu. Mi se nalazimo na sednicama srpskih sjajnih

oficira u Peći od 12 do 16. decembra 15. godine, koje ćemo odluke doneti i šta ćemo odluke doneti. Vi znate vrlo dobro, verujem bolje od mene, pogotovo oficiri, ali nemojmo ovdje da traćimo vreme. Molim vas izlečite, zacelite u korist Mladića i Karadžića. Ja imam lično svoje osećanje i rećiću ga slobodno.

Greška Karadžića suviše vezivanje za politiku Slobodana Miloševića, greška Mladića što još uvek sprovodi jednu komunističku politiku, to je moj zaključak lični, brišite ga, odbite mi na glup ost.

U ovoj nesrećnoj srpskoj sredini, na svimssrpske zemlje, jednostavno se produžuje tragedija već pola vijeka, da nam gospodin Mladić kaže u svom intervjuu koji se širi na sva, da Krajina 70% Bosanska srpskog stanovništva od toga je 90% bilo u partizane, pa mi nismo blesavi gospodine generale, svi partizani pobjegli u šume, jedna raja, Kozara je sjaj i slava još uvek RS, a koga je sram, izdaja, jer su komunisti naterali sto sela i stvorili 6-8 hiljada izbeglica i onda se probili sedam hiljada sjajni korpus, ne korpus odred krajiški otišao u Bihać da dočeka Tita koji je dolazio na prvo zasjedanje, 60.800 sateran u Jasenovac. Je li to taj podvig Kozare, Kozara je izdaja nikakva slava nije srpskog naroda. Učiniti od toga naroda to što je učinjeno i onda dići ruke probiti se i otići tamo, to ja ne mogu da prihvatim kao Srbin, ne znam što sam četnik ili ne znam što sam za četnike, nego nemojmo da leđima partizana najašu komunizam koji još uvek jaše. Mi smo u vojsci gospodine generale probijeni, ja sam vam svjedok, a vi ne mora da verujete, probijeni pokretom za Jugoslaviju. U vašim i našim štabovima sede ljudi za moral koji su sve druge samo ne Srbi, samo ne za moral srpski, da ostavim pravoslavlje i nemojte mi pričati o brlinama vojske. Ista ta vojska koja ne trpi kritiku na svoj način itekako širi politiku na sve političke vlasti, jer valjda zna se odakle dolazi naređenje, da podriva potpuno poverenje u vojsku, a naravno nit ima države niti ima vojske i mora taj jadni metak da plaća. Ja znam, ja sam skupljao pare, 800 hiljada maraka u kešu sam donio za RS. To nije mnogo, to je malo, ali toliko sam mogao da skupim, nemojmo sada da jedni druge optužujemo i da sada ovdje, smjenjuje Karadžić Mladića, a Mladić se ponaša u njegovim čestitkama nama za Božiće, to već predsednik, šef, a Milošević to hoće gospodo. Zašto mu piše pismo, što se skrivate iza svoga prsta, što ne govorite da je sve od toga pisma počelo. Šta znači to pismo gospodo? To je sramota za srpski narod ovde, piše Izetbegoviću i piše jednom vojnom komandantu koji je hunta ako se stavi na čelo države, to je vojna hunta. Zašto ignoriše vlast, zato što ne može da trpi sujete da je Karadžić njegov najbolji učenik koji mu je otkazao poslušnost, to su reči njegove.

Gospodo toga gospodina sa Dedinja 1991. krajem, kada je već u oktobru i novembru potpisan takov plan, pa samo kasnije obelodanjen. Milan Babić tada još slušao, sada ga ponovo sluša ne vredi i kada je rekao osim Srbije i C. Gore sve će ovo drugo pojesti crni mrak. Pod kojim opterećenjem mi živimo da smo pušteni niz mutnu Drinu, mutnu Unu, mutni Vrbas, mutnu Savu. Ovo može biti zadnja srpska sednica ovde, ne daj Bože, ali nemojte da potrošimo vremena.

Vratite, gospodine predsjedniče, moja je molba. Ne mogu da kažem u ime patrijarha on je svoj čovek, ja sam svoj čovek, ali u ime jednog srpskog hodoljuba, monaha i na kraju vladike, ako

tako, zacelite to vratite, a neka onda Skupština sedne i neka obavi te poslove, dajte da narod se brani, ali nemojte da se brani onako jedinstvo srpsko, stvorena Stranka jedinstva koja svaku drugu notu u tom jedinstvu, svaki drugi glas u toj polifoniji, srpsko pravoslavlje je polifonija, nije unifonija, ta Stranka srpskog jedinstva itd. Radilo se o tome da podupremo jedan režim koja je crna rupa srpskoga naroda. Na Kosovu samo što nije puklo, vesti su koje sam dobio sinoć, a da smo slučajno doživeli da se umeša Jugoslavija, puklo bi Kosovo, to će Amerika otvoriti i to nije fikcija naša i nemojte nam pričati da niste radili i vi u vojsci u dobroj meri na produženju novostarog komunističkog režima. Ovaj narod je još uvijek zarobljenik jedne politike, sulude politike, suicidalne koja pokreće, Krajina je na vratu one vojske, na vratu generala Mladića koji je oslobađao Knin tada. Šta se desilo? Onda se usukali repovi, počeli da se dovijaju na pogrešan način, nema uveravanja u toj miroljubivosti, pacifizmu koji se sa Dedinja plasira i koji Dragan Antić već piše, da ne kažem ko je on, ali je glavni čovek u politici koji je eho, puste ga kao petlića da pre zore kukuriče, da sada smo mi krivi. Sada je Pale krivo za tragediju Knina. Knin se stvarno slabo branio, Zapadna Slavonija još slabije. Glina će se braniti, ali će iskrvaviti, jer će je oseći V korpus i ponovo će se spojiti sa Hrvatima od pravca Dubice, to je moja procena. Ja nisam strateg, ja nisam ništa, ali to će biti. Onda šta će biti sa jednom Glinom, ponovo će krvaviti. Ustaše neće stati dok ne ostvare ono što je spaljena zemlja, spaljeno je stanovništvo.

Dajte jedan proglas srpskom narodu, proglas svetskoj javnosti, proglas Hrvatima, proglas i našem narodu ovdje, da mi smo branili do sada svoj narod i branimo ga i sada, zato što nikakve garancije nisu ni svetske javnosti ni ujedinjenih nacija koje ne postoje, postoji Amerika i ovo što se sada desilo ja sam uveren da je to ta grupa Klintonova koja je intezivno radila na pronalaženju rešenja, to je ta grupa. Pozvan je ministar inostranih poslova Hrvatske Granić, nedavno je bio. To je to, ali da ne pobedi Bob Dol. To je ... Hrvatska da je pusti i pustiće i dalje da sredi ovo što sređuje. Nemojte da se zamajavamo da sa sitnim stvarima pravimo, to su sitne stvari. Dajte jedan proglas ovom narodu. Dajte srpskom narodu u celini, pacifizam gospodina Miloševića je samo doneo apsolutni defetizam u srpskom narodu. Ja znam Valjevce moje. Imamo dva ludaka na čelu, dve lude i raspored ima Drašković i Milošević i dve lude, ja to govorim otvoreno, mene nije briga, napada vređam govorio je Dodik ovde, ja nisam gost gospodo u ovoj skupštini. Ja sam u svom narodu, šta znači što nisam član, nisam izglasan niste mi dali akreditiv. Nemojmo tako da gledamo na stvari, gledajmo kao ljudi koji se rasperinju, koji krv pljuju u ovom momentu da se ne survamo i mi sve do Trebilja i do Višegrada, a kako ide stanje bojim se, neću da budem prorok. Ja sam optimista, ja ću ostati tamo, odavno sam odredio svoj grob u Tvrdošu, ne da ću biti zadnji, nego neću biti ni posljednji da izađem. Tamo mi je rov i tamo ću ostati sa svojim narodom, sa svojim ruševinama, sa svojim Prebilovcima u koje ne mogu da odem. Treba li da pustim da zaplaćem. Karađorđe umalo junak, nisam ni kukavica, ja sam običan jedan srpski slabić, a mi se ovde bavimo, ne samo ovde nego, sa jednom politikom koja nas dovela do ovoga. Ja sam govorio, pisao, objavljeno je, nije važno to su gluposti, ovako onako, ne mesa se, sada zovu patrijaršiju, koliko je govorila ta jedna patrijaršija sa ovim Božijim čovekom kojeg imamo...

Gospodin predsjednik kaže na našeg patrijarha, šta mu ljubite ruku kada nije ni nokte osekao, ili ne znam da pričam o drugim stvarima i gadostima. Nije važno, mi smo navikli na to, Hristov je to put. Treba da ostanemo uspravni, pa ako je volja Božija vratiće se srpski narod, kao poslije Kosova, poslije 1941. vratiće se srpski narod uspostaviće se i srpska zemlja. Ja sam vratio svoju titulu primorski episkop, ja sam stvarno primorski episkop. Nećemo se odreći primorja, kao što se nećemo odreći ni Krajine, ne mora da to bude osvajačko, da bude uzvratno genocidno revanšističko, ali će biti tragovi srpskog naroda, grobovi srpskog naroda, jadovno je srpsko mnogo dublje ukopano nego Tuđmanovi tenkovi ili rovovi njegovi. Mi jedini smo još sačuvali, da li mi verujete tu širinu srpskog naroda u RS, još imamo to osećanje širine. Moji Hercegovci kažu, koji su junački podneli, a prema kome je nepravедna i RS da ne govorim Dedinje prema Hercegovini. Istrgovano je gospodo, ne samo Kokavle radi Prevlanke, koja pitanje hoće li biti i šta će biti, istrgovano većina trebinjske opštine i cela dolina Neretve. To kako kada, ja imam prikupljam, nemam vremena za to i neću da argumentujem, to jeste narod malobrojni. Semberija govori o nama tu je neki poslanik govorio, koliko vas ima, a ja kažem koliko nas ima na Kosovu. Zašto onda ne damo Kosovo ako je broj u pitanju, ako se tako rezonuje, koliko nas ima, da ne govorim, da ne dužim dalje, izvinite me.

Dajte, ja vas molim saberimo se, dajte jedan proglas srpskom narodu, proglas svetskoj javnosti i recite pravdu, recite Hrvatima 200 hiljada izbeglica zakrčili su putevi, to samo znak da više niko nema poverenja da će taj narod ostati, nikakve garancije Izetbegovića, Tuđmana, Klintona i Nemca neće pomoći narodu da se on održi, a sa survavanjem srpskog naroda to su predviđanja, to su konstatacije iz 1990. godine. Kada sam na Sinodu jednom čito taj tekst da se surva srpski narod iz Krajine u Bosnu iz Bosne u Srbiju, a onda razvali se Srbija, neće uspeti Milošević režimom da odbrani ni sebe, on će biti ortijega kojeg će zadnjeg uhvatiti i objesiti, a međuvremeno će obavljati poslove. To je čovek koji obavlja poslove. Nemam ništa protiv kao protiv čoveka. Žao mi ga, on je sin teologa, a ne sin popa. Mučenikzavršio samoubistvom, šta su mu sve radili. Neću da govorim o njemu kao ličnsoti, lično se molim Bogu za njega, Bog mi je svedok, ali njemu više smeta kada ja njega kritikujem nego kada propadaju srpske krajine. Kada propada jadni narod, 4-5 hiljada. On je govorio u Slavoniji, sve je rešeno UNPROFOR sprovodi, ovaj se lupi po glavi pa kaže Bože oprosti mi što sam išao kod njega. Mučenik onaj koji je prošao robiju dvomesečnu u Slavonskoj Požegi, Lukijan sada je otišao u Ameriku da skuplja pomoć za te izbeglice svoje, tako će biti sutra sa Krajinom, tako sa nama, tako sa Kosovom..... će oprati ruke na kraju, nije on kriv, krivi smo mi, ja sam govorio odavno. Nije papa kriv što je posao papa, kriv je papizam koji je izgradio papu, podržao papu, mi smo gradili, nisam ja. Meni je on dao slobodu da se zovem Srbin, reće mi Radoslav Petrović profesor, meni nije dao niti mi je trebala dozvola od njega. On je iscedio Srbiju, on je i ranio sa svojom strankom iseko je na tri dela. On je nama 18. januara pred patrijarhom govorio i ponašao se dripački, meni su poslije njegovi Mihajlo Marković i ostali, da sam se ponašao drsko da sam napado gosta koji je došao u kuću. Govorio je da je našao idealno rešenje sa Vensovim planom za Krajinu ... Ja kažem gospodine predsjedniče vi ne znate, vi ste državnicali ne znate, a vratio se sa nekog susreta sa ... i on mu je zagarantovao da neće priznati Bosnu, on je sutradan priznao, je li ovaj čovek svestan.

Sve pamtim, nažalost to mi je mana, ako je mana. Da je on rešio to, nemojte uzimati primer Kipra UN su sankcionisale okupaciju Tursku 18% stanovništva i to nije malo, nego je hiljade i desetine hiljada turske vojske okupiralo 38% teritorije Kipra, i vi hoćete da UN sankcionišu našu okupaciju Krajine. Je smo li mi okupatori u Krajini od toga parametra se pošlo pogrešno.

Molim vas da završim, oprostite mi što nisam i ranije dva puta govorio jedanput na Palama jednom u Šamcu i prenela je "SRNA" ono što se novinarima dopada, prvi dio nije, završni deo mog govora prenela, nije završni deo mog govora, makar da je uzela. Novinari su nam veoma neodgovorni gospodo, uključivši i njih, da ne govorim o znanju osnovnom pravoslavnom da akcentiraju patrijah, pa nismo valjda Mađari. Živeli u našoj Socijalističkoj Jugoslaviji, pa tako nismo naučili osnovne stvari tradicije našeg naroda.

Ja jutros siđem peške odavde dole, sretnu me onda kola i kaže je li to džoging, ja kažem ja nisam Amerikanac da pravim džoging, ja sam običan Srbin koji samo pešačim, pa onda je to rekreacija, nije ni rekreacija, mi smo otuđeni, otuđeni kao narodi i govorimo o nekakvom srpstvu, ne govorimo o pravoslavlju. Potpuno nas je iznutra opio zapadni mentalitet, ne možemo biti bela vrana u svetu, a onda g. moramo ako hoćemo da budemo saglasni sa svetom, ne dovijati se pacifistički ovako, pa uvesti sankcije svome rođenom narodu. Meni sutra treba da prođe iz Grčke ikonostas, poklon Grka za manastir mučenički koliko puta rušen. Ja ne mogu da prenesem ikonostas nikome to nije sramota što se ne bi nikome oprostilo, a mi jednostavno prelazimo kao da se ništa nije ni desilo. Ta sramna izdaja srpskog naroda zapadno od Drine. Ništa taj će čovek ostati i dalje kada bude i Kosovo već je u saradnji sa ne znam kim sve, Kosovo da. Mi se pravimo otuđeni.

Kada je jednom Buha izjavio da mi moramo prići nekome jakome, da li je to bila Amerika, napad iz Beograda nećemo nikome, on nije prišao nikome, jer nikome nema poverenja, jer je lažov i laže sve odreda, mi sada hoćemo da on spasava. Ubio je dinamizam srpskog naroda svojim navodnim pacifizmom, hipokrizijom bolje reći i srpski narod je defetista u mome Valjevu su defetisti. Neće više doći borci, koliko je sada došlo dobrovoljaca. Jadni Martić proglašava 12 hiljada, valjda da digne moral sebi ne znam kome drugom, koliko je došlo arkanovaca i šešeljevaca i ne znam drugih. Tako da znamo sa čim računamo.

Nemojmo se zavaravati, mi smo stvarno trebali prići, ili politiku voditi. Mi imamo šmokljane u diplomatiji, sve mumije koje se jednostavno pretaču i prilažu..... Jović je rešavao pitanje Krajine i UNPROFOR-a i stalno u kartu upisivao do Voćina Zapadna Slavonija. Ja kažem ljudi znate li vi gde Voćin, znate li vi da par kilometara iza Okupana samo Gavrinica, ni Pakrac nije, a tu je sjajna vojska. Vi ste govorili o Banjaluci, Banjalučka jedinica sa Uzelcom sramno prošla, bombardovali su avionima poljskim izbeglice, a Uzelac je govorio nije njegova nadležnost. Obrukala se i slavi ovde II korpus ne znam koji je, slavi petogodišnjicu osnivanja, taj korpus je izdao Zapadu Slavoniju gospodo.

Banjalučki korpus je izdao Zapadnu Slavoniju. Imali su krtije topove gore, ja sam bio na Bastajima, svugdje sam prošao. Zato znam kada mi kaže neki političar, kada mi kaže Šešelji i ne

znam koja druga luda srpska ovo i ono, taj nije bio tamo jer ne zna o čemu govori, on priča da je bio u Goraždu, nije bio u Goraždu, bio je na jednoj čuki iznad Foče kada je bilo bombardovanje Goražda, nije zavirio u Goražde da vidi u Bare u Goražde gdje su padale granate iz aviona, tako je na Kosovu kada smo bili.

Bog neka prosti meni što ovako govorim, ali nije vreme za lepe reči, nije vreme za dovijanje, nije vreme za licemerje.

Molim vas, predlog je, molba je pređite preko, u ovom momentu preko toga što nikome ne koristi. Mladić ima priličan broj oficira podrške. Uglavnom oficira koji ga ili ne znaju dobro ili oficira koji su iz pokreta za Jugoslaviju koji su komunistički. Ja znam kakvu krv pljujem sa njima, dolaze mi za moral, to su komesari gospodo i u pravu je predsjednik što je rekao to su komesari i jesu komesari. Nema mesta srpski sveštenik, srpski pop, srpski vladika da ne govorim, ima u vojsci, ima u nižim oficirima. Nemojmo da se zavaravamo, ja nisam glup. Mene nisu hteli da puste na front, pa dolazili pa da me sprovede, da oni budu bezbednost. Ne treba meni bezbednost, daj Bože da poginem sa svojim vojnicima, daj Bože da poginem, ne što sam sadista i mazohista, nego što bi mi bila čast da se pridodam kostima svojih otaca, starinom sam Hercegovac nisam došljak tamo. Nemojte da se zavaravamo, isto tako u Vladi, u Državi imamo mangupe imamo lopove i sve, ne možemo sada iznositi prljav veš na vidik i sada to rasčišćavati. Zašto? Zato što smo mi počeli od nule. Milošević je bar imao neku državu, neku strukturu, ovdje je sve počelo od nule. Od čega će Kozić da stvori konvoje goriva ili ne znam šlepere municije ili ne znam čega drugog, da ne pričam dalje, mnogo znam i patim zato što mnogo znam, ali prevaziđite to, nađite načina, nije sada momenat, “Velikaši proklede nam duše, na komade razdeliše carstvo”. Mi smo tako radili u najkritičnijim momentima, ali smo se opet izvlačili, nalazio nam je Bog ljude, prevaziđimo to u ovom momentu. Gledajmo da pomognemo ako možemo da pomognemo još Baniji, Kordunu i ovom narodu ovdje. Osućemo se, srozaćemo se. Nisam pesimista, puni se nebeska Srbija, ali ostaje zemaljska Srbija verna toj nebeskoj Srbiji. Nisam ovo što nam se poluvernici, bezvernici koji se izruguju pravoslavlju, mi smo nebeski narod pa se šerete, razni vitezovići da ne govorim imena i jesmo nebeski narod, stojimo za pravdu i to će nam Bog priznati i priznaće nam istorija. Izvinjavaće se oni, skupo će nas to koštati, a nih ne košta mnogo to izvinjenje, ali svejedno bolje da ostane uspravno ova Skupština, da kaže jednu reč čestitu, pametnu, trezvenu, a ne sada ćete vi napisati jedno pismo Miloševiću u kome će gospodine predsedniče preuzmite vođstvo, to ste napisali onda kada je bilo, za koje babe dušu, da nas vodi za Goleš planinu da bi nas onda doveo u crnu jamu. Nemam ništa protiv, on je izabran. Nije ni izdaleka sposoban ni Šešelji ni Vuk koji bi bio tamo ni Džindžić, ali svejedno srpski narod nema monopol, odnosno kad njim nema monopol jedan Milošević, najmanje bi on mogao da ima monopol. To je uzurpator gospodo, doveo je šaku ljudi koje pretače iz jedne forme u drugu i uzurpira srpski narod. Da ne kažem nije ni Srbijanac, sramota bi bila, ja nisam Srbijanac od starina. Nema Srbijanaca, Crnogoraca i Krajišnika, ali gospodo njegovo ponašanje je uzurpatorsko na srpski narod. To nije domaćinsko ponašanje, ne bi srpski domaćin ono što je nekada Dankojedan šumadijski seljak, a i Šumadija, da mi kažete izjalovljena u ovom

momentu, defektistička postala. U Požarevcu mi kaže sveštenik, pa kako si oče, gledamo da preživimo, da poginemo u Požarevcu, to u novom Kumrovcu nažalost i tako redom. Nemoj te uzeti ovo moje kao što su mi govorili imam iskonsku mržnju na komuniste, na komunizam imam mržnju, to je zlo isto kao fašizam. Ova zemlja nikada nije osudila zlo komunizma nego zlo fašističko, a ovi to koriste, srpski narod jesa žigom komunizma, srpsko pitanje, srpska tragedija, srpski krst je zaklonjen politikom novokomunističkom, socijalističkom i ne znam još kako je zovu i nije naš problem došao do izražaja, jer ljudi vide ovaj hoće da produži režim komunizma. Svejedno i Staljin je tako mislio, pa ipak ruski narod vaskrso i vaskrsnuće mi verujemo u onoga ko je u golgoti sateran u prah pa je vaskrsao, onoga ko je spaljen na Vračaru, pa je vaskrsni jači i življi od mnogih koji su živi do danas i carevi. Mi verujemo i zato ćemo opstati kao narod sa velikim žrtvama, ali makar da ostanemo uspravno.

Oprostite mi još jednom, iskreno vam kažem do suza vas molim, kao čovek prevaziđite, nađite rešenje, nemojte ni vi u vojsci braniti Mladića po svaku cenu. Nije Mladić Napoleon, da je Napoleon onda je to kompleks mapoleoenstva, a nije ni Karadžić neki nepogrešiv predsednik, predsednik je potpisao i sada ne može da se promeni, može da se promeni. Može da se sredi, može da se nađe, dogovorite se, telefoni, pismene naredbe, usmene naredbe sve drugo što nije ljudski kontakt je laž, laž zato što nema poverenja, ako se sve svede na zamenu stvarnog ljudskog kontakta, na nama je tragedija takva da samo telo uz telo možemo ostati. Onda ja ne znam kakve svrhe ima i da se sastajemo i da pričamo i da sedničimo i sve drugo. Radite treba raditi, saborovati i nemojte se bojati svađe.

Apostoli su se na Saboru 51. godine, jedva da je završeno Hristovo oznesenje i sišao duh sveti i oni počeli da se svađaju. Poslije duge rasprave, nađe u Svetom pismu, došlo je do rešenja. Ljudski je, to ja govorim srpska je sloga je skupa stvar. Nemojmo jeftinu srpsku slogu da bi bilo onako kako hoće neko odozgo. Skupa je srpska sloga, ta sloga koja je Peći četvorodnevne sednice jednostranih mišljenja, a drugo je Stepa četiri dana srpski generali, a ipak rešavali.

U Grčkoj kada je pala hunta 54. stvorila Puč na Kipru i Turci koji su mnogo bliži uskočili tamo i naredba, pokret na Carigrad, grupiše se vojska stiže u Solun. Jedan general Davos stane, stanite ljudi ili sve ode u propast, stanite zaustavite, hapsite i..... dovedite Karamalisa i tu noć je doveden Karamalis i ta vojska koja je zaustavila tu katastrofu na Carigrad, Grčka je bila, prvo sva ostrva oduzeta, Kipar okupiran itd. To je zrelost patriotsna, oni se i danas dovijaju i pomažu nolino mogu, ja znam. Meni je ministar vojni govorio da je Milošević obećao Tuđmanu na međunarodnoj sceni da se neće mešati, ja bi volio da Tuđman laže, da koristi, ali ovo sada mnogo mi liči na to. Nije prstom mrdnuo i biće sutra krive Pale, kriv Knin, smena jedne funjare i komunjare kakav je Mikelić i biće srušeno na Babića koji se dovijao, Babić je varirao sve, Babiću su razbili glavu gospodo kada se usprotivio Vensovom planu, jer je gazda rekao da tako bude i evo mu sada Vensov plan. Vensov plan je vodio ovom, koje su sankcije za promenu mi smo se do sada držali uspravno, ispravno na svim našim slabostima, obesiće nas, neće opotpisati to vešanje, makar taj čin ljudski, ljudske časti, ljudske slobode, taj čik vodi direktno na pravdu Božiju, apeluje na nju. Mi smo se trebali prikloniti nekom velikom, moćnom kao što se

Hrvatska priklonila ili ne raditi ovo što se radilo. Srpstvu je ovo dostojanstvenije, ali nije dostojanstveno kada se poslije sa hipokrizijom i pacifizmom koji je isto tako, ja znam da je Milošević pomao i da su ovdje prelazili šleperi i ja to sve znam, ali to je ... i da neki jaki oficiri tamo koji su čestiti ljudi i koji ne mogu da puste svoj narod, fala Bogu da je trebalo tako. Mi smo u jednoj situaciji kada nemamo više vremena da se luksuziramo i da se prepucavamo. Tražim oprostaj za sve što sam rekao za sve što vređa, osim onoga što je stvarno istinito, istinito ne zbog pojedine ličnosti ili karaktera moga, nego zbog stvarne situacije u kojoj smo i što nas tera na jedno dostojanstveno preispitivanje samokritičnost i trezvenost. Mudrost isto tako i primirenje lopte, što bi mi rekli u fudbalu. Nemojmo se mnogo prsiti, ne zato što smo kukavice, nego što je ono pršenje sa Dedinja ispršavanje pa nas mnogo skupo koštalo, a završilo se jednom izdajom. Nego trezveno, prisebno, obratimo se svom narodu u svojoj Skupštini, obratimo se svetskoj javnosti, obratimo se i Hrvatima, obratimo se i našim ostalim susedima. Rekao je opet jedan Grk, mudar diplomati, nemojte ljudi poniziti srpski narod, možete ga poraziti, ali nemojte ga poniziti, onda nemamo na Balkanu stabilnost uopšte. Ne može opstati Balkan stabilan ako srpski narod bude ponižen. Oni se varaju ako će poniženjem srpskog naroda, pa da nas i u beogradski pašaluk sateraju da će biti ovde mira. Mi smo narod buntovnički, hajdučki zato što smo pravdoljubiv i slobodoljubiv narod, a ne što nam se tako hoće što smo jednostavno buka radi buke i prkos radi prkosa, to nije srpsko.

Oprostite, ja idem, vidjećemo šta će patrijarh sutra saopštiti, vidjećemo šta će i on reći, možda je već i učinio neki apel, ali vrlo je važno da i ova skupština kaže pravu reč, čistu reč, iskrenu reč, poštenu reč, makar da ostane za istoriju, a nadam se da neće biti samo zato. Ovaj narod ima još snage i još možemo da se borimo i još možemo da se branimo. Verujem da će doći talas obratnih, s obzirom na strašne žrtve. U Kninu otac Filaret je dobio vest, slažu na gomile mrtve, bolnica je razorena i u njoj ranjeni kojih je bilo dosta, sigurno će slagati i te tamo oko Benkovca i Obrovca i ne znam još gde tamo..... deluju u Hrvatima, a one su im iz katoličanstva, koje je potmulo, koje podbulo i koje je nečovečansko, zato nas tako mrže. Mi ih ne mrzimo, zato su tako agresivni prema nama, jer mi nismo agresivni, pravoslavlje je istina, ne boji se zato što je pravda. Srpski narod zna za pokajanje, a pokajanje je najlepši cvet ljudskog poštenja. Hvala i oprostite. /Aplauz/.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Predsjednik će Vlade ispratiti našeg vladiku i srećan mu put, a vas molim da nastavimo sa raspravom.

U tri bi trebali da napravimo pauzu.

Ja molim generala Gveru da se obrati i onda ćemo nastaviti sa raspravom. Skrat ćemo i pauzu za ručak da što pre idemo.

General GVERO:

Gospodo predsjednici, poštovana Skupštino. Ja u stvari i nemam nameru i neki dogovor ni zadatak da nešto šire govorim, pogotovo posle saznanja da smo sa ove i drugih govornica više puta o nekim stvarima govorili sa argumentima, vidim da se poslije pominje na isti način, ali ipak iz poštovanja prema ovom domu i ljudima, saborcima, želio bi da kažem par stvari da ne bi ostalo samo jednostavno.

Gospodo poslanici, gospodine predsedniče. Nama u ovim sudbonosnim momentima treba municija i gorivo da možemo na hiljadu ustaških granata odgovoriti sa dve. Kada smo imali imali smo i teritoriju i ja ne želim razgovarati sa ljudima iz klupa, nego želim reći nekoliko rečenica odavde. Molim vas, nama je i na Grahovu i na Glamoču, bez obzira na detaljnije neke druge analize, a i sada svedoci smo bili u Drvaru, iako se misli da sedimo u GŠ i čuvamo svoja mesta, pet generala je bilo tamo, tri su neprekidno tamo, a u GŠ su ostali oni koji su morali da rade za 10 i u Sarajevsko-romanijskom korpusu isto tako su 10 oficira neprekidno već više nedelja i meseci, ostalo ne bi htio da pominjem, ali smo sada kada je u pitanju Drvar svedoci toga, da po Drvaru i oko Drvara padaju ne desetine, nego stotine projektila, a da ne možemo odgovoriti skoro ni sa jednom.

Drugo, propustili smo mi dosta, ali i u formiranju jedinica, ali neprekidno smo govorili gospodo trebaju uslovi i vreme. Ja i ovog momenta kažem, dođite u reon 30 divizije i recite šta bi to moglo biti tih 25% da bude da čuva liniju, a da ostali idu u proizvodnju. Pokažite nam poimenično i razgovarajte sa ljudima da li bi oni pristali na to koji ostaju tamo.

Sledeće gospodo, mi imamo od početka rata četiri jedinice takve vrste koje ne možemo ni opremiti ni platiti i koje su nam najnebezbednije jedinice u vojsci, a koje pokazuju izvanredne rezultata u borbi i pored toga, a dobrim delom i našim povijanjem i krpljenjem jedinica po delovima u toku vremena. To je naša Gardijska brigada, to je Zaštitni puk, to je Puk veze, to je Raketna brigada. Mogli smo bar njih opremiti, ali obzirom da ja zaista ne bi želio, jer duboko verujem da nije vreme ni za kakve verbalne duele i objašnjavanja, želio bi da na neki način kažem još nešto drugo. Želio bi da kažem da sam lično uveren, da nije bilo ni potrebe niti je bilo kvalifikovanog, alternativnog rešenja za zatvarenje vojnog informativnog sistema prema javnosti. Ja veoma uvažavam one koji govore o Vojsci i Vojsci, ali sistem razrađen za funkcionisanje, opremljen sa ovako ili onako obučenim ljudima koji funkcionišu uspešno tri godine, kao vojni sistem i koji se ne meša u kompetencije državnog sistema informisanja, nije trebalo i čak bez konsultacije tako anulirati. Negativni efekti se pokazuju pogotovo onda kada treba sanirati neke stvari.

Žao mi je što je vladika Atanasije otišao, ja ne bih želio polemisati sa vladikom, pogotovo kada nije prisutan, i pogotovo ne na ovom mestu, ali moram reći da ima nekoliko elemenata

zasnovanih koji bi zahtevali ako ništa bar jedno korektno objašnjenje, ali ostaviću to da neposredno sa njim raspravim.

Želio bih reći u vezi sa onim o čemu je naš predsjednik govorio vremenski dosta dugo, u vezi sa smenom generala Mladića sa dužnosti komandanta GŠ i postavljenje na savetničko mesto u kabinet vrhovnog komandanta.

General Mladić je, ja sam u kolima na radio saznao za to, a general Mladić je koliko se sećam primio obaveštenje negde iza ponoći i kada sam ga već sledeći put sreo, on je već bio dao jedno javno saopštenje sa kojim ste upoznati i koje ja ne bih ponavljao. Njegova je suština da on želi kao vojnik da, pošto je u rat došao kao vojnik, želi da iz rata izađe kao vojnik i da ne može prihvatiti mesto savetnika.

Da to ne bi bilo samo pojedinačna odluka iako se tiče pojedinca, indirektno GŠ. Juče je održan sastanak generala Vojske RS u Školskom centru u Banjaluci. Razmatrana je novonastala situacija i razmatrani su neki drugi elementi i potrebne mere. Lično sadržaj sastanka i intonaciju kao i ono s kojom su odgovornošću za sudbinu naroda ljudi govorili, ocenjujem veoma pozitivnim, ali o njegovom sadržaju ne bi pričao.

Kao rezultat toga sinošnjeg sastanka o jednom delu rasprave proizašla je jedna odluka, da se Narodnoj skupštini RS i predsjedniku RS uputi jedno pismo i ja bi ga po tom usmerenju i pročitao, a posle i predao predsedniku Skupštine. Tekst pisma glasi:

“Glavni štab Vojske RS, broj taj i taj, 5. na 6.8.95. godine. Narodnoj skupštini RS, predsedniku RS.

Poštovana gospodo, dana 5. na 6. avgust 1995. godine u Banjaluci, održana je proširena sednica kolegija komandanta GŠ Vojske RS, na kojoj su prisustvovali svi komandanti korpusa sem sarajevskog, ovdje u tekstu ne piše, komadant 30 pešadijske divzije, 9 operativne grupe, vazduhoplovstva i PVO i Centra visokih i vojnih škola, kao i načelnici štabova.

Na sjednici je razmatrana vojno-politička situacija poslije najnovije agresije Vojske Hrvatske na Glamoč i Grahovo, kao i na RSK i mejre koje Vojska RS mora hitno oduzeti radi oslobađanja privremeno okupiranih teritorija i uspešnosti organizovanja odbrane u cjelini.

U sklopu toga razmatrana je odluka predsjednika Republike Srpske, kojom se smjenjuje komadant GŠ Vojske RS i nalažu neke druge sistemske organizacijske kadrovske promene u Vojsci RS.

Generali Vojske RS su dali pojedinačno su se pojedinačno i jednoglasno izjasnili da je to pogrešna odluka u do sada najtežem trenutku, čija bi primena imala nesagledive negativne posledice po naš narod, borbu i vojsku. Tu odluku u čijoj pripremi niko iz Vojske RS nije konsultovan, generali Vojske RS ne mogu prihvatiti i realizovati. Pošto takve odluke pa i ova podležu verifikaciji Narodne skupštine RS, predlažemo poslanicima da tu odluku ne prihvate u

interesu jedinstva našeg naroda, Vojske, njene borbene sposobnosti, morala i uspješne naše odbrane i borbe za slobodu, mir i stvaranje srpske države.

Gospodo poslanici, danas nam je iznad svega potrebna sloga svih Srba, a ne sukobi i diobe. Potreban nam je svaki čovek, a pogotovo takav vojskovođa kakav je general Ratko Mladić, čije kvalitete priznaje čitav svijet, pa i naši neprijatelji. Niko nema pravo da iz bilo kakvih razloga srpski narod u momentu kada mu je najteže ostavlja bez generala kojeg borci, komandiri i komandanti kao i cio narod izuzetno cijeni i poštuje.

Generali Vojske RS sugerišu poslanicima da imaju u vidu sve moguće negativne posledice koje bi bile neminovne u slučaju usvajanja takve neprihvatljive odluke koja bi pored ostalog izazvala i podjele naroda i vojske na pristalice Mladića i Karadžića. Na ovom sastanku generali Vojske RS su doneli odluku da i u daljem toku rata poštuju Ustavom RS utvrđen sistem rukovođenja i komandovanja i sobordinacije i da će saglasno opštem i našem vojnom iskustvu, vještini i nauci izvršavati samo naređenja koja dobiju od komandanta GŠ Vojske RS general-pukovnika Ratka Mladića.

Sa uvjerenjem da je za naše poslanike interes naroda iznad svih parcijalnih i ličnih interesa, da ćete pri odlučivanju polaziti od lične savesti i istorijske odgovornosti za sudbinu srpskog naroda u RS pozdravljaju vas generali Vojske RS. Ratko Mladić se nije potpisao.

Manojlo Milovanović, genral-potpukovnik načelnik Štaba VRS, Milan Gvero, to sam ja, Šorđe Đukić, general-potpukovnik pomoćnik komandanta GŠ VRS za pozadinu, Zdravko Tolimir, general- -major pomoćnik komandanta GŠ VRS za obavještajnobezbedonosne poslove, Petar Škrbić, general-major pomoćnik komandanta GŠ VRS za i personalne poslove, Jovo Marić, general-major pomoćnik komandanta GŠ VRS za vazduhoplovstvo i protivazdušnu odbranu, Momir Talić, general-puotpukovnik komandant I krajiškog korpusa, Boško Kelečević, general-potpukovnik načelnik Štaba I krajiškog korpusa, Vladimir Arsić, general-major komandant 9 operativne grupe, Momir Zec, general-major komandant 30 pješadijske divizije, Radivoje Tomanić, general-major komandant II krajiškog korpusa, Novica Simić, general-major komandant Bosansko-istočnog korpusa, Radoslav Krstić, general-major komandant Drinskog korpusa, Radovan Grubač, general-major komandant Hercegovačkog korpusa, Živomir Ninković, general-major komandant vazduhoplovstva i PVO, Božo Novak, general-major načelnik Štaba vazduhoplovstva i PVO i Grujo Borić, general-major komandant Centra vojnih škola Rajko Balać. Ukupno 18 generala”.

Nije sastanku prisustvovao komandant Sarajevsko-romanijskog korpusa iz još, pošto je to dosta kasno bilo, nama nepotvrđenih razloga. Znamo da zaista ima bolest i njegov načelnik Štaba. Nije prisustvovao ni general Gavrić načelnik Štaba Bosansko-istočnog korpusa, ali je pred trojicom komandanata rekao, razgovarao sam sa mojim komandantom i ono što moj komandant kaže kažem i ja, misli na generala Simića.

Želim, ako će dobacivati s mjesta, ja zaista više za ovu govornicu neću izaći.

Gospodo poslanici, izuzetno cenjena Skupštino. Želim povodom ovoga nekoliko rečenica da kažem. Teško da i najveće patriote među nama, najobrazovaniji i ljudi sa najviše sposobnosti osmišljavanja, mogu u cjelini svatiti pred kakvom se sudbinskom opasnošću nalazi naš narod. Vi kao njegovi predstavnici, njegova Snkupština imate izuzetnu političku odgovornost i njegovu sudbinu i usmerenje. Mi kao vojska ove Republike u okviru njenog ustavnog sistema imamo isto tako veoma veliku odgovornost.

Usud Srba kroz istoriju bila je njihova nesloga, naduravanje i fatanje prestiža. Želio bih da u dalje među Srbima bude što manje takvih karakteristika, a sada je vreme zaista da učinimo najviše što možemo, najotvorenije da odbranimo teritoriju i omogućimo odvijanje po nas korisnog i kvalitetnog političkog procesa u privođenju ovog rata.

Snabdjevanje vojske i svaka vrsta njene podrške vojsci je u ovom momentu izuzetno značajna. Možemo svako od nas, i poslanika i generala i lekara, pravnika, književnika da misli o sebi šta hoće, ali vrlo skoro istorija će dati sud o nama. Moramo razmišljajući o tome pokušati ne iz slavloljubivosti nego iz ljudskog odnosa, osećaja za narod da taj sud za sve nas bude što povoljniji, biće utoliko povoljniji ukoliko što uspešnije branimo teritoriju, stvaramo naše institucije i ukoliko što u što većem broju naroda na što većoj teritoriji obezbedimo slobodu i mir. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja imam samo još jedno pitanje, koliko ja znam da je Vlada, mene su bar izvijestili, Zakonodavno-pravna komisija treba da razmatra ovo pitanje, pa da li ima po tom pitanju stav. Naime, da li je ispoštovan Ustav i zakoni što se tiče samo ove odluke. Ja koliko znam da je trebao predsjednik Zakonodavno-pravne komisije da sazove komisiju, ako nije on onda je trebalo da da Vlada, dobro ako je ministar onda izvolite.

Ministar _____ :

Uvažena gospodo, meni je Vlada nalomila da ovdje iznesem njen stav, da su odluke predsjednika Republike, a to je jedna odluka od 2. avgusta 95. godine i ukaz od 4.8.95. podine, vi znate suštinu tih odluka, sasvim proizišle iz izvornih i podvlačim tu reč, i autonomnih ovlašćenja koje predsjednik Republike ima kao vrhovni komandant oružanih snaga RS. Naloženo mi je da ovaj stav obrazložim sa pledišta prava i ja ću to učiniti, ali vrlo kratko, vrlo škrto, jer za duga obrazloženja potrebe nema.

Prvo, prije svega i Odluka i Ukaz su se ispravno pozvale na odredbe Ustava, Zakona o odbrani i Zakona o vojsci na kojima su utemenjene, a te odredbe sa savršenom jasnoćom utvrđuju ovlašćenja predsjednika Republike da donese i ovakvu odluku i ovakav ukaz.

Drugo, Odluka je kao što znate, da se GŠ Vojske RS preimenuje u Generalštab Vojke RS, a u ratnim uslovima i neposredne ratne opasnosti u Štab Vrhovne komande i određeno je da Štabom neposredno komanduje vrhovni komandant. Tom Odlukom je i ustanovljeno i mjesto specijalnog savjetnika vrhovnog komandanta za koordinaciju zajedničke odbrane RS i RSK, da predsjednik Republike ima ovakva ovlaštenja proizilazi iz suštine njegovih izvornih kanku bih rekao, nadležnosti koje utvrđuje, pre svega Ustav RS, mogu se pozvati samo na član 80. i Amandman 40, ne moram se pokazivati na član 81. po kome u ratnom stanju i stanju neposredne ratne opasnosti predsjednik Republike može da vrši čak i ovlaštenja Skupštine u svim područjima života.

Takva ovlaštenja predsjednika Republike, opet kažem savršeno jasno se vidi iz odgovarajućih odredbi Zakona o odbrani i vojsci, jer pored ostalog vrhovni komandant utvrđuje sistem komandovanja u vojsci, ja citiram propise kako oni glase, utvrđuje organizaciju i formaciju vojske, a to je član 174. Zakona o vojsci itd. a da tako kažem, prirodno je i logično pravo vrhovnog komandanta da neposredno rukovodi obrazovanjem Štaba vrhovne komande i da radi efikasnijeg komandovanja po vlastitoj procjeni ustanovljuje ovu ili onu funkciju i dodeljuje je ovoj ili onoj ličnosti. Vrhovni komandant je dalje ovlašten da raspoređuje na odgovarajuće dužnosti generale za koje je kako se vidi iz člana 11. stav 1. Zakona o vojsci. On propisuje, inače, u ratnom stanju opšti način rasporeda aktivnih vojnih lica na odgovarajuće dužnosti - to je član 168. Zakona o Vojsci. On čak i u miru odlučuje o postavljenju, premještanju i drugim stanjima generala. Tako glasi odredba člana 369. tačka 3. Zakona o Vojsci. On, uostalom, odlučuje o prijemu u aktivnu službu i prestanku službe generala - član 369. tačka 4. takođe Zakona o vojsci. Unapređuje oficire u čin general-majora i više činove, a ispod toga radi ministar odbrane. Jasno se, dakle, vidi potpuna legalnost ukaza kojim je general Mladić postavljen na dužnost specijalnog savjetnika Vojske Republike Srpske komandanta za određena pitanja. Naravno, ovdje je riječ, kao što sam na početku rekao o autonomnim odlukama predsjednika RS i one po našoj oceni ne podležu ničijem naknadnom odobrenju da bi postigle pravnu važnost, ne pogledu sa ove tačke gledišta ni oceni Narodne skupštine, a kamoli Vladi kao punom izvršnom organu. Ovo je jedan čisto pravni pogled na ovo pitanje da li je u suštini ova odluka, obzirom na trenutak ispravna, nije moje da govorim ovdje su narodni poslanici, Narodna skupština i ona će reći svoje.

Što se tiče ovog preimenovanja GŠ u neakvu terminološki drugi centar komandovanja, ja bih želio da kažem još sledeće. Jednom odlukom Narodne skupštine iz 1992. godine iz maja meseca, obrazovan je GŠ Vojske RS, to je istom odlukom i formirana Vojska RS, ali u zadnjem članu te odluke je rečeno da će ona prestati da važi onda kada bude donesen Zakon o vojsci, kao što znate donesen je već 1. juna 1992. godine, dakle nepun mjesec dana kasnije, ova moja interpretacija ovih odluka, opet ponavljam je čisto juristička, o njenim ostalim aspektima neka drugi govore. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Gospodo otvaram raspravu. Imamo 15 minuta do pauze. Mislim da ranije napravimo pauzu, pa da dođemo, samo da se dogovorimo. Je li u redu da počnemo u 16 časova nastavak.

Pauza.

PREDSEDAVAJUĆI:

Nastavljamo 4. tačku dnevnog reda, politička i vojna situacija u RS. Na osnovu iznesenih uvodnih izlaganja, mišljenja, tumačenja i sve ono što ste čuli prethodno.

Gospodin Pantelija Milovanović se javio, pa ja mu dajem riječ. Molim dvojicu poslanika da pređu naprijed i da se poslanici izdvoje malo od gostiju.

Gospodin MILOVANOVIĆ PANTELIIJA:

Ja bez nekog konvencionalnog pozdrava sve pozdravljam i odmah bih htio reći sledeće. Teško se inače snalazim u konfliktnim situacijama i dosta ću teško i možda baš ne spretno reći ono što mislim da treba da kažem, a ja ću ipak nastojati da kažem prije svega istinu.

Sam sam jednom prilikom rekao, da mi je najveći neprijatelj naknadna pamet. Čini mi se da sada to ovdje može na žalost da se kaže u množini i to nam svima smeta, odnosno državi našoj. Ja bih prvo mora reći sledeće jer sam uvjeren da je to tako i da je tačno i da je to istina, ako ja gospodine predsjedniče Republike i vrhovni komandante, ako ništa drugo u ovim godinama imam pravo poslije pet godina ovih narodnih poslova da dam ocjenu, a ja sam siguran da je to istina.

Vi ste gospodine predsjedniče Republike po lokaciji demokrata i ta vaša osobina ide izvanredno, po mom mišljenju skromnom uz vašu funkciju predsjednika Republike i daj Bože svakoj državi i svakom narodu da mu na čelu bude državnik sa demokratskim osobinama i strukturom ličnosti takvom. No, u isto vreme predsednik RS gospodin Radovan Karadžić je i vrhovni komandant. Po onom što sam ja zapazio, gospodin Radovan Karadžić vrhovni komandant je isto tako pristup demokratski imao i u toj ulozi, i čini mi se da smo zbog toga i došli u ovu situaciju, jer oficiri po sebi kao kategorija takve struke vojničke, ne mogu razumeti demokratiju i njoj kao da tu nije mesto. Da budem jednostavan. Ne može postojati vojska niti imati sluh, pogotovo za stvaranje države, ako ne sluša bespogovorno, subordinantno vrhovnog komandanta, ja tako mislim. Usuđujem se reći, da narod srpski u RS i osjeća i misli tako. Ja sam u tu istinu siguran. Ovo što smo čuli da se desilo u Banjaluci i što nam je ovdje pročitano, kada bi sve bilo u skladu sa onim kako moja malenkost misli kao poslanik i svi mi ovdje, asinhrono je i kontra državotvornosti samo zato što je skup bio bez svog vrhovnog komandanta. Taman da je taj skup upravo referirao ono što je vrhovni komandant naredio. Ne može bez glave kuće čeljad da se ponaša asinhrono, odnosno solo nekakvim potezima. Ovo što bi još rekao i time bi završio.

Ja ne bih dramatisovao, možda ovo što sam rekao, možda ja dosta uzbuđeno govorim, ja bar imam pravu i na nekakvu samoocjenu. Ja bih rekao da se trebamo čuvati zabluda.

Forma i sadržina trebaju biti toliko kompatibilne da ne znači ako se promjeni forma da će kvalitet sadržine biti drugačiji. Ja ne gledam gospodo i ja sam siguran da nije riječ o smjeni kako je jedan od gospode generala, ja ne znam tačno, izvinjavam se, da li gospodin Tolimir ili Gvero, su rekli da je riječ o smjeni, ja to duboko tako i doživljavam i mislim i vidim da nije riječ o smjeni. Riječ je o funkciji u jednoj drugoj formi koja može biti čak i bogatija od dosadašnje i u tom smislu ja ću podržati svaku vojničku pamet generala Mladića koji će to kompatibilno sa vrhovnim komandantom i sam kreirati i provoditi i dalje od vrhovnog komandanta preko Mladića i ostali da ne nabram pa do posljednjeg vojnika. Ja sam gospodo tako mislio, ja zaista ne mogu govoriti drugačije nego što i mislim i osećam i uvjeren da govorim istinu. Možda to u politici i nije baš najpametnija stvar, ali ja drugačije ne mogu. Hvala lijepo.

Gospodin DODIK:

Gospodine predsjedniče, ja u ime Kluba nezavisnih poslanika. Čini mi se da je ovakva rasprava, bar po izboru trenutka, najnesretnije locirana. Ova situacija u kojoj smo trenutno bitna je po posledicama koje se mogu desiti. Sva ubjeđivanja oko toga da li je ovakva situacija ili onaka, mislim da je dosta toga rečeno i mislim da bi možda trebalo da privodimo raspravu, da se više bavimo posledicama. Ja o njima ne smijem ni da pričam, imam svoje razmišljanje, ali se zaista bojim da iznesem.

Mislim da nikada kao država nismo bili u složenijim uslovima i težem trenutku, viza vi ovih čestih, da ne kažem saopštenja, novih informacija koje dolaze veoma se teško snaći u svemu ovome. Ako išta nalaže ovaj trenutak nalaže, nalaže potrebu za kompromis, a taj kompromis i do njega je verovatno teško doći. Činjenice isto tako da nas u narednom trenutku i periodu čeka još teža situacija. Pogotovo ako odavde odemo sa nejasno lociranim problemom u smislu njegovog raščišćavanja.

Ljutnja i opisivanje ovog ili onog stanja neće nam pomoći i to je sve poznato i mislim da se svi dobro poznajemo da u smislu te ljutnje i prezentiranja određene situacije ne treba niko ništa da kaže svi mi to dobro znamo.

Više nego ikada nam je potrebno jedinstvo i moramo naći načina kako do toga doći, ali pored tog jedinstva nikada više nam nije trebala jedna kvalitetna vojna pobjeda u smislu vraćanja trenutno izgubljenih teritorija ili uzimanja nekih drugih koje pripadaju nama.

Razmišljajući duboko zabrinut zbog svega, mislimo da se kompromis može tražiti na sledećim. Mi moramo kupiti vrijeme, a vrijeme možemo kupiti tako što ćemo staviti u skupštinsku proceduru izmjenu zakona koji regulišu ovo pitanje i da kroz pripremu kvalitetnog predloga raščistimo sve nesuglasnosti, da ostavimo da to sada ne sjećemo, da kroz te izmjene nađemo

najkvalitetniji način usaglašen sa svih strana i da se to vrati na Skupštinu i da ona odluči o tome. Da pored ovog saopštenja sa kome se mi slažemo, da upoznamo celokupan srpski narod i pozovemo u pomoć i institucije i dijasporu, da bi bilo dobro, zaista bi bilo dobro, ja sam zaista u to ubijeđen, da se izabere jedna skupštinska delegacija koja će obići skupštinske prostore i institucije, pokušati naći saglasnost za određena pitanja i predložiti, činimo da se slabo čuje naš glas bez obzira na sve, predložiti naše viđenje načina vraćanje RS u mirovni proces. Mi ne budemo li se vratili u mirovni proces mi ćemo vremenom dovesti se u situaciju u kojoj je RSK i to je ono što bilo ko želi od nas, ali i predsjednik Karadžić je o tome govorio. Mi imamo čitav svijet protiv sebe, oni imaju sredstva, a evo sada u posljednje vreme i motiva i razloga da još žešće se usmjeravaju na nas i ukoliko ne budemo amortizovali i davali određene razloge, ne zbog toga što mi mislimo da treba da se predamo, nego jednostavno da predupredimo ogromnu aždaju u obliku međunarodne zajednice, mislim da nemamo objektivno šanse i veliko je pitanje gdje ćemo se naći za izvjesni period.

Čovjek jednostavno u ovoj situaciji ne zna, uz potrebu da ima zaista kvalitetan predlog, nekako je skučiv u razmišljanju da pronikne u ovu situaciju, bar što se nas tiče, možda neko ima bolje informacije. Bitne su posledice odavde, a ja to ne moram vama ponavljati da postoje samo dva izlaza i to je svima jasno.

Ukoliko ova skupština ostane pri tome da se na ovaj način rešava taj problem, bojim se šta će sutra biti. Ja jedino što želim i Klub nezavisnih poslanika da se iz ovog izađe kvalitetno i kompromisno i ništa više. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI:

Mislim da je ova diskusija gospodina Dodika, naročito zadnja rečenica nama svima treba biti vodilja, jer lako ćemo mi prijeka rješenja donostiti, mora sve po zakonu i Ustavu se raditi, ali u svakom slučaju moramo voditi računa i o političkim posledicama i vojnim, a pogotovo ako smo u ovoj situaciji u kojoj se nalazimo.

Predsjednik Karadžić se javio, ali da vidimo ima li još ko pa da on odgovori na sve.

Dr KARADŽIĆ:

Najpre moram da malo komentarišem u formi odgovora ono što su rekli generali Tolimir i Gvero.

Samo isključivo o vojsci i o našem nezadovoljstvu, onom ličnom nezadovoljstvu i strepnji da se ide naopako, nismo govorili na Skupštini. To sam govorio u stotinu kontakata i sa Gverom i sa Tolimirom. Pisao sam im vrlo oštra pisma, nakon što su oni pisali Koljeviću vrlo nepristojna pisma, konkretno Gvero. To sve stoji u arhivi. Ne daj Bože da neko to proučava, vidio bi koliku

sam borbu nevidljivu ja imao protiv pojedinih mentaliteta u našem GŠ, a nisam samo tako i u direktnim susretima i razgovorima, nego i na vrhovnim komandama. Vrhovne komande su udžbenik strpljenja civilnog dela države u isto vreme i odlučnosti i vještine i zahtjevnosti da se radi drugačije. Sve su te vrhovne komande snimljene. Ja nisam nikakva budala, hrabra budala, ali nisam ni kukavica i nikada neću raditi jedan posao koji ne smijem da radim.

Ja sam na sastancima vrhovne komande oštro, odlučno i odgovorno i Mladiću i svima rekao u brk. Prije dvije godine sam im rekao, gospodo ne smijete tako da mislite, a kamoli da pišete referat za Vrhovnu komandu. Ovo je pretek za vojni udar. Manite se politike, ne dirajte u Državu, ne čačkajte u privredu, ne čačkajte po politici, po demokratiji, ne čačkajte, još tada nismo bili pod sankcijama i ipak se moglo tada, bilo je i municije i oružja i goriva i nekih plata. Bilo je i plata itd. Tada je država mamuzana od strane njih kao da je ona unajmila vojsku. Ništa se u argumentaciji nije promijenilo od prvog dana do danas, kada zaista država nema mnogo. Postoje snimci, postoje transkript, sve su sjednice transkribovane i sve se vidi tačno šta je ko govorio, a evo članova Vrhovne komande pa mogu to da mi potvrde. Nisam ja prisustovao sjednicama GŠ, ali je GŠ gotovo čitav prisustvovao sjednicama Vrhovne komande, tamo su mogli sve da čuju.

Povremeno sam dolazio na referisanja koja su djelimično bila dobra, djelimično tako, papirnata, stereotipna, ali nisam pravio primjedbe, pravio sam kada sam smatrao da ima nešto potrebno da se napravi. Nisam samo govorio na vrhovnim komandama nego i u direktnim razgovorima sa Mladićem.

Posle Skupštine u S. Mostu ja sam ga pozvao, pustio sam ga jedno vrijeme da vidim šta se zbiva, da vidim da li će se promijeniti, pozvao i imao jedno tri sata razgovora koji je završen na zapanjujući način. Mene je zapanjilo kako je završen taj razgovor. Postigli smo veliku saglasnost i ja sam mislio ovo je odlično, Mladić će malo da stisne Gvera i Tolimira da onji njega ne pumpaju, nego da on. To je bila moja zabluda da su oni bili krivi za njegovo ponašanje, potpuna zabluda ja to moram priznati. Kada smo završavali razgovor Mladić je u tom trenutku iskrenosti rekao, ovo moram da vam kažem zbog jedne vijesti na Radio Beogradu. "Ma nisam ja predsjedniče protiv vas, da sam ja protiv vas vi ne bi hodali po zemlji, ili da ste vi protiv mene ja ne bi hodao po zemlji". Ja nisam imao nikada nikakvu primisao da će bilo ko bilo kada u jednoj demokratskoj državi bilo koga moći likvidirati da ne hoda po zemlji i zato sam se zapanio kada je na jedan sastanak prvog maja došao general Gvero sa osam ili šest pratilaca. Kod svog vrhovnog komandanta i članova Vrhovne komande. Ne treba niko da bude povređen da je pre vojske učinjeno, jeste i politički i vojnički učinjeno prije formiranja vojske mnogo i nemojte to da ne priznajte ovom narodu i ovim funkcionerima SDS. Predali smo veliku teritoriju. Jeste pomogla dosta JNA, negdje je i odmogla JNA. U Sarajevu nije htjela da uradi ono što smo mi tražili. Nije htjela da nam da četu tenkovsku da mi uradimo što smo tražili. Rat bi bio završen da je uradila.

Kada je vladika govorio o Banjalučkom korpustu to je bila JNA, a sadašnji komandant Talić i Kostić i ostali su nam puno učinili i poslije toga konačno su prihvatili korpus i stvorili od njega srpski korpus.

Pitajte gospodo vojnika koje oficire ne cijeni i to će se 100% poklopiti sa onim što mi kažemo. Nemojte se zavaravati vojska i vojnik, vojska i vojnik i narod kada im se tačno kaže, nismo mi protiv Talića, ali smo protiv Peulića, onda će ti isti vojnici u svim ti brigadama u kojima je Peulić bio komandant kazati, e svaka čast. Nemojmo da se zaklanjamo iza vojske i vojnika. Tačno vojnik zna, pitajte ga koji oficir nije na nivou zadatka. Niko vam neće reći da Anđić iz Gatačke brigade nije na nivou zadatka. Niko vam neće reći da Josipović u Sarajevskom korpusu nije na nivou zadatka, niko vam neće reći da Talić nije, da Milovanović nije na nivou zadatka, da Zec nije na nivou zadatka, niko.

Mi isključujemo te ljude, ne radi se o tome. Radi se o jednom čovjeku koji je vojsku odvojio od nas i nemamo načina da utičemo na to.

Kaže general Tolimir da nije promjenjena mobilizacijska baza za II krajiški korpus.

Nije to u nadležnosti Ministarstva, a nije ni bitno jer se brigade bore gdje se upute i sada ima brigada osim u hercegovačkoj zoni, u svim drugim ima drugih brigada iz svih drugih korpusa, znači to nije presudno.

Kaže se da je upućena samo jedna brigada, a da je trebalo još. Ko je trebao da uputi tu brigadu? Kada ja kažem učinite sve da ne padne Grahovo! Treba li da ja idem i da se spuštam na nivo komandanta korpusa ili na nivo komandanta brigade i da mu kažem, idi ti tamo trči začepi. Ko je trebalo to da uputi? Prema tome, to su primjedbe koje ne stoje, jednostavno ne stoje i ne možemo se oprati, naravno ni ja od odgovornosti za pad Grahova i Glamoča, jer ako je malo bila jedna brigada morali smo naći priliku da pošaljemo druge brigade.

Kaže za gubitak RSK i povodom Zapadne Slavonije smo imali jednu temu itd.

Za Zapadnu Slavoniju hajde i hajde, ali za Knin smo mi griješili, Hrvati su ušli iz naše teritorije, a prema nama Knin nije držao nikakvu liniju. Dole su se dugo borili i opirali su se. Mi smo im omogućili da prođu pored nas. Nekorektno je od generala Tolimira da nađe, da sam ja rekao da umjesto u II krajišni korpus ta brigada i I kraškog korpusa dođe ovdje, nije tačno. Ja sam rekao da jedna brigada dođe ovdje, a da jedna brigada ide tamo i da ide tamo koliko je dovoljno da se tamo spriječi pad i ova brigada je mnogo prije došla ovdje kada je bila ofanziva na Sarajevu, a moglo se pre dvije noći napada imali smo sve crno na bijelo koje se trupe gomilaju i jedinica i naziv jedinica hrvatskih koje se gomilaju u Livnu.

Operativna i taktička grupa nisu, naročito taktička grupa nisu isto što i divizije, vi to jako dobro znate mnogo bolje od mene. Divizija je nešto drugo osloniće se na određenu zonu, određenu teritoriju, imaće komandovanje i rukovođenje, divizija će biti uspješnija od taktičke grupe, operativna grupa radi dobro oko Doboja.

Nemaju veze lične prepirke u Drvaru sa mojom odlukom. Ima veze moje saznanje da ćemo zaglaviti, da smo ovo trebali i morali uraditi mnogo prije, da ako ovako ne uradimo da ćemo zaglaviti, a ako ovo promijenimo možda nećemo zaglaviti. Ja sam siguran da ako ne promijenimo

da ćemo zaglaviti, a nisam siguran da ako izvršimo promjenu da se nećemo izvući, nadam se da se hoćemo izvući. Sada ću reći o tome, kada sve ovo završim kako, šta znači ova ucjena i prijetnja. Ovi ljudi koji brane, pre svega generali, koji brane generala Mladića. Najteže ga optužuju, sada ću vam to objasniti. Sve što je bilo u Drvaru ima snimljeno i to nije mnogo bitno.

Pregovori sa UNPROFOR-om da, ali sa mojim znanjem i do prije 6-7 mjeseci, Mladić nije primao ni jednog generala UNPROFOR-a dok mene nije pita i izvjestio me i pitao me šta treba da kaže i izvjestio me na kraju. U poslednjih 6-7 mjeseci ništa me ne pita niti me izvještava. Ide molim vas američkim generalima na noge da primi ultimatum. Da je mene pitao ja bih rekao, neka dođu gospoda ovdje, ako je ultimatum u pitanju leđeno ih gledaj ili im recite neka dođe njihova Vlada da preda našoj Vladi, ako već predaje vama, a nije trebao da preda Mladiću, jer ovo nije teritorija sa pobuljenim jedinicama, nego država sa glavom svojom i repom, ali ako već prima oni moraju da dođu kod njega, da ih leđeno primi, odbaci navode ultimatumu i doviđenja, a ne da ih poziva na večeru, pa neke novine pišu Mladića impresionirali naši generali i pored ultimatumu pozvo ih je na večeru. Ne mora on to da zna, ali ima Aleksa Buha ministar spoljnih poslova, pa da pita malo, kakva je ta diplomatska procedura kod uručjenja ultimatumu, šta da uradi ili da uzme čak ministra Buhu pa da mu on tamo bude i odgovori.

Rečeno nam je, kaže general Tolimir, da što pre otarasimo se UNPROFOR-a iz Srebrenice da nam ne bi bilo prigovoreno da ih držimo kao taoce, rečeno. Od koga rečeno? Od mene nije. Trebalo je da se dogovorimo, pa da se kaže, neka dođe Stoltenberg da ih izmoli, da Stoltenbergu napravimo uslugu da on se pokaže kao uspešan pregovarač, to je i nama poen. Sve su to sitne igre koje mogu i nama da donesu. Rečeno nam je, ako je to rekao neko iz Beograda to nije smjelo da ide mimo nas rukovodstva nego je trebalo preko nas da ide.

Vojni sud oslobodio Šarenca itd. to su sve problemi. Nema posle ministra Arsovića da govorim da je najstariji Ustav, pa onda Zakon o odbrani, pa Zakon o vojsci, a u tim zakonima se može intervenisati u toku ratnog stanja, to je ministar objasnio donošenjem uredbi, odluka koje mogu pojedine odredbe da promjene, ma da nije moralo ništa da se mijenja, jasno stoji u najstarijim dokumentima da jedino komanda pripada vrhovnom komandantu. Ako on šta kome povjeri to je njegova stvar, ali njegova je komanda.

Kriza može nastupiti itd. Kriza ne smije i ne može nastupiti zato što eventualno ne komanduje Mladić, jer nije trebao ni do sada da komanduje. Kriza može nastupiti ako on hoće da i do sada komanduje, da dve godine ima sitne i krupne promašaje i poraze i ako on hoće dalje da saziva i da vrbuje ljude za koje ja znam šta misle, koji neće u njegovom prisustvu i reći ništa drugo. Konačno na onom spisku svi su oni komandanti ispravni i odani svome pretpostavljenom, jedini koji nije ispravan i odan svom pretpostavljenom je Mladić, a oni su odani svom pretpostavljenom njemu, e sada je samo on trebao da bude svom pretpostavljenom odan i sve bi bilo u redu i njima svaka čast, ali njemu ne može biti svaka čast, jer je on sazvaio taj sastanak bez moga znanja, bez moga odobrenja i tražio je izjašnjavanje poimenično što ni jedan podčinjeni komandant ne bi se usudio da kaže bilo šta drugo.

General Gvero kaže nema municije. Moramo i vojsci i narodu reći zašto nema municije. Od nove godine smo potrošili samo od nove godine, mislim da je preko stotinu miliona kada se marke preračunaju, to će ministar moći o tome da kaže za municiju. Municije nema jer naša roba ne može da pređe u Srbiju da kupi komponente da mi tu municiju napravimo tu municiju koja je jedno vrijeme i bila skupa, a sada je nešto jeftinija jer je marka devalvirala, ali sve u svemu ona je u osnovi veoma skupa. Naša se država drži odgovornom stalno od pojedinih komandanata zato što nema municije, niko neće da kaže municije nema jer smo iznevjereni. Meni je lično Milošević rekao, bio mi je Cimerman, traži da vas ugušim, traži da zatvorim granicu na Drini. Nikada ja svoj narod ugušiti neću. Ja sam to zapamtio i računao sam na to i nikada nisam mogao posumnjati da će se zatvoriti granica na Drini, jer je on rekao da nikada ugušiti neće svoj narod i oslonio sam se na tu njegovu riječ i svi smo se oslonili i vama sam prenio. Jedino na jednoj, prije 4. avgusta, na jednoj skupštini sam rekao ostaćemo sami, kada smo odlučivali hoćemo li prihvatiti ili nećemo. Do tada nisam ni sanjao da ćemo ostaviti.

General Gvero kaže zašto je došlo do zatvaranja medijskih. Vidite u ratu se informacije moraju na jednom mjestu prelamati, cenzurisati, puštati i to mjesto je Ministarstvo informacija. Zbog jedne riječi mogu nas bombardovati, uništiti, zbog jednog pogrešnog prevoda između Amerike i Japana je došlo prerano do rata, pitanje da li bi Amerika bila protiv Japana. Kažu da je i u I i u II svjetskom ratu malo falilo da Amerika bude na strani sila osovine, odnosno Austrougarske, prevedeno je “rikvest sadiman”, prevedeno je molba sa zahtjevom i došlo je do obrta u ratu.

Šta se desilo? Naredbu sam napisao uz konsultacije sa ministrom informacija i nijednu moju naredbu nikada nisam napisao bez konsultacija, da se dobro pazi, dešava se da lupaju oficiri, da kažu svašta i jednom sam im naredio na početnu rata da ne daju izjave osim samo o vojnoj situaciji, pa se na tu naredbu zaboravilo da sve ide prema ministru informacija i tamo neka sjedi pukovnik kod ministra informacija, nema nikakvih problema, da naprave i da ide u javnost ono što svaka država u ratu propušta kroz sve moguće filtere. Šta se dešava?

Resor generala Gvere sabotira medije naše. Uspostavlja se njihova medijska služba, uspostavlja se njihova reprodukcija. Namere hodaju bilježe što se ne smije bilježiti, puštaju, daju stranim agencijama. Potpukovnik Milutinović daje stranim agencijama, ima podataka i da prodaje, ali daje ne tiče me se je li uzeo 25 hiljada maraka ili nije, daje stranim agencijama katastrofalne snimke koje mogu Mladića da koštaju da mu se na Hagu pokažu. Puštaju oni koga hoće pa se snime leševi žena po ulicama Srebrenice pa se to pusti na stranim medijima. General Gvero kome sam ja rekao da ne može potpukovnik Milutinović biti moj oficir poslije onih tekstova u Vojsci, nije se udostojio da ga pomakne. General Mladić je neki dan tražio da se radio stanice od Prijedora pa tamo S. Most sve ono tamo stave pod vojnu komandu i da vojska upravlja sa njima od nula pa do 24 časa. Pitali su me, ja sam pitao glavnog urednika, odnosno rekao sam glavnom uredniku svoje mišljenje da to ne dolazi u obzir. Država postoji i zašto bi vojni urednici bili bolji od državnih urednika, ako treba vojska da pomogne nešto neka delegiraju, ali da vode cenzuru, nameću, pokušavaju da nameću urednike u studijima TV, ulaze i otimaju trake i video materijale iz studija, ponašaju se bahato kao okupatorska vojska umjesto da sarađuju i da se dođe do

nakvalitetnije informacije, a to je sve resor generala Gvere. Eto zašto je zatvoren. Nije zatvoren oni su ga sami zatvorili, neće da rade u skladu sa državnim interesom.

Obavještenje preko medija nije bilo nego je otišao telegram Mladiću uredan i moja odluka o preimenovanju GŠ u Štab Vrhovne komande i o otvaranju kokvog formacijskog mjesta i ukaz o njegovom postavljenju. Čuli smo da je to sve po Ustavu i zakonu urađeno i utemeljeno, znači sve je provedeno.

Kaže najveće patriote teško mogu da svate opasnost itd. Usud srpske nesloge, prestiža itd. To su sve strahovite optužbe generala Mladića što je izrekao general Gvero. Po čijem je odobrenju i naređenju održan sastanak svih generala, osim nekoliko, dvojicu trojicu ne vole, a dvojica trojica nisu mogla doći. Kakva nesloga i kakav prestiž. Da li se čovek apstrahujemo ko je sada na tom mjestu, da li predsjednik Republike koji je prvi čovek u državi i prvi čovek u vojsci ima potrebu da juri neki prestiž. Niko ga ne osporava ni kao predsjednika Republike ni kao vrhovnog komandanta, da li ja mogu izazvati nekom svojom borbom za prestiž nešto ili čovek koji je u vojsci broj dva, a u državi jedan funkcionera državnog organa da se bori za prestiž. To je optužba generala Mladića da se on rivališe i da hoće da se bori za prestiž, to je tačno. Kako može biti nesloga ako general Mladić izvršava naređenje. Kako se može podijeliti vojska i narod na pristalice Karadžića i Mladića ako Karadžić i Mladić ne traže pristalice, ja ne tražim pristalice. Ja tražim da Mladić bude moj pristalica, on je moj komandant, moj oficir dok sam na ovoj dužnosti on je moj podčinjeni i mora da bude moj pristalica, ako se Mladić izdvaja na drugi pol, pa traži da se narod preorijentiše na taj drugi pol, onda može dovesti do raskola u narodu i u vojsci. Ako to uradi onda je jasno šta je uradio. On nije smio da daje izjave da ne prihvata, mogao je mene da obavjesti da sa mnom diskutuje, i nije smio da izjavljuje da on uprkos svemu hoće da ostane komandant GŠ. Nema pravo to po Ustavu i zakonu i traži pristalice.

Sada je Radio Beograd objavio neki komentar, da je vrijeme da idu ratni profiteri sa vlasti, da vlast predaju jedinom ispravnom povjeku komandantu GŠ Ratku Mladiću. Da ja hodam sa tregerima, da prostitue, zato što sjedim 18 sati pa me taj opterećuje, krv mi stane, dr Joldić razumije jer je ljekar, zato sam se opredjelio za ove tregere jer imam manje štete po krvne sudove, eto ti tregeri su, ima li išta jače da mi izmisli taj Radio Beograd, gdje je kurvanje, gdje je kockanje, gdje su dokumenti, fotografije, račun u inostranstvu, račun ovde, račun onde. Tregeri su problem, tregeri su zločin Radovana Karadžića zbog koga treba da ide i ratni profiteri u vrhu države.

Gospodo morao sam ovo da uradim još iz jedne stvari. Pismo predsjednika Miloševića nije naivno. Predsjednik Milošević je vrlo pametan čovek, vrlo pametan čovek. On tim pismom njega legitimise da potpiše mir. General Mladić, general Gvero je doduše došao kod mene i pitao šta da radimo sa ovim, ja sam rekao da general Mladić mora da se oglasi. General Mladić mora da kaže, uvaženi gospodine predsjedniče, pored svega koliko vas cijenim, ja vas molim da ovako pismo uputite našem državnom rukovodstvu. Da smo ostali ovako došlo bi još jedno pismo, pa bi smo jednog dana pročitali da je Mladić u ponoć u Beogradu potpisao to i to, u ime RS, a ne smije ni u

ime vojske, jer i vojsku ja predstavljam. Bez mog naređenja ne smije da potpiše ništa, pogotovo međunarodni dokument. To je problem veliki. Nije se omaklo predsjedniku Miloševiću da Mladića adresira.

Gospodo ja bih ove generale sve, apsolutno, amnestirao, jer oni nisu krivi, ja znam šta većina od njih mislim, ali znam i kakve su emocionalne ucjene kada se puste suze, solidarnost itd. kada se zatraži. Ko ne bi pružio solidarnost i eskapsku, aktivnih oficira itd. Evo šta kaže.

Generali RS su se pojedinačno i jednoglasno izjasnili da je to pogrešna odluka i u do sada najtežem trenutku čija bi primjena imala nesagledive negativne posledice po naš narod, borbu i vojsku.

Zašto bi imala negativne posledice? Samo u slučaju da Mladić ne izvršava naređenje. Ni u jednom drugom slučaju nema negativne posledice, da pozove na otpor, da vrbuje oficire, da vrbuje vojnike. Ovo je najveća optužba Mladića. Samo on može da dovede do negativnih posledica, odluka ne može da dovede ako se izvrši. On sjeda u državno rukovodstvo i pomaže u komandovanju i rukovođenju, pomaže u formiranju odluka, koordinira rad dvije vojske itd. isto to.

Generali VRS sugerišu poslanicima da imaju u vidu sve moguće negativne posledice koje bi bile neminovne u slučaju usvajanja takve neprihvatljive odluke koje bi pored ostalog izazvale podjelu naroda i vojske na pristalice Mladića i Karadžića.

Ja ne trebam pristalice niti ih imam, niti tražim da Mladić bude moja pristalica. Mi imamo državu i njene institucije i mi moramo da radimo za njih. Ja nisam lider, ja sam prvi među jednakima. Od 1990. godine tako se ponašam, prvi među jednakima. Dijelim vlast, dijelim uticaj, dijelim ovlašćenja, a primicu svu odgovornost i neminovno je da primim sve odgovornosti na sebe, ne daj Bože ako propadnemo, to će biti što kaže Nalinić Radovanova buka. Evo mojih saradnika, da li se iko od njih osećao loše, zar ne može da ostvari uticaj, zar ne može da provede, zar nije slobodan naš čovek, zar nisu slobodni pojedinci, zar nisu slobodna preduzeća, zar nije sloboda kakva nije bila za 600 godina.

Ja nisam tip lidera koji treba pristalice, ja hoću da budem ja pristalica svoga naroda i da ja radim za njega, ovo nije nikakva fraza, jer nisam donosio nikakve odluke, za koje sam zaboravio da ih proguram ovde, nego smo ih ovdje stvarali i ja sam ih ovdje izvršavao sa drugim izvršnim organima sa Vladom i drugim.

Ako budemo, ja vjerujem da ovo pismo zahtjeva odgovor ovim generalima u skladu sa ustavom i zakonom i sa njihovim pismom, ja mislim da njih ne uzimamo u negativnom kontekstu, ni jedan počinjeni komandant pretpostavljenom u oči ne bi rekao, ja ti uskraćujem solidarnost, ali moramo da razmislimo šta bi nam donijela procedura mijenjanja zakona u ratnom stanju, moramo da razmislimo šta znači Mladićevo izvršenje odbijanja u ratnom stanju, moramo da razmislimo šta

će biti za sedam dana. Može se svačija glava staviti na tas i kazati evo ja dajem svoju glavu, ali šta će glava ako upropastimo narod.

Mi smo čuli da se predsjednik Martić bio ubio, na svu sreću nije, bio je sa jedinicama negdje po šumama, ali šta imamo od toga ako smo mi svi spremni da se ubijemo ako narod upropastimo, a upropastićemo ga ukoliko se ne očuva autoritet države i ukoliko se ne izvrše odluke i ukoliko se u buduće vojskom ne bude komandovalo sa najviše moguće racionalnosti. Ništa se ne bi desilo, jer su svi ti generali veoma stručni, mnogi od njih su veoma korektni i veoma su taktični ljudi i šta će se to desiti ako Mladić bude pripremao meni odluke i ja ako ih budem izdavamo Milovanoviću direktno, jer da ja pripremam odluke i dajem Mladiću, ne može, jer ih on komentariše meni na telefon, izvuče se nekako da se ona ne izvrši i tako smo dočekali da nemamo jednu ubojnu silu profesionalnu, imamo neke čete interventne koje možemo da skupimo i to nije prava jedinica kada ti skupljaš iz svake birgade po jednu četu ili po pola.

Spreman sam gospodo da uradim sve što se odlučimo, ali moram da vam kažem da mi moramo izaći iz krize upozoravajući svakoga da obavlja svoju dužnost. Ja je obavljam. Ovo sam uradio zato što sam svatio da moram da obavim svoju dužnost. Meni je bilo komotnije, komotnije da prećutim i da pustim da Mladić gazi državu i da radi šta hoće, lično meni bi bilo komotnije, ne bi bilo ni prijetnji, ne bi bilo ni budalaštinja, ali to ne mogu, vidim da se ne može, vidim šta se dešava, Krajina se osipa, postavlja se pitanje gdje će se uspostaviti nove linije, danas se tamo ljudi bore, kukaju, dajte samo nas malo podržite, održaćemo Kostajnicu, održaćemo, šta god održimo u Srpskoj Krajini, to nam je mostobran to nam je pretek da se vratimo tamo ima snaga ako se uključi i Jugoslavija. Ja sam uvjeren da je ovo katastrofa na koji se način Mladić sam brani i na koji ga drugi ljudi brane. To najviše govori o njegovoj ličnosti, najviše govori o njegovim manirima, najviše govori o opasnosti da mi upropasnimo državu i da postupimo po onome što kaže komentator Radio Beograda, to je već Radio Beograd krenuo u kampanju.

Smijem li ja gospodo prihvatiti da povučemo neku racionalnu i spasonosnu odluku i da poslije pustim glas da idete kući, a i onako i prije toga ste bili pretresani i maltretirani, od pripadnika, od nekih starješina. Šta će se desiti sa Državom ukoliko Mladić ne izvrši ovu naredbu. Ja znam šta će se desiti sa Državom ukoliko ja povučem naredbu i dadnem nekoj proceduri da mijenja zakon koji ja mogu da promjenim jer mi je u nadležnosti, ja tačno znam šta će se desiti. Neće se moći snositi pojedini oficiri, pretaće da važe bilo kakva ratna predsjedništva i sada ih pozivaju i čitaju im lekcije, ako išta gospodo radi u ovoj zemlji rade civilne vlasti, rade ratna predsjedništva to i sami znate, radi Vladin punkt, ovi koji sam formirao za izbeglice u Banjaluci, radi, dževap daju naradi, tri i po godine ta vlast daje dževap narodu i godinu dana pod sankcijama ta vlast daje dževap narodu. Te vlasti nema ukoliko Mladić ne izvrši ovu odluku. Neko kaže kompromis, gospodin Dodik i ko još. Tačno, slažem se, napravili smo kompromis privukli smo ga uz koljeno vrhovne vlasti i vojne i civilne, da nismo to uradili smjenili bismo ga i označili kao krivca za mnoge stvari koje su se do sada desile, ali smo išli na kompromis i TV emisiji su mu ljudi čestitali na tome i Bi-Bi-Si je objavio da je Mladić unapređen, a onda Mladić daje izjave za koje ne konsultuje i ne pita može li ili ne može da daje izjave. Postavlja urednike i priprema se za

uvođenje nečega što je svaku državu unesrećilo, ako ne vojne uprave i vojnog udara, a ono bar miješanja kompetencija, saplitanja države uplitanje u ingirencije drugih organa. Nigdje mi do sada nismo imali značajniji problem, osim od onog koji su proisticali iz miješanja kopetencija, miješanja u tuđe kopetencije. Sve drugo smo mogli srediti i sanirati, samo to je katastrofa, to je problem u funkcionisanju države. Stalni pritisak na državu, da ne valja SDS, da ne valja opštine, poslanik, predsjednik opštinskog odbora, svi su lopovi bili po istom tipu, po istom klišeju iz iste kuhinje do dana današnjega kada se odbijaju odluke i vrbuju se generali i komandanti da se izjasne kao da su se oni zakleli Mladiću ili Karadžiću, oni su se zakleli državi i narodu, ovoj državi i ovom narodu. Meni se čini ako vi zaključite da je bolje za državu da ja skočim sa ovog prozora, meni se čini da ću skočiti, ako ništa ono bar ću se skloniti, ako se kaže da je bolje tako, a pogotovo ako mi se ponudi neko neko drugo mjesto i čini mi se da to radi svaki poslanik, čini mi se da to radi svaki ministar, naročito SDS-ovski ministar. Nije bilo nikakvih problema sa zamjenom SDS-ovskih ministara. Svaki je rekao samo recite gde, kompromis smo napravili, taj kompromis je trebalo mudro održati, trebalo je da Mladić ovdje dođe da čuje da u jednu ruku, ako prihvati ovaj kompromis, spasava čast i sebi, spasava narod, spasava i državu, uspostavlja se sve kako treba i ako ne prihvati on je jedini i isključivi krivac i odgovoran za posledice koje mogu nastupiti i neka ne sumnja da će ga stići prokletstvo narodno i kazna narodna i državna, ako država opstane, jer nije, neće nastupiti posledice zato što sam ja donio odluku, već zato ako se ona ne izvrši. Nije moguće da jedini Mladić je general i da jedino on zna, a da svi ovi generali ne znaju ništa, da će nastupiti katastrofa ako on umjesto komandovanja neposredno bude meni pripremao komande i ja budem komandovao umjesto njega, ne zato što ja to želim nego što idemo u škrip, što ne može više da se izdrži to. Nisam sujetan, tri i po godine sam pustio da radi Mladić kako on hoće. Samo neizvršenje naredbe može da dovede i njegovo vrbovanje i njegov pokušaj da dobije neku podršku od oficira, već je napravio strahovite stvari sa ovim sastankom. Ako budemo pisali ovim ljudima, trudiću se i zalagaću se da im se napiše korektno pismo, ako budemo dali saopštenje, trudiću se da se korektno saopštenje dadne koje čuva čast Mladića, jer on nije smijenjen nego je imenovan na jedno drugo mjesto, u ostalom vi prosudite, ali ja sam uvjeren, ja trpim kritiku od mojih prijatelja da sam u mnogim stvarima neodlučan, tačno je to, kada god imam nadu da će neki drugi, neki drugi ishod biti ja odlažem neće li se to samo riješiti itd. Sada sam kao i u ranijim slučajevima u tri četiri slučaja, kada sam bio siguran 100% da svaka druga odluka neuporedivo lošija od ove opredijelio se za ovu odluku. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Javlja li se neko za riječ. Javlja se gospodin Kerović.

Gospodin KEROVIĆ:

Gospodine predsjedniče, gospodo poslanici, dragi gosti. Ne da je vrijeme pet do dvanaest, već dvanaest i dvadeset. Vrijeme je stvarno za jedan radikalni korak da se napravi, ja ne vidim

nikakve razloge da se neke stvari ne učine pomaka nikakvog, nege disharmonije u daljem životu i u svemu ovom ako bi došlo do određenih pomeranja. Ja bi se ipak hronološki vratio malo unazad, baš radi ove situacije šta se sve dešavalo, bez ikakvih pribilješki i svega toga. Ja sam bio jedan od poslanika koji je često pominjao da se nešto u vojsci mora mijenjati, odnosno u samom sistemu rukovođenja i komandovanja jer sam osjetio na svojoj ličnoj koži, a pogotovo u zadnjih 15 dana na teritoriji opštine Lopare izgubili smo negdje ono 17-18-20 kvadratnih kilometara. Nije se izgubilo ni jednog jedinog momenta u nedostatku ljudstva, nedostatka goriva, nedostaka municije. Farsa je sve ovo kada naže general Gvero dajte nam municije.

Gospodo, nismo domaćinski gazdovali ni municijom ni granatama, ni projektilima ni bilo čime. Na samom mostobranu na Krupi, svedok sam toga šta se dešavalo. Trošilo se na 10 muslimanskih metaka bar najmanje sto puta toliko naših. Nije se radilo sa vojskom. Gospodo mi moramo neke stvari, da se sa narodom radi. Ne mogu da svatim da rezervni major ima 70, a aktivni 1.200 i 1.300 dinara i nigdje aktivnog tog majora nema za komandanta bataljona, uglavnom gdje postoji mogućnost postavi se rezervni major. Ljudi, određeno ogledalo samog stanja nam je kako je u zadnje vrijeme gubici. Ne mogu da svatim da postojeći sam sistem kankav jeste ničim ga ne mjenjamo i da nam to ostaje dobro. Ovakav sistem kakav jeste, ovakvo stanje kakvo jeste u rukovođenju i komandovanju i dovelo je do gubitka Grahova, do gubitka Glamoča i Kupresa, do gubitka na određenim teritorijama na Majeveci, ne znam šta se dešavalo oko Vlašića itd. Mora se mijenjati nešto. Šta se mora mijenjati? Dovoljno je pokazati, ako predsjednik Države ne čuje dva puta, ja da sam predsjednik države, mada je to preveliki zalogaj da kažem, primera radi, ako ne čuje svoga komandanta GŠ ujutro i uveče da mu podnese izvještaj o stanju kako jeste na frontu, da predloži određene mjere, da se iskonsultuje šta treba raditi za večeras, za danas, za sutra, tu nema sreće, tu nema saradnje, tu nema države, tu nema opstanka naroda.

Spašavanje naroda parola, to spašavanje da mi pretransportujemo milion i sto do dvjesto hiljada Srba u Srbiju, to je izgleda spašavanje naroda, u tom slučaju treba dezavuisati rukovodstvo ovo, da nam ne treba država, ne treba rukovodstvo jer će neka vojska spasiti narod što će preko Drine pretransportovati milion dvjesto do tristo ljudi, još iz Krajine ovih iz Krajine 200-300 hiljada, ja vidim to spašavanje. Sreća je ako se upregnemo svi ovdje i odradimo posao i stanemo na braniku gdje treba da stane ustaška i muslimanska armada. Više se neke stvari tolerisati ne mogu. Lično iz iskustva imam, nalazimo se u istom položaju loparska opština kao i ilijaška.

Imamo 92. Čelić, imamo Teočak. Jednostavno svata taj narod da se to nije htjelo odraditi.

Od Skupštine u M. Gradu, pa malte ne trebalo da se pita ko je za Karadžića ko za Mladića, tom istom generalu Gavriću koji je rekao da će biti saglasan kako njegov komandant kaže, rekao sam u lice, ajde da odemo ja i ti u bataljon pa kažemo ko je za mene ko je za tebe, nemojte dovedite nekog drugog poslanika nemojte vi ići. Daj da sagledamo objektivne mogućnosti, ovdje nismo realni kada razmatramo sa pozicije jednostavno sa stanovništva gledanja vojske, pričamo o nekom snabdjevanju, o municiji. Koje to snabdjevanje ako nam je u toku 94. godine radilo 30-tak hiljada ljudi. Mi moramo da obezbjedimo materijalnu bazu da bi se obezbijedila materijalna baza

to moramo sa ovim istim Srbima koje imamo ovdje. Nemamo mi nekih drugih Srbi koji će raditi za nas. Na takav način možemo. Imamo vojne ekonomije na Sokocu koja gaji ne znam koliko svinja, koliko bikova i krompira, a sa druge strane imamo PD Seberiju koju ne možemo dobiti čoveka za radnu obavezu da ga zlatom plaćaš, gdje jedan traktor ore po 5-6 hektara za sat, gdje možemo primjeniti sve agrotehničke mjere, ako treba poljoprivrednu avijaciju i primjenu ovih pescitida i svega toga. S druge strane imamo jednu ekonomiju i jednu štalurinu oko koje se 20-30 pozadinaca brine za 20-30 grla stoke. Imamo jedan neracionalan i trom aparat, možete se vi ljutiti koliko god hoćete. Iskusijo sam, ako treba da knjigu o nekom stvarima ako treba napisati da sam bio neposredno uključen u ratnim dejstvima i sve sam to vidio i kao potpredsjednik IO od 90. od izbora samih, mnoge sam pretrpio te jade i nedaće ovog naroda i od finansijsnih, psiholoških i sve mi je to poznato. Tog istog generala Zeca kojeg hvalite ja sam ga isto za ovom govornicom 80% napravio kao što jeste, nije bio sigurno, bio je spreman u to vrijeme malte ne da se kupi izlaskom iz tuzlanskog korpusa, bježali su pa je čak korpus stigao iza Bijeljine.

Bio je iseljen Ugljevik, pa iz Ugljevika Suvo polje pa čan iza Bijeljine.

Ja sam ubijeden u ovo što je maloprije predsjednik rekao da tih osamnaest oficira, znajući generala Simića, generala Tomanića i Zeca, njih tri da ni jedan neće biti sporno sutra na ovakve odluke predsjednika Republike, ni u jednom momentu neće i povinovaće se svim naređenjima koja predsjednik Republike izda, pa čak i taj general Gavrić koji nije prisustvovao, eto od tih četiri ja garantujem za te, jer ih izuzetno dobro znam, ali da moramo da uradimo nešto ovako, dalje ne možemo. Imali smo ovako stanje, ovako dalje ne možemo i stvarno je krajnje vrijeme, ja ne bi ovdje ništa razvlačio nikakve druge priče. Koje su greške u vojsci, koje u civilnim strukturama, ali da stoji da od ovih civilnih struktura, ljudi moji spremni smo ako treba dajemo i život, dajemo i sve i tu smo. Nemamo kuda, dali smo za ovu vojsku, za ovaj narod sve što smo imali, ali treba samo da se radi. U jednom preduzeću ako treba da izvedemo 8 vojnih obveznika, gigant ne može da dobije pet ljudi a zato u jednoj pozadini sjedi pet ljudi. Tamo treba da se obezbijede i pravnici i inženjeri i elektro struke i saobraćajne struke i svega, a ovamo se ne može koja će dati enormna sredstva, zatim enorman prihod koji će moći da žive od tih pet ljudi, ne što će doprinijeti pozadini jednog bataljona, nego korpusu čitavom ako treba, tu racionalnosti nema, tu ekonomije nema, ja nisam ekonomista, ali dobro se u pare razumijem.

Ja bi ipak predložio ovdje da mi izađemo sa predlogom Kluba poslanika, da uputimo određene apele srpskom narodu u vidu proglašenja u samoj Republici Srbiji, odnosno Državi Jugoslaviji, našem srpskom narodu, a svakako kako je predsjednik Republike rekao da se porazgovara i odgovori na pismo i 18 generala koji su bili. Za mene je to neki nezvaničan, neformalni skup, ko su ti generali, je li GŠ, je li to, je li to skupljeno onako isto kao da mi sada sakupimo 20 akademika sa fakulteta i da sa njima porazgovaramo, to bi neki pandan tome bio. Toliko i hvala.

Gospodin NINKOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, dragi gosti, poštovani poslanici. Prije svega želim ovdje da repliciram dvojici generala, naročito generalu Tolimiru, već drugi put na Skupštini iznosi problem II krajiškog korpusa da je to u domenu odgovornosti Ministarstva odbrane. Gospodo Ministarstvo odbrane nikakav dopis od strane GŠ povodom popune II krajišnjog korpusa nije dobilo, niti smo poduzimali tu neke mjere oko popune II Krajišnjog korpusa. Mogu vam reći da GŠ i Ministarstvo odbrane uopšte ne sarađuju u nekim dijelovima i oblastima djelokruga rada, što trebaju zajednički da sarađuju. Ima problema oko izvlačenja pojedinih kadrova, naročito za namjensku industriju, jer ne može gdje se mi pojavimo ni jednoga čovjeka, stručnjaka za namjensku proizvodnju dobiti, a kamoli da vršimo popunu II krajiškog korpusa da izvlačimo ljude iz I krajiškog korpusa, znači to nije tačno.

Dalje, što se tiče ovog snabdijevanja, ne znam koliko je to umjesno ovdje, bilo je i u drugoj tački, ja moram da kažem Skupštini šta Ministarstvo odbrane čini i kakvi su rezultati naročito u ovoj godini.

Podatak je povjerljiv, ne samo da kažem, vidite samo jedan podatak, dva ću reći. /Polemika smjesta/.

Recimo, da je od prvog januara 1995. godine Ministarstvo odbrane iz budžeta realizovalo, uključujući i Vojno-računski centar u Banjaluci 102.843.000 isto tako od nove godine, tj. od 1. januara 23.890.000 maraka, sredstva su utrošena za plate vojnih obveznika 35.967.000 i učestvuju najviše u budžetu 34,97%. Na ovo smo se odlučili isto kao što sada kaže general Gvero, nema nafte, nema municije. Ima gospodo i nafte i municije. Totalna je neobaviještenost u GŠ međusobno ne znaju koliko trenutno sada imaju na stanju nafte, ja neću namjerno da kažem. Imaju da mogu 3 mjeseca ratovati, prema njihovim potrebama.

Vidite plate učestvuju 34,97%, a zašto. Vi se sećate kada je bio mir, prividni onaj mir, da je general Gvero stalno govorio da ćemo izgubiti državu zbog morala i plata. Mi smo se u Vladi dogovorili da ćemo ići na plate i vidite plate nose najviše u troškovima.

Materijalno snabdjevanje vojske nosi 22% ili 22.817.000, sanitetsko obezbjeđenje, namjenska proizvodnja nosi 34.543.000 ili 33,6%, znači manje nego lični dohoci vojnika. Isto tako za municiju je utrošeno 17.038.209 njmačkih maraka, za namjensku proizvodnju 380 itd. što za naftu 3.934.000 što ukupno iznosi od nove godine oko četiri miliona.

Da vam kažem i drugi podatak.

(Predsjedavajući: Ministre ne bih ja tih podataka mnogo. Svako koga interesuje neka se javi).

Potrebe sitne municije u ovoj godini bile su 50 miliona. Mi smo sa jučerašnjim danom isporučili negdje 43 miliona, sedam miliona je u fazi pribavljanja, što ispunjavamo kvotu koji smo zajednički usaglasili sa GŠ od 50 miliona, što je nerealno, ali da vam kažem za kupovinu municije i donatorstvo zajedno je utrošeno preko 100 miliona dinara. To su podaci koji se stalno ovdje pominju šta kako.

Raspodjela svega ovoga što sam rekao ide preko GŠ. Ministarstvo i namjenska industrija to proizvede, da na raspolaganje GŠ i GŠ raspolaže, tako da ni Ministarstvo odbrane i Vrhovna komanda nema nikakvog uticaja kod raspodjele materijalno-tehničkih sredstava i drugoga. Molim vas lijepo. U mobilizaciji nešto. Mobilizacija je izvršena u nekoliko navrata 100%, ali gospodo sve smo digli. Mi smo brojčano stanje naše vojske povećali za 10 hiljada unazad tri mjeseca, a na račun radne obaveze. Za 10 hiljada smanjili smo radnu obavezu, ugasili smo rad nekih preduzeća u potpunosti koji su vitalni za funkcionisanje države. Isto tako smo, ja ne znam šta je i kako da objasnimo, na jednoj strani se traži samo daj, a na drugoj strani se traži da potpuno da zaustavimo rad privrede u Državi, to moramo raspraviti. Ne možemo gospodo, ja sam rekao na telefon, dajte pokupite iz vojne obveznike iz ekonomija, šta predstavlja ekonomija. Ja imam podataka u ekonomiji nama radi po 150 do 200 vojnih obveznika, a iz opština zatvorimo rad fabrika a vojne ekonomije rade jer su u njih sakriveni neki donatori iz nekih drugih partija i ne znam ja.

Stalno govorimo, komplet rukovodstvo za Semberiju i Majevicu je u pozadinskoj bazi u Bijeljini. Nema toga Boga kojiće ga izvaditi iz pozadinske baze, sve vojni obveznici, ne može gospodo tako. Govorimo da se u pozadinskim jedinicama, u komandama smanji i da se racionalizuje to sve, da se prekomanduje u borbene jedinice, ratne jedinice, neće. Što smo god pokušali nemoguće. Gospodo, u Istočno bosanskom korpusu sakriveno je 8 hiljada vojnika.

Gospodine generale Gvero, osam hiljada onih kojih su vaši komandanti otpustili po bilo kom osnovu pokupite i vodite u II krajiški korpus, to vam mi dajemo pravo. Isto tako u Banjaluci, 8-9 hiljada ima slobodnih koji odaju sa otvorenim knjižicama. Pomozite nam u tome, predati vojsci, ali ne može kada komandanti imaju podršku komandanata korpusa, a kamo li ostalo. Nije to sve svaljivati na Ministarstvo odbrane i civilnu vlast i ovo i ono. Suštinski problemi su u nižim komandama. Tamo mi se dogovorimo u GŠ da se pusti 11 ljudi za namjensku proizvodnju, osvojili smo novi metak 105 milimetara, ne može dobiti zato što lokalni komandant kaže to meni ne štima da oni idu, ima među njima tri inženjera koji su konstruisali metak 105 mm, sada imam hiljadu komada projektila nedovršenih zato što ne daju da oslobode 11 hiljada, a vidjeli ste na Vrhovnoj komandi kaže daj municiju, daj municiju.

Drugo da vam kažem gospodo, sem minobacačkih programa u SR Jugoslaviji se ništa ne radi. Artiljerijska, tenkovska, raketna i ostalo sve se radi ovdje kod nas. Toliko, ja se izvinjavam što sam bio malo duži.

PREDSJEDAVJAUĆI:

Možemo li privoditi kraju ovu tačku.

Ja bih želio da pratite ovo što želim da vam predložim. Mi moramo konstatovati, zapravo predlažem, da to usvojimo kao jedan dio zaključaka, da konstatujemo da prema tumačenju Vlade Odluka o reorganizaciji sistema komandovanja i preimenovanju GŠ u Generalštab i imenovanju generala Ratka Mladića na mjesto savjetnika i koordinatora za odbranu RS i RSK je po zakonu i Ustavu. Takođe mi podržavamo, možemo da podržimo takvu odluku koja je zasnovana na Ustavu i zakonu i kopetencijama vrhovnog komandanta. Mi moramo konstatovati da je ovo možda najteži, a možemo reći teži trenutak u odbrani RS, neovisno od prava, zakona i Ustava da zaslužuje posebnu pažnju zbog toga što u odbrani i konfuziji koja je stvorena poslije borbi u RSK može doći do određenih problema koji mogu da značajno utiču na odbranu RS.

Činjenice su da svaka podjela pogubno djeluje na jedinstvo i odbranu RS, da sve politički, a i na nivou komandovanja treba učiniti da se podjele prevaziđu, da niko nema pravo na podjele i da doprinosi podjelama i da podjele moraju na odgovarajući način moraju da budu eliminisane.

Ja predlažem da konstatujemo, a ja to, to je moj predlog, da niko ne može osporiti veliki doprinos, sposobnost i učešće generala Mladića u odbrani RS i u Vojsci i da ovo nije nikakva smjena nego je to, da kažem prema trenutku u kome se nalazimo, imenovanje za najefikasniju odbranu RS.

Ja predlažem da mi cijenimo lojalnost komandanata korpusa, ali insistiramo na striktnom provođenju potpunom i striktnom provođenju sistema komandovanja.

Moj predlog je da se u narednih 6-7 dana koliko se dogovorimo izvrše sve političke i vojne i druge aktivnosti i da se napravi informacija i da ova Skupština ponovo zasjeda na jednom vanrednom zasjedanju i da bude informisana, a do tada, ukoliko se ne ispoštuje ono što je po Ustavu i zakonu, moraju primjeniti odgovarajuće mjere, a mjere moraju biti kaznene zbog toga što se poslije tog vremena svako odbijanje takvih zaključaka po našem Ustavu mora nazvati pravim imenom. To je ono što sam ja smislio da bi trebalo da mi ovdje usvojimo, a sve pojedinačne aktivnosti ostavljamo vrhovnom komandantu, Vrhovnoj komandi i ono što je ovdje savjetodavno i konstruktivno izneseno. Mislim da vrhovni komandant treba da prihvati, tačno je to, to možemo većini nas koji smo u vrhu ove Republike, ako mogu tako reći, koji zauzimamo odgovorne funkcije, da bude pouka da se mora odvojiti politički rad i demokratija od sistema komandovanja, jer ja nisam nikakav vojni strateg, ali možemo toliko da znamo da u sistemu komandovanja ne smjenjuju se ljudi isključivo ili najvećim dijelom zbog neznanja nego zbog neposlušnosti.

Ja ću reći još jedno moje zapažanje. Velika bi šteta bilo da do raskola dođe. Velika bi šteta bilo da nekog od generala moramo smijeniti, da mora se zamjeniti, je što su ljudi koji su žrtvovali sebe i radili dugo. Najbolje je da svi upremo ova kola i da prevaziđemo probleme, da odbranimo Republiku Srpsku, da vratimo okupirana područja RSK i da stavimo tačku na ono što smo povelili svi kompletno.

Pouka je i ono što je u jednom dijelu rekao naš vladika Atanasije, moramo smoći snage da lično što svaki čovek u sebi nosi stavi u drugi plan i da sve učini da se sve stavi na svoje mjesto i da složno idemo naprijed.

Ja se samo ne slažem u jednom da ima kompromisa u sistemu komandovanja. U sistemu komandovanja, ne može ovdje doći Rašula pa umjesto mene raditi, tu sam ja, ne mogu ja u njegovoj opštini, ne mogu ja umjesto predsjednika Republike, potpredsjednika. Svako mora raditi svoj posao. Ako radi svank svoj posao ja sam ubjeđen da će biti uredu.

Ovo je što sam mislio da predložim, jedan u vidu zaključaka ako se slažete da usvojimo i da prelazimo na drugu tačku.

Možemo li usvojiti? Može.

Ko je za?

Generale, jeste li htjeli nešto, evo vidite ja komandujem.

/Polemika smjesta/.

Generale samo malo, ja sam gledao ima li ko, niko nije bio. Kada sam rekao ko je za, vi ste digli ruku, evo izvolite generale. Ja sam ovdje demokrata.

General GVERO:

Gospodine predsjedniče, u pravu ste vi kada ste pitali za glasanje, međutim, vi ste nas iznenadili malo sa početkom vašeg izlaganja zaključka. Mi smo mislili prije nego što vi počnete zaključivati da se javim.

Ja bih i ovog puta bez želje za širu raspravu, a u želji da doprinesem koliko mogu, da bude i vaša odluka i odluka svih nas u RS što bolja, želio da vam kažem za nijansu jasnije malo.

Gospodo, nije general Mladić bio ni inicijator sastanka iako ga je on jedini mogao sazvati i nije nikoga silio na izjašnjavanje, to vam želim reći. Želim vam reći da su prisutni generali skoro odreda molili generala Mladića da u ovom momentu i ne pomišlja da vojsku ostavi bez njega, bez sebe, a oni najbolje znaju komandantske kvalitete generala Mladića iako su svi generali kao i svi ljudi pomalo verovatno i sujetni na svoje iskustvo i ostalo, ali ovo su činjenice do kojih nikome od vas nije teško doći iz razgovora.

Ja vam želim reći svoje lično uverenje. Mislim da su svi razlozi navedeni u prilog da se u ovom momentu vrši čelna kadrovska smena u vojsci suviše minorni u odnosu na posledice koje bi realno takva odluka izazvati.

Želim vam otvoreno reći, vama sa kojima evo već četvrtu godinu na neki način sarađujem redovno. Gospodo general Mladić u dogovoru sa komandantima ne može prihvatiti ovog puta da stručno ne komanduje vojskom, jer je toliko u ovom ratu već bilo i situacija i uspeha i privremenih manjih uspeha ili nepotpunih uspeha pa i promašaja, da se u daljem toku mora tom uzlaznom linijom ići na najbolji način na koji može.

Želio bi vam, uz izvinjenje gospodine predsjedniče još jednu nijansu ukazati, zaista nemam želju da nimalo..... ne govorim. Malo se gospodo kod nekih u diskusijama, pa malo viših ovde prisutnih, mešaju sadržaji komandovanja od onog formalnog, razumem izvršiću do onog šta on obuhvata. Po Ustavu i zakonu vrhovni komandant komanduje vojskom, ali gospodo od akata koje izdaje po svim zakonima koje ja poznajem, on izdaje smernice, a u toku čitavog rata, čak i dugogodišnjeg rata izdaju se verovatno jedan, dva ili najviše tri puta smernice, to je akt komandovanja vrhovnog komandanta.

Izdaju se direktive, mi smo do sada izdali direktiva pripremili našem vrhovnom komandantu da ih potpiše, da ih možemo izbrojati na prste ruke, to nije ono što je dnevno, da da sada je osma ova što je radimo i odluke.

Gospodo, to je ono što je stvar vrhovnog komandanta koje nije profesionalno komandovanje, ali uz to postoji profesionalno komandovanje vojske na najvećem nivou strategijskom. Oko zahteva kada bi taj čovek jedan mogao da ima u sebi deset ljudi da budu deseterica, zahteva dan noć da se posveti isključivo samo tome, da ostane danima na jednom delu fronta gde je najteže kao što naš komandant ostaje. Da noćima ne spava, da bude isključivo tamo. Nema vremena za druge poslove, da ostane posle na trećem delu, da se brzo nađe i obiđe sve, da održi brže sastanke i da vas ja ne zamaram.

Želio sam samo sa ovim da vam skrenem pažnju da ima tu gospodo mnogo stvari koje nisu tako jednostavne, nisu samo stvari nekih ličnih odnosa, nego su zaista toliko složene da zahtevaju ne visoki profesionalizam, nego iskustvo i znanje i na kraju da se čovek, ličnost rodi za određene stvari.

Ja ne znam koji su to vojnički razlozi sem formalnih da bi se sada išlo na realizaciju ovakve direktive, odnosno ovakve odluke. Ja uz rizik da budem pogrešno razumen, nemojte nam davati gospodo nikakva obrazloženja, ovo je smena i to čista smena. (Polemika s mjesta).

Ja sam zamolio, ako neko ima neka izađe, ja zaista ne mogu sa 20 ljudi razgovarati.

Nije gospodine Rašula pobuna, nego su generali jednoglasno, svesni verovatno svakodnevno opasnosti koja može nastupiti i onoga šta nas čeka narednih nedelja i meseci. Tražio je rešenje koje će biti najbezbolnije, a najbezbolnije je, da onaj ko je do sada profesionalno komandovao u GŠ i jedinicama komanduje i dalje. Generali su svesni i izražavaju tu svoju svest, da su razlozi za smenu manje značajni od onoga što bi moglo biti kao negativno ako bi do toga došlo.

Generali su izrazili svoju zabrinutost na ovaj način i želju da sa onim ljudima sa kojima su ovaj rat počeli, u kojega su ušli da ga dovedu do kraja.

Gospodine predsjedniče, još je bilo dosta stvari, ja samo moram reći da mi nismo nikakav vojni sistem informisanja formirali sada, on postoji od prvog meseca ovog rata i to vrlo razvijen i u funkciji je tri godine bio. Da vam kažem jednu stvar, u tom sistemu mi imamo samo dva profesionalna čoveka u čitavoj vojsci. Ne mogu g. ministre, to je stvar za jednu posebnu raspravu, oni u Ministarstvu te poslove ne bi mogli obavljati iz prostog razloga što je taj sistem podešen tako da on kao pipci, kao kapilari organizma dopiru do jedinica i od jedinica svakodnevno protokom informacija vrši se njihovo sažimanje i plasiranje.

Ja vam moram reći još jednu stvar, a vi izvolite pa proverite. U svakom ratu uz državnu propagandu informisanje koje niko pametan u vojsci ne bi ni osporio njegovu potrebu ipotrebu da bude još bolje, još ubojitije, na nivou opšte političke strategije i državne politike vođenja rata, postoji i u svakom ratu formiran sistem, kada ga nema formira se na brzinu da bi mogao da funkcioniše sistem informisanja o vojsci i u vojsci i o tome sistemu ja govorim, a bez njega kada je u pitanju vojska i oružana borbe ne može sa vojnog aspekta funkcionisati ni ovaj veliki državni sistem.

Ja moram reći da ne bi u pres-centru na kome je često povika, odnosno informativnom centru, na uređenju lista rade dva čoveka i to sa pola snage, jer imaju drugih obaveza, a ja znam i još dajemo masu tih stvari drugima sredstvima, ipak smo mi prekinuli nismo kruto i dugo držali, a vi znate, evo neka vam kaže gospoda koliko ima jedna TV, je li se meri sa sto ili sa nepunih 200.

Ostaviću da ne odgovorim na više stvari, ali ja bih vas molio g. predsjedniče kada je u pitanju komandant, saborac ove vojske, čovek uvažavan u ovom narodu, vojsci i svetu, nemojte, ako može, da upotrebljavate izraze kao što je da vrbuje generale da se izjasne, ako možete suzdržite se od izraza plaćenik, verujte da nas to vređa, vređa nas to kao ljude i...

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ima trojica koji hoćete da replicirate, a ako replicirate mislim da će se diskusija razviti i ode daleko.

/Diskusija smjesta/.

Gospodin RAŠULA:

Ovdje smo čuli od generala da inicijativu za sastanak u Banjaluci nije dao gospodin Mladić, ko je sazvao, ko je dao inicijativu. Jesu li neki tajni kanali, zvuci sazvali. Ja ne znam.

Drugo pitanje, da li je ovakav odnos u Srbiji i u Jugoslaviji, smije li general Perišić da odbije naređenje jednog predsjednika Republike Slobodana Miloševića.

Gospodin MIJATOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, dame i gospodo. Pa mene zaista ovdje vrijeđa, kada se kaže, traže se minorni razlozi da se smijeni komandant GŠ. Ja ću samo da navedem nekolike stvari. Prvo, mi smo dvije tri godine, i ja sam u tome učestvovao, polomili zube tražeći reorganizaciju. Ako ne možemo materijalno da ojačamo puno, onda možemo u vojsku da postavimo desetara.

Drugo, pa zar nije raspad jednog korpusa dovoljan razlog da se smijeni komandant. Raspao se kompletan korpus. Znao zašto nam propada RSK, zato što tamo imamo papirnate korpuse. Ja se bojim da smo i mi počeli ovdje da govorimo o papirnatim jedinicama. To je za mene dovoljan razlog da prvi čovek odgovara.

Treće, pa zar nije dovoljan razlog da neko odgovara kada padne Kupres, Vlašić, Treskavica, Majevica, Grahovo, Glamoč, ko će da odgovara za to.

Gospodine predsjedniče, vi ste vrhovni komandant, na kraju ako padne sve ćete odgovarati vi, kao što će najverovatnije odgovarati predsjednik Martić. To su po meni, to nisu minorni razlozi, to su kapitalni razlozi mi moremo radi toga državu da izgubimo, a on nam priča o minornim razlozima. Zatim, kada je neko odgovarao kada se izgubi 100 ljudi. Mene je sramota, ja ne mogu da pričam, ali na Treskavici su ljudi govorili, ostavi se 20-30 mladića koji izginu, ko će odgovarati za tu mladost, pa ne moramo strijeljati čoveka, ali da povedemo razloge, da vidimo da je neko za to odgovarao, a gdje su ovi razlozi, žrtvovanje ljudi, Lisača, Treskavica, ne šalje se municija tamo gdje treba, ima dosta izvještaja da municija ne ide tamo gdje treba. Evo sada je ministar rekao da imamo dovoljno, ali ona očigledno ne ide tamo gdje treba. Puštaju se ljudi, donatori idu u inostranstvo, ne znam ni ja slobodni su iz pozadine. Šalju se lažni izvještaji, koliko smo puta slušali da su poslani lažni izvještaji, pa zar se to može trpiti godinama čoveče, pa zar treba da izgubimo još jedan korpus i da kažemo pa ne treba sada lažne izvještaje.

Ne izvršavaju se naređenja, pa kako nekome može pasti na pamet da pregovaram tamo koga nije ovlastila ova Skupština, pa zar i dalje može biti nekakav komandant čovek koji negira ovu Skupštinu i ovu vlast. Ako je sposoban Mladić da vodi ovu državu, pa daj da mu predamo državu, ali da to kažemo svi, izvoli državu, vladaj izvedi ovaj narod. Mi smo ubijedjeni u to, zato ja mislim krajnje je vrijeme, ako možemo spasiti državu daj da je spasimo. Nije cijena za to ni Mladić, ni 10 poslanika ni predsjednik ni bilo ko, treba da sklonimo bilo koga da spasimo državu, a nećemo se spasiti ako budemo i dalje ovako radili. Hvala.

Gospodin BRANKO SIMIĆ:

Gospodine predsjedniče, braćo srpski poslanici.

Očigledno gospodine generale da je vrijeme nadmudrivanja perfidnog prošlo. Vi se ovdje morate izjasniti, priznajete li državu RS, vaš čin koji ste učinili, učinili ste direktnu negaciju postojanja ove države, a u savremenom svijetu vi što radite zove se vojna pobuna.

Mi vas ne poznamo generale Gvero, ja sam za vas prvi put čuo kao član CK SK. Ovaj čovek je poveo srpski...

Sjedite generale dok ja govorim!

Ovaj čovek je poveo srpski narod, srpski narod ide za ovim čovekom za kojim idemo svi. Ne smijete, imaćete posldice srpskog naroda istorijske, ako učinite protiv interesa srpske države i ovog naroda. Dosta je bilo. Jedina zamjerka vama, vrhovni komandant je predsjednik Republike što ovo niste ranije učinili. Morali ste to učiniti. Ako ovog puta to ne učinite, gospodine predsjedniče Republike Srpske podnesite ostavku ovom parlamentu.

General TOLIMIR:

Prvo bi htio da kažem, zamolio me general Gvero da kažem da on ne bi ponovo izlazio. General Gvero nikada nije bio član CK, a ovdje ima ljudi koji su bili članovi CK, to nije, ja želim da kažem ono što je tačno, ako je to greh, onda vidite sa onima koji su bili. Dobro, ne treba etiketirati.

Drugo, želim da kažem da kažem da general Mladić nije kriv što se njemu obratio Milošević sa pismom, a general Mladić je upoznao svog vrhovnog komandanta, a ja imam čak i odgovor koji je rekao Perišiću, a ne Miloševiću jer nije htio sa njim da kontaktira, i čak mogu da ga pročitam, jer je poslat kao. Rekao je jednostavno da on ne prihvata da se uopšte oglašava, bolje da pročitam da čujete.

“Pismo koje je upućeno GŠ Vojske RS smo svatili kao vaš apel za mir i vaše mišljenje o rešavanju pitanja političkim sredstvima i uputili smo ga organima RS u čijoj je nadležnosti potpisivanje sporazuma o miru u skladu sa međunarodnim ratnim pravima.

Ja tražim da mi vratite hiljadu vojnika ustaških koji su ubili više Srba nego što je njih, oni su ratni zatvorenici po sporazumu 24.7.95. godine koji sam sačinio u prisustvu sa UNPROFOR-om i podneću i zvanično zahtev za izručenje njih kao ratnih zločinaca”.

Ovdje je bio povod iz Žepe na kojima je neko ponovo hteo da bude specijalni savetnik, a kada smo već kod specijalnih savetnika da onda kažemo da sam ja i general Mladić bili i protiv specijalnih savetnika i kada su bili vojnici UNPROFOR-a koji su se predavali onako kao što se sada ubijaju poeni na ratnim zatvoreniciima iz Žepe, ovo istine radi.

Izvolite gospodo obratite se onome kome treba učiniti prigovor takve vrste, a ne nama koji nismo krivi, i mi i dalje tražimo i danas smo poslali čoveka sa spiskom onih koji su stvarno ratni zarobljenici, zločinci sa dokazanim zločinima da nam se moraju vratiti.

Čak je još rekao, ako mi ne možete dati brigadu, dajte mi te Turke pa da ih razmijenim za Srbe pa ću imati srpsku brigadu koja leži u zatvoru, a to sada više nije ni važno, ja hoću istine radi da upoznam ovu Skupštinu da se ovdje svaka stvar ne koristi za manipulaciju.

Ovdje se nama dokazuje da se ovim general Mladić diže na veću dužnost itd. mi nismo pioniri, ovo je smena generala Mladića pomeranjem u kabinet kod generala Subotića za savetnika predsednika Karadžića i to za savetnika u trenucima, kaže se dve države i koordinatora kada se gubi i država i vojska, na žalost i na našu srpsku tragediju, gubi se upravo zbog takvih politika koje su nas dovele u takve podjele. Nama izgleda od Kosova ostalo samo nesloga, a više ni Kosovo nije naše, ni ono u Srbiji ni onom u Kninskom polju.

Ovdje je bilo izrečeno i dosta i drugih optužbi na račun i grubih reči, kaže se na čiju inicijativu je sazvan sastanak, to nije gruba inicijativa, izvinjavam se vama gospodine Rašula, mislio sam na ove druge, reći ću za koje smatram da su grube.

Sazvan je na inicijativu dijela komandanata koji su primili saopštenje i primili su naredenje mimo redovnog sistema rukovođenja i komandovanja. Član 171. Zakona o vojsci kaže: Da vojskom komanduje komandant GŠ, a preko njega mogu da idu ostale naredbe. Ja ne mogu da izdajem naredbe komandantu brigade, moram da idem preko komandanta korpusa i tako redom.

Vrhovni komandant je išao i direktno se obraćao jedinicama podčinjenim zaobilazeći komandanta GŠ, što predstavlja kršenje principa subordinacije jedinstvenog rukovođenja i komandovanja, bez obzira na ovlašćenja vrhovnog komandanta.

Komandant GŠ Vojske RS komanduje vojskom, pročitajte pa ćete vidjeti, vrhovni komandant komanduje sa oružanim snagama, oružane snage imaju u sebi elemenat civilne zaštite, imaju u sebi miliciju, imaju vojsku, a komandant vojske komanduje vojskom. Prema tome složenije su oružane snage od vojske i vrhovni komandant je komandant svima.

Sastanak je sazvan na inicijativu komandanata koji su htjeli da čuju od svoga komandanta koji su htjeli da čuju od svog komandanta koji su to razlozi za tako nešto, oni su došli svi na sastanak sem generala Miloševića, koji je iz opravdanih razloga nije došao, ali je on danas samoinicijativno otišao kod generala Mladića.

Drugo, da li se, kaže može Slobodanu Miloševiću dobiti ovako naređenje. Svako može da kaže da ne želi da bude savetnik, to može reći i vi, ne znam ko je postavio ovo pitanje, ne želim da budem savetnik, ja isto tako mogu da kažem ne želim da budem savetnik, to nije odbijanje naređenja gospodo poslanici, već je neprihvatanje funkcije koja mu se nudi, nakon i prije nego što je smijenjen sa druge funkcije. Treba ovdje jasno reći, ne mora biti ni zadržavanje stare funkcije. On je rekao u skladu sa zakonom i Ustavom, mi možemo svaki akt koji je napisan tumačiti zakonski, tu su pravnici, ni jedan nije protivuzakoniti i protivuustavan, u skladu je sa Zakonom o vojsci, čak i ovo što govorite i komandantima da nisu u pravu, oni su u pravu, oni ne mogu trpiti sistem dvojnosti, nego su fino rekli. Na ovom sastanku generali Vojske RS su donijeli odluku da u daljem toku rata poštuju Ustavom RS utvrđen sistem rukovođenja i komandovanja i subordinacije i da će saglasno opštem našem vojnom iskustvu vještine i nauci izvršavati samo naređenja koja dobijaju od komandanta GŠ VRS generala Ratka Mladića, zato što se preko njega komanduje. Vrhovni komandant komanduje preko komandanta Vojske. U našem zakonu nije izvršena promena i postoji komandant Vojske i postoji VRS i postoji GŠ VRS, prema tome to je tako.

Gospoda poslanici mogu da se izjasne, pošto se ovdje samo govori o tome kako je Mladić general kriv za propast države, za ovo za ono, kako reče poslanik Mijatović Jovo, da spasimo državu ovo trebamo učiniti, onda gospodo donesite odluku i smijeniti generala Mladića sa sadašnje dužnosti, pa molim lepo, pa Skupština ili predsednik ili se mora izmeniti Zakon, zakon se mora izmeniti, Zakon nije izmenjen. Po Zakonu je on komandant GŠ, po Zakonu još uvijek postoji GŠ. Mora se menjati Zakon Ustavom ili amandmanom, ja ne želim ovde zakonodavnom telu da govorim o tim stvarima, ima pravna komisija koja to reguliše.

PREDSEDAVAJUĆI:

Ja molim, generale. Ovdje je eminentni stručnjak iz prava, ministar pravosuđa rekao jednu činjenicu. Ja hoću da raščistimo, ili vi niste u pravu ili treba smijeniti ministra. Odmah ću tražiti da se traži smjena ministra.

Je li po Ustavu postupljeno i po Zakonu ili nije?

Izvolite, generale.

General TOLIMIR:

Gospodine predsedniče, član u kome se kaže da komandant GŠ VRS komanduje vojskom mora se menjati ukoliko se primenjuje odluka predsednika RS koju prezentuje Skupštini, mora se menjati i kroz amandman, ako ja nisam upravu neka kaže predsednik Ustavnog suda, a ja ne želim uopšte da se pozivam na svoje pravno znanje. Takav član postoji, dok god on postoji takav

član se mora menjati, jer vi ukidate instituciju GŠ, znači mora se promenuti Zakon o vojsci, uvodi se Generalštab, umesto GŠ i uvodi se umesto komandanta Vojske načelnik Generalštaba, ni u tom slučaju nije dato Mladiću mjesto načelnika Generalštaba, nego mu je dato mesto savetnika, u ostalom ja govorim ono što treba iskreno i otvoreno govoriti, a ne ovde da se mi ubeđujemo to je veća dužnost, to je počasna dužnost čak mu i Bi-Bi-Si čestitala koja voli nas Srbe da nam čestita.

Za žrtve i pogibije na Lisači itd. odgovaraćemo svi, ali mi moramo vojnici voditi vojnike u žrtve, neko mora da ih vodi, ako će ova skupština svima nama da sudi neka sudi i meni. Ja sam juče vodio jedan bataljon i imao sam jednog poginulog i sedam ranjenih i sudite mi, ali sam i ja bio sa njima, mogao sam i ja da poginem. Mislim da nije primereno u uslovima rata na takav način govoriti, ovo je javna Skupština iako je defakto gospodin predsednik proglasio zatvorenom. Najteže je dignuti moral vojnika i povesti na na brdo kada zna da se od njih 100 jedan može biti vatrom neprijateljskom ili dva ili tri ili poginuti, a mi to moramo raditi, jer je nama dat zadatak da oslobodimo Grahovo i Glamoč i ja to moram da uradim, ja sam dobio takav zadatak, ja ću to da radim dok god ne završim taj dio posla.

Mi ne negiramo ovu skupštinu ničim i čak smo se zato i obratili Narodnoj skupštini RS i predsjedniku RS, ako predsednik RS i ova skupština cene da ne treba uvažavati mišljenje svih komandanata korpusa izuzev jednoga koji nije bio prisutan, načelnika štabova, divizija, operativnog guralo i generala, molim lepo, neka ostane procena koju je dao vrhovni komandant ovdje, ali da to ne bude dalji predmet rasprave i raskola.

O izvršavanju naredbi i ne izvršavanju. Zna se postupak kakav je, vrhovni komandant ima pravo da postavi pitanje i da zatraži izveštaj ili da da naređenje da se izvesti zbog čega nije izvršena neka od njegovih naredbi i nije tačno da mi ne izvještavamo, mi o svemu izvještavamo i svaki dan vrhovni komandant dobija izveštaj i o svemu izvještavamo i čujemo se dnevno više puta po svim pitanjima i konsultujemo, jedino ako ne želi vrhovni komandant da to kaže ili ako smatra da je govorim neistinu onda može da upozna poslanike da li je to tako.

Mi svojim činim nismo vršili nikakvu negaciju države. Pozvali smo se i na Ustav i na zakone.

Drugo što želim da kažem, general Mladić bi mogao da prihvati, da kaže ne prihvatam dužnost savjetnika i idem sa sadašnje dužnosti i da mu dosta bude lakše, lakše nego svima nama koji ostajemo i svima vama u ovoj sali, u odnosu na ono šta nas očekuje. Ako gospoda koja ima više informacija od nas vojnika procenjuje drugačije situaciju, da mu neće biti teže kada ostane, ja bi volio da čujem tu argumentaciju, a ja znam da će biti teže svima nama u odnosu na ono šta nas čeka i kada bi samo razmišljao egoistični kao general Mladić on bi mogao da kaže, pa sada ću se da povučem i onda mogu da držim lekcije ostalima kada budu gubili dijelove teritorije zbog ovolike sile koja se sručila na nas, uključujući i MZ. On to kao čovek nije rekao, jer smo mi rekli koji smo bili njegovi podčinjeni, koji nije htio biti dok smo se izjašnjavali uopšte prisutan, rekli smo mu da ne bi bilo uredu da sada ode, a da zajedno ne završimo sve ovo.

Naša odluka, nas generala, komandanata korpusa i komandanata divizije, ne mora da obavezuje vrhovnoga komandanta u donošenju njegove odluke, ona može samo da mu bude elemenat u procjeni kakvu će moći imati situaciju ukoliko bude išao na to, a ovde se sada potvrdila teza i kroz izlaganje gospodina poslanika Mijatovića i kroz izlaganja predsjednika Skupštine o tome da je u pitanju smjena, to je otvoreno I da bi bio spas za ovu državu da se smijeni. Ni jedan od nas generala neće uticati na propast ove države, naprotiv mi učestvujemo u njenom stvaranju i protiv svakoga smo ko želi da je uništi i ono što je spomenuo predsjednik Karadžić ona tri generala, predsjednik Karadžić je dobio detaljan izvještaj, general Mladić nije prihvatio njihov ultimatum i oni su to preimenovali u poruku, pa je kasnije Vojska Jugoslavije koja obezbeđuje diplomatske kontakte, ne samo generalu Mladiću nego i državnom rukovodstvu sa generalima imali smo i ja i prof. Koljević i predsjednik Karadžić itd. diplomatske kontakte koji se uopšte ne kriju, o kojima mi stalno dostavljamo informaciju, nisu greh nego mogućnost za kontakte, čak i sa neprijateljom se kontaktira da bi se nešto saznalo, ali ako treba sve da se piše kao greh, onda neka se piše kao greh i gospodo poslanici, ovdje vi odlučite po vašoj savesti, a mi generali smo dali svoje mišljenje i stojimo iza njega. Ja se uopšte ne plašim onih zakonskih posledica o kojima neko govori ovdje ili bilo kakvih drugih posledica. Ja se samo bojim naše srpske nesloge koja je dovela ove jedne države, i mi ovdje licemerno svi učestvujući i ja zajedno sa vama, možemo tvrditi da smo tri mjeseca govorili o ujedinjenju, ali se gospodo nismo ujedinili. Ja sam i one države kao i svi vi i mi samo možemo da kažemo, a ni sada nismo spremni. Vadimo se mi na njih, oni na nas, oni na Slobodana Miloševića, a jednom smo trebali reći svijetu, jer nama će se i onako desiti što nam se desilo. Nije slučajno što mi 10 dana nismo dobili nijednu granatu na ovom dijelu ratišta, a desila se ova agresija. Ja se ne bojim nikoga da pričam što pričam, to sam rekao što treba da kažem i na vrhovnim komandama, svome vrhovnom komandantu sasvim otvoreno, da je mogao hiljadu puta da me smijeni. Žao mi je što je ovaj skup otvoren za novinare, rekao bih nešto više i otvorenije, ali ovako ne želim, nisam izašao ovdje da doprinosim nekom razdoru nego sam izašao da pozovem da se donose razumna rešenja i odluke, a da vrhovni komandant na osnovu svih vaših mišljenja i svih dosadašnjih rezultata i svoje lične odluke i svog ličnog odnosa donese odluku, ali imam lično pravo da kažem, da mislim da ovde je pre svega personalni pa tek onda institucionalni konflikt, razumeće me dobro predsjednik Karadžić, a i personalni konflikti mogu se razrešiti razgovorom i rešavanjem problema, a ne dovodenjem problema na svršen čin i iznošenjem njih na Skupštinu ili pred miting.

PREDSEDAVAJUĆI:

Ja molim generala samo da li je to lapsus ili sam ja rekao da je to smjena. Ne, ja znam kako sam rekao.

Predsjednik KARADŽIĆ:

Ja moram prvo da kažem. Gospodo ako zaista neko misli od vas da sam ja iz personalnih razloga, iz neke lične uvrijeđenosti se odlučio na ovakav korak i ovaku odluku, ne treba mi 51% podrške, nego neka 30% poslanika kaže da je tako, ja ću da kažem da se raspišu izbori i da se bira novi predsjednik.

Nije meni bilo lako odlučiti se na ovo, nije meni potrebno da zaobilazim i dugo nisam zaobilazio GŠ, nego se moje odluke ne izvršavaju.

Mi smo gospodo Goražde, to sam vam rekao vjerovatno, izgubili iako sam ja nekoliko puta telefonom naredio Mladiću da pošalje snage i da pomogne, on je rekao, vrlo u svom maniru, svom vrhovnom komandantu oholo i bahato, ne neka se bore ima ih dosta. Dobijamo informacije sa terena, kukaju, katastrofa, pašće u okruženje, tri četiri puta odbija da mi izvrši naredbu i izgubimo Goražde, da smo tada održali Goražde ne bih ga sada morali uzimati, jer smo tada držali pola grada, držali Pobjedu, fabriku itd. trebalo je tada smijeniti.

Stotinu puta je bilo civilne procjene, poslanici, članovi, predsjednici opštine kukaju biće to i to. Ja zovem tražim, ne može. Da ne pominjem Žepu, ondašnju Žepu, kada smo zaglavili, kada se na povjerenje Turcima ušlo u klanac i izgubilo toliko ljudi. Protiv čega sam ja bio. Da ne pominjem mnoge druge stvari. Ja ne mogu i ne treba mi i nije mi cilj, teško mi je i dobiti telefonom da zovem Talića, Grubača ili Milovanovića ili bilo kojega drugoga kada bi to glatko išlo, nije to personalni problem, ali ja nemam stanje, dobijem tri četiri onako ovlašne rečenice, ovdje onako, ovdje ovako i gotova stvar. Ne mogu da pratim situaciju ne osećam to. Ne osećam teren, ne osećam šta se gde treba uraditi i politički i u materijalnom pogledu itd. jednostavno nemam uvid niti imam uticaj.

Ovo što je general Gvero rekao da se operativno komanduje profesionalno stručno lice, to je tačno. To radi načelnik Štaba ni u Jugoslaviji nema komandant Štaba, nego ima načelnik Štaba, ni u drugim vojskama nema nego ima načelnik štaba, jer ne može jedna vojska imati dvoglavo rukovodstva. Jedan je imala osmoglavu, pa je to osmoglavu upropastila državu jer je falio peti glas da se proglasi vanredno stanje. Ja sam išao da onog bednog, zaboravio sam kako se zove, Bogić Bogićević, da pritiskam da digne tu nesrećnu ruku da se spasi država ili bar onaj srpski dio.

Načelnik Štaba komanduje po onome što dobije od vrhovnog komandanta i kao smjernice, kao odluke, kao direktive, kao neposredna naređenja kada se negdje nešto pojavi. Jer u Zakonu piše, da vrhovni komandant komanduje, donosi smjernice i prati njihovo provođenje.

Ovo je Zakon o vojsci, a Zakon o odbrani je još izričitiji šta radi predsjednik Republike. Zakon o vojsci na koji se poziva general, kaže:

Vrhovni komandant vojske je predsjednik Republike. Predsjednik Republike komanduje vojskom u skladu sa Ustavom i zakonom.

2. Vršiti i druge poslove predviđene Ustavom i zakonom.

3. Utvrđuje osnove planova razvoja vojske.
4. Utvrđuje organizaciju i formaciju vojske.
5. Utvrđuje sistem komandovanja vojskom u skladu sa osnovama utvrđenim ovim zakonom.
6. Prati sprovođenje utvrđenog sistema i komandovanja vojskom.
7. Utvrđuje plan upotrebe vojske u slučaju rata i odlučuje o upotrebi vojske, ovo je sve bilo u miru.

Utvrđuje plan vojske u slučaju rata i odlučuje o upotrebi vojske.

8. Daje smjernice za poduzimanje mjera za pripremu i mobilizaciju vojske.
9. Propisuje mere pripravnosti za slučaj neposredne ratne opasnosti i ratnog stanja i vanrednog stanja.
10. Utvrđuje osnove naoružanja i opremanja vojske.
11. Utvrđuje vojno-teritorijalnu podjelu zemlje.
12. Donosi osnovna pravila i druge akte koji se odnose na strategiju oružane borbe, mobilizaciju, razvoj i upotrebu vojske i pravila kojima se regulišu unutrašnji red i odnosi u vršenju vojne službe.
13. Donosi propise o obuci vojske i vojnoj disciplini i druge propise utvrđene saveznim zakonom, ovo je prepisano iz onog zakona pa ostalo saveznog zakona.
14. Vršiti druge poslove komandovanja vojskom na osnovu i u okviru Ustava i zakona.

U vršenju poslova iz stava jedan ovoga člana predsjednik Republike donosi smjernice, direktive i odluke. Predsjednik Republike može određene poslove komandovanja vojskom prenijeti na komandanta GŠ koji za te poslove odgovara predsjedniku Republike. Može da prenese, a svi drugi su još izričitiji zakoni, Zakon o odbrani je još izričitiji, jasno stavlja u moje ruke svu odgovornost i sva ovlaštenja.

Član 7. Predsjednik Srpske Republike BiH, u organizovanju priprema odbranu.

1. Donosi plan odbrane Republike i druga akta koja se utvrđuju i mjere za organizovanje i sprovođenje odbrane.
2. Proglašava vanredno stanje, stanje neposredne ratne opasnosti i ratno stanje i naređuje opštu i djelimičnu mobilizaciju.
3. Rukovodi i komanduje vojskom u miru i u ratu.

Rukovodi i komanduje vojskom u miru i ratu. Naređuje sprovođenje mjera pripravnosti i drugih mjera potrebnih za odbranu. Zavodi vojnu ili prinudnu upravu u vanrednom stanju.....

Utvrđuje osnove za organizaciju i brojčani sastav milicije i naređuje njenu upotrebu u ratu za vrijeme neposredne ratne opasnosti i ratnog stanja radi zaštite prava i dužnosti Republike i njenih građana utvrđene Ustavom i zakonom.

Donosi ratne propise iz svoje Ustavom i zakonom utvrđene nadležnosti.

Sada ima centralno mjesto u okviru njegovih prava i dužnosti odbrane, zauzima rukovođenje i komandovanje vojske u miru i ratu. To ovlašćenje ima samo predsjednik Republike, što ga ujedno čini i vrhovnim komandantom oružanih snaga.

Nemojmo se zavaravati da vojska može imati dva komandanta. Gospodo, vi ste, obraćam se oficirima, vi ste prisvojili vojsku, ote li ste nam je, prekinuli ste nam veze prema vojsci, ne možemo da utičemo na stvari, ovaj sastanak je katastrofalan. Načelnik štaba komanduje operativno na osnovu odluka vrhovnog komandanta i svuda postoji načelnik štaba, to piše u svim zakonima u svim zemlja, načelnik štaba postoji, ne postoji komandant vojske, postoji načelnik generalštaba ili načelnik združenih snaga. To nigdje u svijetu nema, u Jugoslaviji nema komandanta, Perišić nije komandant, Generalštaba, nego je načelnik Generalštaba. Tačno je i najbolje je da se preko njega prenose sve odluke Vrhovne komande, ali isto tako Vrhovna komanda mora da prati kako se to završava do onog posljednjeg izvršioca, do desetara i vojnika.

Slažem se ja sa generalom Tolimirom, rat je, ide se, gine se, ginu vojnici i civili. Ali molim vas, niste uspjeli da usposavite disciplinu da se vrši istraga i odgovara se za pogibije koje nisu neizbježne bile. Više nam je poginulo vojnika tamo gdje to nije bilo neizbježno, nego gdje je to bilo neizbježno. Uzmite pa pobrojite pa ćete vidjeti da je to tako. Imate disciplinske mjere, možete me pozvati pa da pratimo sudbinu neke krivične prijave itd. Da ne govorim mnoge druge stvari, baš je trenutni problem, to je problem za Mladića hoće li prihvatiti i poštovati ovu državu i ispunjavati dužnosti koje mu se povjeravaju, ili će biti uvrijeđen, pa će tražiti pristalice i razaraće vojsku i razaraće narod. Mi borbu vodimo sa političkom upravom naše vojske, vi to dobro znate, kružilo je po rogovima, svi ovi ljudi znaju šta je kružilo porovovima i tada je stanje morala vojske bilo katastrofalno. Da nije bilo ovih plata i da nije bilo nekih pobjeda to stanje bi nas dočekalo sada kada je pala, pao dio Krajine, katastrofalno stanje je bilo u vojsci tada. Molim vas lijepo, general Mladić kaže u javnosti. Zabluda da je rat sa Hrvatima gotov, plaćena je ljudskim životima. To je kritika predsjednika Republike, on zloupotrebljava moju propagandnu retoriku kada sam ukazivao svijetu, kada nas je najviše kritikovao, a mi smo evo sa jednom stranom prestali da se bijemo, dvije godine se ne bijemo sa Hrvatima sa HVO, a svi smo jasno ovdje govorili da je treće poluvrijeme sa Hrvatima. Ne može se gospodo raditi ako komandant GŠ svog vrhovnog komandanta i predsjednika Republike lovi iskri to i plasira u javnost kao kritiku državne vlasti, jer mi smo samo isticali, jer evo mi smo spremni i da prestanemo i sa muslimanima da se bijemo, jer smo prestali i sa Hrvatima. Imamo sporne teritorije, potražujemo

dolinu Neretve, oni potražuju Posavinu i to ćemo riješiti političkim pitanjem. Tačno je, ne može niko da kaže da mi nismo imali jedan period najmanje godinu i po dana gdje se nismo tukli sa Hrvatima. Onda smo uspjeli da njih zavadimo pa su se oni tukli još godinu dana. To je žestok napad na politiku i državu, kada se kaže da je to tako, ili kada se kaže u izvještaju da je samo tri miliona potrošeno, maraka za vojsku. Od kada je ova Vlada, znači od 21. avgusta prošle godine za manje od godinu dana 34 miliona maraka, preno 150 miliona dinara, jer je 100 miliona dinara samo u ovoj godini potrošeno. Plus gospodo šta su dale opštine i to znaju i predsjednici i poslanici i preduzeća i svako živi i svako živi i stalno živimo pod prismotrom i pritiskom da je država okrenula leđa svojoj vosci. Nemojte da mislite gospodo generali da ne znamo i šta se priča, dođu ljudi zgranuti pa nam kažu koliko se blati država, koliko se blati vojska, koliko se obećava da će se ovo ipak u oktobru u novembru ova vlast zbaciti i da će se uspostaviti neka pravedna i poštena, poštena vlast, ovo je nepoštena vlast.

Nastranu ovo što se ovim pismom pokušava legitimisati Mladić da nam potpiše nešto, nema gospodo, ja vama garantujem jednu stvar. Neka potpiše Mladić ako je on komandant vojske, to je validno za SB, džaba ćemo mi pokazivati naš Ustav, to je validno za njih, oni će reći izvinite, ovaj čovek upravlja sa toliko vojske, on nam je garancija i gotova stvar. Kada su uzeli Kadijevića u pregovore tada je Jugoslavija bila gotova, to se sećate i sami.

Kada su počeli da vuku Kadijevića po sastancima po evropskim metropolama znalo se i jasno je bilo da će Jugoslavija propasti. Ne radi se ovaj potez zbog vruće pogače, niti iz bijesa, niti iz lakomislenosti, nego je najteža je moja odluka bila kada sam naredio zauzimanje Vraca specijalnoj jedinici, ovdje ima tih komandanata, to mi je bila najteža odluka u životu. Ova mi je druga po težini i nisam srećan i radostan što moram da je donesem, ali general Mladić mora da svati da on nije komandant te vojske, da je država komandant te vojske i da je vojska državni organ i da treba da prihvati odluku i da radi bilo gdje mu se kaže i ako treba da skoči kroz prozor ako je za dobro naroda da skoči kroz prozor kao i ja i svako od nas, a ne da vrbuje. Ne mislim samo na komandante nego uopšte.

Zbog čega bi nastupila kriza, zbog toga što bi se izvršila odluka pa ostali generali ne bi znali da rade ili zbog toga što bi Mladić odbio da izvrši odluku i tražio da ga pristalice podrže. Samo u ovom drugom slučaju, u prvom slučaju se ništa ne bi desilo, čestitali su mu ljudi. Smatraju da je prešao pola puta na civilnom rukovodstvu, da je u vrhu države itd. Ništa se desilo ne bi, ali mi moramo uspostaviti punu kontrolu da tačno znamo šta se gdje dešava. Meni kukaju sada dolaze podaci otuda, da se hitno pošalje prema Dvoru na Uni, bar 500 ljudi, ja ne raspolazem time, ja ne znam ko to raspolaze, ko to može da naredi da se pošalje hitno 500 ljudi. Ako 500 ljudi pošaljemo održaće se Banija i Kordun a to nam je osnova, treba izdržati pet dana, sedam dana, devet dana. Jugoslavija mora reagovati, svijet će nam pomoći. To nisu male stvari, ako padne Dvor na Uni i dođemo do Novog Grada, pitanje je da li ćemo moći da održimo banjalučku Krajinu. Šta nije radila vaša bezbjednost generale Gvero, general Tolimir, koga sve nije pratila, kome nije sve prijetila raznim dosijeima, zna sve o svakome. To je sramota. Nije moglo da se promijeni i ja sam svatio da Mladić štiti i slabe komandante i slabe rukovodioce i da ne može

mimo njega da se prođe da se uradi nešto, prikuplja i prigrli svakoga koga mi kritikujemo. To sam govorio u Sanskom Mostu, ali opet sam spreman na kompromis, ako nećemo da se on zove savjetnik, ja sam spreman da svoju odluku preimenujem, odnosno da dadnemo drugu titulu, ali ja hoću da načelnik Štaba izvršava naređenja i sve ono što ste vi rekli da treba da radi, da treba da radi, ali ne treba da bude više na terenu, a manje u Štabu, nego treba da bude više u Štabu, da prati čitavu situaciju, nepotrebno je i treći general u Žepi, Tolimir, Krstić i Mladić, a pada nam Grahovo i Glamoč, načelnik štaba treba da ode u kriznoj situaciji negdje i da pošalje druge generale koji su na raspolaganju GŠ i pomoćnici načelnika treba da idu, ali komandant pretežno treba da bude tu uz vrhovnog komandanta i državno rukovodstvo da se zna rješenja, a čvrsto sam ubijeđen da ne može da postoji GŠ i komandant GŠ Vojske, ne može. Mora da postoji načelnik i da taj načelnik zna da on ne može ništa da potpiše i da mora da izvršava naređenje. Operativno i stručno i svaki komandant korpusa, ako imate neki drugi naziv, neko drugo mjesto koje bi generala Mladića sačuvalo, sačuvalo mu ugled, dostojanstvo, zasluge i ostavilo ga sa nama do kraja rata, predložite pa ćemo to riješiti, ali molim vas ja nemam pouzdanje da ćemo uspjeti da se odbranimo i da završimo ovu našu borbu i da dođemo do nekog kraja rata, sa ovom ovakvom situacijom i strukturom.

Više sam ubijeđen da se to promjeni, ništa se tu ne mjenja osim Mladić i njegov po mom mišljenju poguban uticaj na sve komandante. Sve ostalo ostaje isto i ja visoko cijenim generala Milovanovića, visoko cijenim, a nisam ja razgovarao sa generalima protiv Mladića, nego sam samo razgovarao o opštim stvarima da vidim ko je kakav. Svi komandanti korpusa su izuzetni ljudi i treba načelnik Štaba da je bilo moguće da sa Mladićem se sarađuje imali bi njega za načelnika Štaba, tada ne bi mogao potpisati nikakvu odluku koja bi nas mogla ukopati, s druge strane bi provodio sve i znalo bi se da je on drugi čovjek u vojsci, ali nije moguća saradnja i nemojte gospodo generali, ja sam vas nekoliko puta upozoravao na stvari o kojima ja ovdje neću da govorimo, da vi utičete na neke stvari intimne prirode, da sačuvate čoveka da mu ne date da griješi i to nije nažalost uspjelo.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja mislim da ovo sada možemo privesti kraju. Generale, nećemo ovo sada provesti u polemiku. Izvolite.

General TOLIMIR:

Najprije sam dužan da kažem predsjedniku Krajišniku, da je rekao. “Sudi se smenjuju zbog neposlušnosti” i to je tačno.

/Predsjedavajući: Ja sam rekao u praksi je veći broj satrješina smijenjen zbog neposlušnosti nego zbog nesposobnosti/.

Ja korektno iznosim ono što sam rekao i vama sam dužan. /Polemika smjesta/.

Drugo, želim predsjedniku Karadžiću da kažem jednu stvar. Nije mi dragao što ovdje se sada nastoje vući neki argumenti oko Goražda, a poznata je svima nama uloga oko Goražda. Poznato nam je šta je bilo za Goražde za vreme Londonske konferencije. Poznato nam je kada ste vi napadani da ste krivi za pad Goražda, a niste jer ste svojom izjavom javnom spašavali kada su pobjegli kada je general Mladić deblokirao.

Drugi put iz Goražda general Mladić je u tri sada ujutro dignut po vašem naređenju i išli smo svi zajedno kasnije gore kod Miloševića, kada smo bili i ja i general Mladić i svi mi protiv, i predsjednik Krajišnik da se prihvati da prekinemo ofanzivu na Goražde. Nadam se da nas treći put nećete prekinuti, a kada budemo išli na Goražde, ali bi molio istine radi i ovih ljudi da se to tako ne kvalifikuje, jer ni ja nisam htio da kvalifikujem u onom ratu u Krajini, u državi koju smo izgubili, tamo je bilo kreni stani, ovdje ponekad pored kreni stani bilo kreni i vrati se, ali sve smo mi morali da radimo i ja sam to rekao i ranije u odnosu političkih snaga u svijetu prema nama kao Republici koja se bori za svoje priznanje, za svoj suverenitet i svoju državnost i ne bi bilo korektno da ja vas napadam ali radi korektnosti želim da kažem da se generalu Mladiću za Goražde ne može prigovoriti. On je izvučen iz Goražda da Goražde ne bi palo, kada je došao u samo Goražde.

Drugo što želim da kažem. Ponovo ste pominjali ovu Žepu. General Mladić je u Žepu dolazio samo helikopterom i otišao, a ja i Krstić smo dobili zadatak i odradili smo ga onako kako je trebalo i mislim da ova Žepa ne zaslužuje da bude predmet prigovora generalima, naprotiv ona je rešena i ja sam objasnio šta smo stvorili i kolike rezerve njenim oslobađanjem.

Sada ću samo da vam pomenem Goražde. Rogatička brigada zauzeta, višegradaska brigada, Rudo, Čajniče, Srbinje i pračanski bataljon, ja bi molio da se to.

Ovdje vi to kažete načelnik štaba, ali u našem zakonu ne stoji načelnik štaba, ja sam rekao član 175.

Komandant GŠ ostvaruje komandovanje vojskom u skladu sa ovlašćenjima koja na njega prenosi predsjednik Republike u skladu sa Zakonom.

Gospodo, u našem Zakonu o vojsci nema načelnik štaba ulogu kao što ima Šalika Švili, kao što ima general Perišić. Vi se sećate da smo mi jednom predlagali ovdje amandman koji nije prošao na ovoj skupštini, u kojemu smo predlagali da GŠ ujedno bude i generalštab Vrhovne komande, a njegov komandant načelnik štaba Vrhovne komande, taj amandman je odbijen na ovoj skupštini našoj. Ovdje nije ponuđeno generalu Mladiću da bude načelnik generalštaba toga, nego je

ponuđeno generalu Milovanoviću da bude načelnik generalštaba, ili možda nekom drugom ja ne znam. Čim ustanovljava se funkcija načelnika generalštaba, a Mladić nije na njozi, znači neko je drugi, čak da se vrši formalno preimenovanje u skladu sa standardima koje citirate iz svijeta, onda bi u tom slučaju samo bi komandant mogao da se preimenuje u načelnika štaba Vrhovne komande, ali nije u ovom slučaju.

Predsjednik Karadžić kaže, kada bi bio Mladić kao komandant može potpisati nešto što nas može koštati, da kaže predsjednik Karadžić šta je to Mladić ili neko iz GŠ što je koštalo nas i što nas je moglo koštati ili smo uvijek bili čak restriktivniji da smo terani na to da pristanemo da nešto potpišemo. Molio bih da nam se to kaže radi istine, general Mladić nikada ništa nije potpisao, niti je hteo da potpiše nešto što je išlo u našu štetu, na suprot tome uvijek je bio restriktivan. Ovo sam rekao zbog toga što je predsjednik Karadžić rekao ovo me nateralo da donesem takvu odluku, da ne bi sada poslanici pogrešno svatili.

Predsjednik Karadžić takođe kaže, sada nema ko poslati 500 ljudi prema Dvoru na Uni. Mi smo juče izvukli bataljon policijskih snaga sa Tičeva i poslali ga tamo. Mi izvlačimo što izvlačimo. Ja ne vjerujem da general Mladić neće da pošalje bataljon prema Uni i da njemu nije stalo da spasi i da izvuče jedno od najvećih skladišta koje se tamo nalazi i mislim da je neprimereno. Tako, želio sam samo ovo da razjasnim da nema odluka koje smo mi potpisali, a koja bi mogla ukopati RS, niti se to može prigovoriti ni komandantu ni bilo kojem članu GŠ. Hvala.

Predsjednik KARADŽIĆ:

Pukovnik koji piše te tekstove i šalje ih u rovove itd. kaže mi: Da smo pogriješili strašno, sve je bilo spremno za pad Goražda, tako se isto širi kroz vojsku, od strane aktivnih vojnih lica, da smo mi spriječili pad Bihaća, politika i stalno se u ovom maniru politika optužuje da je ovo, da je ono, da nije bilo to vojska bi uradila ne znam šta.

Gospodo donosili smo odluke da se stane samo onda kada naša vojska i inače izgubila inerciju i nije mogla dalje.

Sada ću vam opisati za Goražde, nekorektno je da to radite. Goražde smo mi došli u svađu sa Miloševićem i sa svima živima radi toga što smo dali dan, pa dan, pa dan pa pet dana da se uzme desna obala. Prvi red kuća nismo uzeli, nije uzeto, nije moglo da se uzme, razumem da nije moglo. General Gvero je bio na telefonu sa mnom, svaki čas je govorio danas do pet sutra do pet, ja sam vidio sija od zadovoljstva na licu, vidim da on želi to, i šifra je bila, je li Radovan Grubač u pitanju, je li opro čizme.

Mi zamajavamo Čurkina, Stoltemberna i sve ko je bio od stranaca tu, Miloševića kome su obećali 300 tona nafte, to jedino priznajemo da je on tu bio u pravu, kada smo oborili avion, kada smo napravili onu dramu, namjerno išli, ima snimljeno u Vrhovnoj komandi, svi smo bili da se ide dalje žestoko na Goražde, bili smo na vrhuncu moralne pobjede, međutim počelo je da tone to

dole jer smo počeli da gnjavimo, da gnjavimo, udri po bolnici po ovom i onom, a ne mrdaš se, nije tačno generale da ste se vi izvlačili iz Goražda, nego ste bili samo u jednom malom dijelu pobjede i niste uspjeli to da ni razminirate i minirate. Na sjenokos ste i bili gdje ste. Slagali smo za 80 metara zajedno sa vama, da ste se povukli, a niste se povukli. U krugu od tri kilometra na desnoj obali izveli smo marifetluk sa civilima da se sačuva to, jer nismo mogli dozvoliti da se naša vojska povlači, sećate se kada sam naglo sazvao Vrhovnu komandu i sve predsjednike opština da se ona tri kilometra, da se obuku policajci u civile da kažu uredu, dio pripada i nama od ta tri kilometra, nemojte da se tako ne rad, tako se ne radi sa svojom državom, da smo Srebrenicu uzeli i ušli u nju kada je bio Morion, nas bi bombardovali, ali znate kako, tepih bombama, sprižili bi nas, došao je trenutak, ja sam direktivu broj sedam i to sigurno da se uzme i Teočak i Srebrenica, Žepa i Goražde, sve je to potpisano i išli smo snažno u to. Vi ste sami u telegramu opisali po prvi put sam se čudio zašto Tolimir ovako fino poštuje predsjednika Republike, izvještavate kako je predsjednik Republike veoma zadovoljan, ohrabruje vojsku da nastavi, dok mi ljudi nisu rekli, pa čoveče o tebe hoće da umješa da slučajno ne bi ti rekao da ti nisi za to, ja sam za sve naše odluke i ja stojim iza njih, i snimljene su Vrhovne komande i sve u njima stoji i usmeno i pismeno sam naredio da se ide na Žepu i na Srebrenicu. Nije korektno, ne može država opstati ako je ko u klin ko u ploču iako se šire glasine, u osnovi što elementarno nije tačno. Nismo mogli u tom trenutku uzeti Goražde, nismo mogli i sada ga ne možemo uzeti jer su prijetnje i ozbiljne, stavljamo prst u oko, ali će doći trenutak kao što je došao trenutak za Srebrenicu, doći će trenutak da ga lupimo i da završimo, a treba mi da uradimo na Treskavici, ono što nam niko ne brani, da ih bacimo na Bradinu, da Teočak uzememo da dvije tri brigade tu oslobodimo, ima dosta toga što treba da uradimo, a ovako se širi fama kako politika veže ruke vojsci, naprotiv, nemamo dovoljno uvida i nemamo dovoljno kontrole i nemamo dovoljno uticaja.

Gospodin ĐURIĆ:

Znam da nije običaj i da nije red da se poslije predsjednika Republike govori, ali predsjednik Skupštine nije vidio ruku prije, obzirom da nije običaj da predsjednik Republike izlazi pet puta i mora da odgovara na pitanja, mislim vrhovni komandant i predsjednik republike nigdje na svijetu ne bi morao svojim generalima tako da objašnjava za govornicom, tako da mnogo kod nas nije u svijetu.

Ovdje je, ja ne znam zašto predsjednik Krajišnik insistira da donesemo odluku, da mi to prihvatamo na brzinu, možemo da sada izglasamo neka ustane bilo koji od poslanika i neka kaže, da li su mu jasne stvari. Mi izbjegavamo da zagrizemo pravu stvar i da neke stvari izvedemo na čistac.

Ovo je vojni udar, ja ne znam kako se zove, kaka je druga definicija vojnog udara ako komandant vojske, sada je to sporno dvojni, ali recimo ako 18 generala otkaže poslušnost državi i vrhovnom

komandantu. Do se u civilizovanim zemljama zove vojni udar, ako je to nešto drugo, ali ako će ovaj narod propasti zbog jednog generala ili čak zbog osamnaest generala nije to problem i kada su u pitanju poslanici ili bilo ko ako će propasti, onda narod ne zaslužuje da živi. Nemojte praviti famu kako će srpski narod plakati za nekim generalom ili bilo kim od nas ni za Karadžićom neće plakati, ni za kim na svijetu. Nije narod baš toliko nevin i blesav, procjene mogu da budu, vjerovatno će biti malo komešanja, itd. sve zavisi od toga i od promidžbe iz Srbije, sve je to promidžba, ali da će neko, kako god ima tih hvalospjeva tako ima isto ono ponašanje sa studentima, Suva međa itd. Mnogo ima majki u crnini koje smatraju da su njeni sinovi poginuli, nije problem u tome što se pogine, u Prnjavoru je u roku od mjesec dana brigada je nastradala dva puta na Ozrenu i oko 100 i nešto nestalih, poginulih itd. Ja mogu da kažem da nije bilo ekcesa, niko nije rekao da su njihovi sinovi poginuli za Mladića, za Karadžića, nego za srpstvo za otadžbinu, ali recimo za Suvu među, za ponašanje na Bihaću ovo gore polijevanje i šapke vodom i budalesanje, zato ima izuzetno teške optužbe, vi znate da je to moje mišljenje.

Ovdje je vojni udar gospodo, to naše jajarenje poslanika i izbjegavanje da riješimo problem ovu će državu upropastiti, to je očito. Ja najozbiljnije zamjerim tu predsjedniku Republike i on će isto biti kriv, ali nije meni problem zbog istorije, ali problem je zbog naroda. Vi ćete predsjednike biti krivi ako se ovo izrodi u nekakav sukob. Ne zato što se sada desio sukob, nego što neke stvari niste preduzimali, ovo je kasno. Ovo je kasno. Mislim da je pokasno, može dati Bog da ne zakasnimo ali ovo je vojni udar i to moramo da prepoznamo i ako neće da se sprovede odluka, a gospodin čini mi se Arsović neki pravnik kaže da je to sve po zakonu, znači da je u skladu sa Ustavom i propisima, možemo mi da to zovemo kompromis itd. to je ucjena, u najmanju ruku je to ucjena i skupštine i predsjednika da se mora povinovati, a u suštini je to vojni udar.

Nije problem što je vojni udar, ja kada bi znao da će narod izaći na zelenu granu sa njima na čelu, ne bi to bilo loše za narod, ali onda je bespotrebno da mi kao skupština postojimo i ovi civilni organi vlasti. Mi trebamo da se raspustimo gospodo, ne treba nam predsjednik Republike, vojni udar, vojna hunta izvršila udar, 18 generala potpisalo i preuzmemo, onda će oni obezbjeđivati da fabrika radi, i konzervu i čarape i municiju i sve, nema veze, da li će nas pohapsiti, pobiti i to nije bitno, ni u kom slučaju da mi budemo nekakav njihov servis, ja gospodo u tome neću učestvovati.

Gospodine predsjedniče Skupštine i Republike, ja lično neću da učestvujem, bez obzira na ličnost, šta će biti sa mnom. Nema šanse da mi budemo samo jedan servis i neće slušati ovu skupštinu. Ne smatram ja sebe da sam toliko pametan i da on mene treba da sluša, ali Skupštinu kao instituciju treba da sluša.

Vi ne možete biti vrhovni komandant ako ne možete sprovesti, vi ne možete biti predsjednik Republike ako ne možete sprovesti ovu naredbu, vi nemate vlasti u ovoj zemlji, vojna hunta je na čelu, Bože moj, možda će omogućiti neke izbore, možda će izvesti narod na zelenu granu.

Ovo nema smisla mlaćenje prazne slame, ovdje ako se ne mogu sprovesti odluke, zakoni Ustav, vi predsjedniče Republike izaberite ako nemate snage onda je vrijeme da se mi svi povučemo da

damo vlast vojnoj hunti, možda neće sve pobiti, možda će neke i suditi. Nije problem, otići ćemo kući, nemojte nas više sazivati, svi se mi sakrivamo za narod, kakav narod, pustite narod, šta ću reći kolegama, ratnom predsjedništvu opštine, šta odboru SDS, pa ljudi će pitati je smo li mi normalni ili nismo. Kaže, Karadžić ne može da provede, onda mora da ide Karadžić ili zaista.

Ja ne znam, ja imam osećaj da naši oficiri..... njima valjda treba Tito, šta ja znam treba neko ne mogu da se odrenku Mladića.

Zadnje dvije godine ide niz brdo, nije to neka uzlazna linija, pa ćemo se čuvati da izađemo.

Mi smo počistili neke poslanike svoje kolege, Grahovac je srpski svetac na osnovu 90% možda aktivnih oficira šta je uradio, pogrešio, a ja znam da je prve dvije godine bio srpski svetac kada je u pitanju srpstvo, i to će isto ostati zapisano. Sada je zglajzo, to se kaže sletio sa linije, nije sa nama više, i nije problem postoji ova druga varijanta. Podnosi Karadžić ostavku ovi drugi i nema svrhe.

Mi ćemo biti opet taj servis koji će ih snabdjevat i od municije pa nadalje. U opštini iz koje ja dolazim, mi kupujemo municiju. Ja ću tražiti od ratnog predsjedništvaneka padne Ozren, kupujemo bespravno municiju, kupujemo puške u Srbiji, čuda radimo i to centralno snabdjevanje ne odgovara samo vojsci, relativno odgovara opštini, nije baš sretna, ali neće moći i šta smo uradili, navadili smo samo I krajiški korpus, oni znaju da Prnjavor ima i to nam je otvoreno čovjek rekao, vi ste svi operativci od predsjednika opštine IO Stranke i poslanika, mi ne tražimo zasluge, mi više ne možemo nadoljet i tona i to se nigdje ne vidi, to radimo i opet ćemo sutra biti krivi i kao poslanici gubimo svaku svrhu da nosimo tu titulu jer ne znam ja niočemu ne odlučujemo i donosimo zakone koji se ne sprovode, prema tome ako nemamo snage da ovo sada uradimo propadamo sigurno u ovoj varijanti, to je moje mišljenje.

Dobra je i vojna hunta, ali red bi bio danas je pozatvarala, to je neki osnovni red da je pozatvarala civile, tako se radi u civilizovanim zemljama, došao je na vlast, ne priznaje predsjednika Republike, ne priznaje, ima da se izvršava naređenje.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja bi zamolio da se privodi kraju.

General GVERO:

Gospodine Đuriću, da je u pitanju i slovo u od udara, ne biste vi danas pričali ovo što pričate. Ovdje je u pitanju jedan papir da ponovim ljudi koji imaju na nesreću našu i ovog naroda odgovornu funkciju u ovom krvavom ratu koji znaju šta je bilo do sada i znaju možda bolje od drugih šta može biti narednih dana. Mene je sramota kao oficira i čoveka da neko može

komandanta Vojske RS ovdje može nazivati bez odgovora vas poslanika, ne nas generala, da je u pitanju zaslužan general, čije zasluge priznaje i narod i profesionalci u svijetu i svi ostali a mi ga ovdje za govornicom nazivamo imenima koja ne priliče ni posljednjem čoveku u posljednjem zaseoku. Gospodo u pitanju je, treći put ponavljam danas, jedan pokušaj ja moram reći ponovo general Ratko Mladić nije referent i molim vas, visoko cenim skupštinu mnogi su se uverili u to i vas poslanike. Nije ni jedan od poslanika nego je general Ratko Mladić i u rešenjima bez obzira kakva su gde je u kombinaciji Ratko Mladić red je bar da on, ako ne njegovi saradnici dve reči znaju nego se javno objavi takva jedna stvar koja je bila i koja se desila. Mislite šta hoćete, buditekoliko hoćete, ali sam uvjeren kao ljudi i kao poslanici odgovorni predstavnici naroda da nećete moći mirne savesti preći preko vakih ugleda takom jednom uglednom komandantu, kao što ne bi ni ja prešao kada bi neko vređao nekoga od vas, kada bi vređao predsjednika Republike, kada bi vređao predsjednika Skupštine i naše druge ugledne ljude.

Ja vas molim da u tom smislu imate u vidu i još sledeće, ljudi moji ako neko misli da ima municije neka ode u bilo koju brigadu u 30 diviziju, neka razgovara sa komandantom divizije da vidite sa čim raspolaže i dočekuje sada jedan koncentrisani i ogromni udar Turaka, ne jede GŠ municiju i planiranje je tako, da se u najgoroj varijanti nije mogla prebiti ovako široka ofanziva i uključivanje države hrvatskih snaga za brze intervencije i mnogo čega drugog. To je rat koji planiraš danas jedno sutra ispadne drugo.

Gospodine predsjedniče stvarno mi je neprijatno izlaziti više puta i ostalo, završavam sa ovim.

Ja ipak mislim da se, nešto je predsjednik Karadžić pri zadnjem izlasku pomenuo neke mogućnosti. Možemo mi ovdje bacati parola koliko hoćemo, možemo se vređati, možemo se nazivati članovima CK, hoće reći pripadnicima neke druge ideologije i ne znam čega drugo, neće nam to odbraniti zemlju, odbraniće nam zemlju da se složimo i da ne dozvolimo da sposobni ljudi otpadaju iz borbe a hoće da se bore.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja vas molim da pridemo zaključcima.

/Polemika smjesta/.

Da pokušamo napraviti zaključke.

Ja koliko vidim niko nije rekao drugačije, dajemo punu podršku odlukama predsjednika Republike da prema našoj odluci da može da proglasi ratno stanje i da izvrši transformaciju i reorganizaciju dosadašnjeg GŠ u Generalštab VRS, s tim da smo dobili objašnjenje od Vlade da

je takva odluka u skladu sa zakonom i ustavom, a mi podržavamo ponašanje vrhovnog komandanta i svih onih koji su u piramidi komandovanja, ako su u skladu Ustava i zakona.

Drugi zaključak predlažem: Konstatujemo zasluge generala Mladića za dosadašnju borbu i da budem jasniji, Skupština smatra da general Mladić nije odlukom vrhovnog komandanta nije smijenjen već postavljen na novu dužnost u sistemu komandovanja i s obzirom na dosadašnje zasluge kao i proglašenje ratnog stanja te odgovornosti svih faktora za odbranu zemlje, Skupština traži od generala Mladića da prihvati novu dužnost. Svi smo mi zakleti državi a ne pojedincu i zato smatram da onom kome je stalo do države, a ne sumnjamo da je i generalu Mladiću da će to tako i prihvatiti.

Predlažem da se u sistemu komandovanja, sistem komandovanja u narednih sedam dana da se sprovede do vanrednog zasjedanja, u to vreme da vrhovni komandant, to mu sugerisemo održava svakodnevno vrhovne komande u čijem radu bi učestvovali general Mladić i drugi članovi dosadašnjeg GŠ. U to vrijeme, može biti i prije, ali normalno vrhovni komandant mora da provede subordinaciju i sistem komandovanja. Ja molim da završim do kraja.

Ja vjerujem da mi svi polažemo vjeru da će u periodu koji sam naveo biti uspostavljen efikasan sistem komandovanja, a vjerujem takođe da g. Karadžić nema nikakvu sujetu ukoliko utvrdi da ima i drugi način efikasnog sistema komandovanja i organizaciju da će to učiniti, kako je malo prije rekao da li će to biti naziv ovaj ili onaj. Normalno sve u sklopu i u smislu uspostavljanja efikasnog sistema komandovanja.

Dobili smo objašnjenje, ja mislim da je to tako, ne slažem se nikako da ovo može biti ikakav puč, niti ko može provesti puč u našoj državi, da ne bude rigorozno kažnjen i ovo je ratno stanje i takav samo može biti streljan.

Konstatacija i objašnjenje g. Gvere ohrabruje i ja mislim, i tako sam i svaio, zato me malo zabrinuo da je poslednja diskusija bila g. Đurića.

Nijej potrebno da ovo Ustavni sud objašnjava da li je ovo po Ustavu i zakonu, jer to Ustavni sud ne tumači niti predsjednik Ustavnog suda, već tumači Ministarstvo pravosuđa i to je u ime ministarstva pravosuđa iznio ministar, ako ima ikakve sumnje ja sam to naveo da to nije ispravno tumačenje i ja molim generala Tolimira da to napravi ida prezentira i tražićemo odmah smjenu ministra. Ja sam rekao to naknadno dajte jer ja ne želim da budem arbitar ovdje.

Kod mene se pojavio optimizam i ja smatram da poslije današnje diskusije generala Gvere, generala Tolimira, možemo dopis, u stvari obraćanje Skupštini svatiti onako kako je to i rečeno, a to je da je to zahtjev generala koji su kao patrioti zabrinuti za odluku koja je donesena i prezentirali je vrhovnom komandantu i Narodnoj skupštini, koje su po Ustavu mjerodavni da preduzimaju mjere i na taj način pored upozorenja preuzimaju i mjere odgovornosti, drugačije se ovo ne smije svatiti. Ja neću da svatim da je ovo puč, ako je puč, onda smatram da to treba jasno

da se kaže, onaj ko to kaže mora da dokaže, onaj ko dokaže mora da izvrši i da kazni onog pučistu.

Krupne riječi su vrlo opasne i kada bi bilo da jeste da se tako kaže.

Nema kompromisa u sobordinaciji i u komandovanju, sistemu komandovanja. Ako na Komandi i vrhovni komandant ne uskladi, do je moj samo jedan komentar, ne uskladimo sistem komandovanja, onda mislim da moramo na prvom narednom zasjedanju da se mora informacija dati, da se oni koji ne žele da slušaju da se smijene i hoću da pojasnim, u praksi ko god proučava dosadašnju vojnu doktrinu ili ko se time bavi periferno zna da velike vojskovođe, zaslužne vojskovođe nisu bile smjenjene zbog neznanja i nestručnosti, nego najčešće zbog neprihvatanja naredbi. Nikakve dvojbe nema da ćemo propasti ukoliko ne bude eliminisano vojno sukomandovanje. To je moje mišljenje. Nema riječi više, ja se izvinjavam ja završavam i to ću prvi put skratiti diskusiju.

Ja sam uvjeren da Vrhovna komanda neće imati ništa protiv i vrhovni komandant, da izvrši svaku korekciju koja će biti u sistemu komandovanja bolja da bi se izvršila što efikasnija odbrana RS i ne smije biti nikakva sujeta ako predloži budu cjelishodni. Još moj jedan komentar, ja neću da komentarišem kao čovek koji vrlo često koordinira sa našim generalima, a vi gospodine generale, nije tačno, moram vam reći general Tolimire, vezano za Goražde. Ja sam generalom Gverom tri dana zamajavao se sa prof. Konjevićem i Zameticom Čurkina, da bi samo dobili u vremenu, jer ste nam vi rekli treba nam samo 2 sata, 3 sata, 4. sata i tačno je da je predsjednik Milošević bio u pravu tada jedino je bio u pravu, jedino tada je bio u pravu i jedino smo mi njega tada prevarili, rekli smo danas a za pet dana smo to uradili i nije mi žao što je za pet dana, nije mi žao što je ta pet dana, zato što smo pokušali i nismo uradili, ali je pošteno reći da nismo mogli uraditi, a ne da nam je neko to onemogućio.

Ja vas pozivam da glasamo, ja vas pozivam da glasamo.

/Polemika s mjesta/.

Hoću da konstatujem da li je odluka po Ustavu i zakonu? Jeste. Molim vas ko god ima na to primjedbe neka se naknadno prijavi i neka daje na to primjedbe. Ako je po Ustavu i zakonu mi to konstatujemo i to je po Ustavu i zakonima važeća.

Ako se sutra ne uspostavi sistem komandovanja onda je to odbijanje naredbi, a zna se šta je odbijanje naredbi i to je jasno.

Ja vas molim, dugi su ovo zaključci sa mojim komentarom, izvući ćemo zaključke i naredni put ćete imati to pismeno.

Ja vas molim da prihvatite ove zaključke kako bi prevazišli ovu tačku.

Možemo li se izjasniti? Može.

Ko je za?

Ima li iko protiv?

Suzdržan? Pet suzdržanih.

Uz pet suzdržanih, samo da objasnim to su iz Kluba nezavisnih poslanika, ja se zahvaljujem i sugerišem da vrhovni komandant sazove komandu na kojoj će biti generali koliko je sutra da se hitno određene stvari rasprave u direktnom kontaktu uz neposredno komandovanje, neposredno komandovanje. Ima pravo general Gvero komanda zahtjeva neposredno učešće u komandovanju i direktno raspavu o svim problemima, a odbacujem bilo kakve pomisli na ono što se danas imputira, ako je to tačno mi države nemamo.

/Diskusija s mjesta generali/.

Ja vas molim generale, šta predlažete da dam na glasanje.

Ako mislite da ne treba da bude sazvana Vrhovna komanda na kojoj će biti prisutni generali na kojoj će se raspravljati ovi problemi. Da se onda izjasnimo, to je preporuka Vrhovnog komandanta da bi efikasno mogao da uspostavi i riješi ove nesporazume koji postoje očito.

Ja ću reći još jednu stvar na što imam pravo kao čovjek koga će prozvati za stotinu stvari ne činjenja. Raskol u komandovanju ne može opstati. Mene ne interesuje da li je kriv predsjednik Karadžić ili general Mladić ili da kažemo u personama to izražavam, a ustvari između vojnog i civilnog vrha.

Gospodo raskol je dostigao takav nivo da će država propasti, ja nisam htio da diskutujem. Ovdje su članovi Vrhovne komande u Drvaru smo imali skandal, skandal koji je pogubno djelovano na naše prijatelje iz Srpske Krajine, ako im to nije pomoglo, isključivo sigurno im je bar pomoglo djelimično. Otišli su razočarani, jadni, žalosni vidjeli su jedan raskol koji je poguban i za taj raskol, to je moje mišljenje isključivo je kriv general Mladić.

Predsjednik Karadžić je pokušavao da izbjegne konflikt cijelo vrijeme je intonirao i vi ste generale Tolimire napravili mu i dali ceduljicu u kome ste rekli smirite se Ratko ovo nije vrijeme za raskole, ako nije ne morate potvrditi neka ispadne da ja lažem, on je bio ljut, zbog čega, vjerovatno zato što ste vi naveli. Ne možemo mi, ja nisam vojnik, ali ne može postojati dva komandanta u jednoj vojsci, zato apelujem na vrhovnog komandanta mora naći način, metod kako se može komandovati i jednostavno ili će on ići ili, ja potpuno dijelim mišljenje gospodina Đurića, nisam u tom smislu radikala, morao sam drugačije diskutovati, ali ovo je istina. Reći ću još jedno, sigurno da jedan dio krivice, ja neću da kažem ko, snosimo zato što je palo Glamoč i Grahovo. Ti ljudi petnaest puta su tražili da sjedemo i da raspravljamo i bili su u pravu i sve smo učinili, ali jednostavno smo nemoćni, neću da kažem da se bavimo bespotrebnim stvarima, ali sigurno da se nije blagovremeno intervenisalo tamo gdje je moglo, a ja uzimam sebi za pravo da kažem možda se moglo intervenisati.

Moglo je pet Žepa i Srebrenica da ih ne uzmemo, iako je to veliki uspeh i šteta je što nismo se time bavili da uživamo, ali nije smio pasti jedan srpski grad, a ne dva srpska grada i to je bruka kako su nas Hrvati, da kažem tako smandrljali, to je bruka istorijska, mi smo rekli da Zapadnu Slavoniju, pa prije su završili Grahovo i Glamoč nego Zapadnu Slavoniju. Dobro ja mislim da nije vrijeme za raskole i da sve treba učiniti da se nastavi istim putem, ne vjerujem da će general Mladić odustati i on i generali, to bi bila velika šteta, pogubno bi bilo, nama ti generali ti trebaju, i sigurno da sa tim generalima možemo lakše doći do kraja rata, ali ako neko neće ne može se nazor natjerati. Ja molim da budemo efikasni u ovim drugim tačkama, završili smo, ja se izvinjavam, samo uz ovu tačku mi smo zadužili jednu komisiju koja je trebala da sačini.

Predložili su mi poslanici da završimo u što kraćem roku, ja vas molim ako bude rasprave po određenim pitanjima osim ono što je neophodno i samo ono što je bitno i što je hitno na ovoj skupštini raspravimo.

Ovdje je prekinuli smo prof. Miljanovića pa molim da iznese ovo pismo skupštinama SR Jugoslaviji, Srbiji i C. Gori, zapravo biće tu dva vijeća u SR Jugoslaviji i da usvojimo da takav proglas proglas ide, s tim da je predlog prof. Buhe da obraćanje narodu, da to bude ispred Vlade što mislim da je u redu, ovo će biti ispred Skupštine, a vlada da se obrati narodu i moramo staviti i u žižu na kraju krajeva, u zbivanja i Vladu, to će Vlada pripremiti i da Vlada pošalje.

Sugestija je da to bude narodu u Srbiji, C. Gori i dijaspori. Molim g. Buhu da zapamti i dijasporu.

Pošto gospodin Miljanović govori ijekavski, a ovo je ekavski napisano.

Gospodin MITAR MILJANOVIĆ:

Republika Srpska Narodna skupština, Sarajevo, broj: datum: 1995. godine.

Narodnoj skupštini Jugoslavije, Narodnoj skupštini Srbije, Narodnoj skupštini C. Gore. Poštovana gospodo poslanici draga braćo. U ovim danima, danima koji spadaju u najteže dane u višemilenijumskoj istoriji našeg naroda. Obraćamo vam se kao svojim najrođenijim, kao braća braći. Vama je u to smo potpuno sigurni, jednako kao i nama, apsolutno jasno da je danas ugrožen biološki, duhovni opstanak cjelokupnog srpskog naroda.

Ovo što se dešava srpskom narodu u RSK i dijelu RS, samo je realizacija cjelovitog scenarija uništenja srpskog naroda u cjelini.

Samo je geografska pozicija RSK i dijela RS usloвила to što je ovaj dio srpskog naroda izložen fizičkom uništavanju. Ne želim ovom prilikom podsećani na bilo kakve naše i vaše uzajamne narodne obaveze i dogovore, želimo samo podsjetiti na ljudsku, od Boga datu obavezu da se pomaže bratu koji se nalazi u smrtnoj opasnosti.

Mi, polazeći od toga da ste nam vi jedini istinski prijatelji u vasioni, u ovom časovima očekujemo da i vi sa svoje strane učinite sve što je u vašoj moći kako bi bilo uspostavljeno svesrpsko jedinstvo. Kao što i sami znate i vidite u odbrani slobode, časti i imena Srbinova. Mi ne žalimo ni naše živote, ali kao što najveći u srpskom rodu reče, “malo rukah malena i snaga” stoga očekujemo da nam kada nam ponestane snage, da nam pružite pomoć. Istinu govoreći, mi tu pomoć ne samo da očekujemo, nego smo uvjereni da ona neće izostati, za nju je sada skoro zadnji čas.

Nikada u istoriji srpskog naroda njegovi najodgovorniji rukovodioci nijesu ostavili ni jedan dio srpskog naroda i prepustili ga smrtnim neprijateljima, uvjereni smo da se to ni ovog puta neće desiti. Uvjereni da ćete u ovim najdramatičnijim danima, kao najodgovorniji legalni predstavnici srpskog naroda, donijeti odluke o hitnoj odbrani teritorije i naroda RS, odluke dostojne naše istorije i naših predaka, a u slavu i čast naših potomaka upućujemo vam bratski pozdrav.

Predsjednik Narodne skupštine, mr Momčilo Krajišnik.

/Polemika smjesta/.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Možemo mi ovo stilski da dotjeramo, a da usvojimo ovaj proglas. Profesor Miljanović se složio da to bude na ekavicu.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

S time da će prof, dobro slažemo se može i na ekavicu, s time da s obavezom Vlada, Vlada će dati proglas narodu u srpskim zemljama i dijaspori.

Prelazimo na predlog zakona o zaštiti od požara.

Je li potrebno da o ovom zakonu raspravljamo? Nije.

Možemo li usvojiti? Može.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem da smo jednoglasno usvojili Zakon o zaštiti od požara.

Predlog zakona o izmjenama i Carinskog zakona.

Je li potrebno da diskutujemo? Nije.

Možemo li usvojiti? Može.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem da smo jednoglasno usvojili Zakon o izmjenama Carinskog zakona.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima vojnih invalida i porodica palih boraca.

Možemo li to usvojiti? Može.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem da smo i ovaj zakon jednoglasno usvojili.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima. Možemo li i ovaj zakon usvojiti? Može.

Ko je za?

Ima li ko protiv?

Suzdržan?

I ovaj zakon smo jednoglasno usvojili.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija. Ovo je, to je u stvari kažnjavanje.

Možemo li usvojiti? Može.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržanih?

Konstatujem da smo jednoglasno usvojili ovaj zakon. Predlog zakona o dopunama Zakona o oružju i municiji. Je li potrebno da ovo usvajamo? Dobro.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem da smo i ovaj zakon jednoglasno usvojili.

Predlog Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisma.

/Polemika smjesta/.

Ja samo pozivam da usvojimo ovaj zakon, jer je maksimalno što smo mogli da uskladimo sa Ustavom, a da ipak, ja predlažem da prof. Maksimović pripremi promjenu Ustava.

Može li da usvojimo ovo?

Prof. ZUKOVIĆ:

Ja hoću da kažem samo sledeće, neosporno je da u našem Ustavu, pa ću i ja od te činjenice poći, stoji odredba da je službeno pismo i jezik u RS srpski jezik jekavskog i ekavskog izgovora i ćirilčno pismo. To je činjenica od koje moramo i danas poći, a koju već danas možemo izmeniti ako se oko toga dogovorimo i ako utvrdimo da je to neophodno. No, meni se čini možda to i neće biti potrebno.

Prvo, u predlogu ovoga zakona ta se činjenica nigdje neposredno ne osporava, samo se već u prvom članu precizira šta se smatra službenom upotrebom jezika i pisma u smislu ovog zakona. Na prvom mestu je rečeno da je to upotreba jezika u predškolskim, osnovnim, srednjim, višim školama i na fakultetima i akademijama umetnosti, a već u prvom stavu drugog člana kaže se da vaspitači i nastavnici u predškolskim, osnovnim i osnovnim školama samo u pravili izvode vaspitno obrazovni rad ekavski, odnosno svoju nastavu što znači da to mogu činiti i iekavski, prema tome ovde su gotovo izjednačeni i ravnopravni.

U drugom stavu istog člana se kaže "da nastavnici i učenici u srednjim školama kao i nastavnici i studenti u višim školama, na fakultetima i akademijama umetnosti, mogu koristiti oba književna izgovora srpskog jezika, dakle ovdje su potpuno ravnopravni i ekavski i ijekavica.

U izdavaštvu izvorni tekstovi, a najveći je broj takvih tekstova, štampaju se "bez promene u izgovoru i jezičnom izrazu, u sredstvima javnog informisanja, autor može zahtevati kojim će izgovorom biti štampan, odnosno emitovan njegov tekst". Konačno član 9. ovog zakona doslovno glasi.

“Srpski jezik ijekavskog izgovora i latinično pismo izvan upotrebe utvrđene ovim zakonom mogu se koristiti bez ograničenja”. To je svi znamo daleko šire područje od onoga kojim se bavi ovaj zakon. S toga se meni čini da bi ravnopravnost ekavice bez ovoga zakona bila samo formalna na papiru, otprilike onakva kakva je bila ravnopravnost ćirilice u samostalnoj radnji Branka i Hamdije, odnosno u Socijalističnoj Republici BiH.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ako ima oponiranja, ja to ne želim, nego da skinemo sa dnevnog reda.

Gospodin BUCALO:

Ako ćemo skinuti, onda nemam potrebe večeras ni da diskutujem. Moram reći da sam vrlo uzbuđen, mada nije ovo moja struka, ali imam bar malo uva za jezik i za književnost. Smatram ovo teškim ogrešenjem po našu kulturnu tradiciju i uopšte po našu tradiciju. Zašto mora biti samo ekavski izgovor sinonim srpstva, a i ekavski je uveliko bio sinonim srpstva, gotovo čitava naša narodna književnost i naše junačke pjesme i lirsko epske pjesme, narodne pjesme, narodne pripovijetke koje je sakupio Vuk Karadžić i drugi sakupljači napisani su ijekavskim izgovorom u ostalom i ijekavski se govorilo i u rodnom kraju i Vuka Karadžića, pa i danas se govori na selu u Zapadnoj Srbiji ijekavski iako se to gubi.

Smatram da bi usvajanje ovakvog zakona bilo duhovni genocid, ili bolje da kažem suicid. Ovo što naže ministar, poštovani prof. Zuković, da nije ravnopravan ekavski izgovor do sada do donošenja ovog zakona, ipak nije tačno. Ovakvim zakonom se zapravo protežira ekavski izgovor i ekavsko pisanje. Uostalom samo da, pošto nemam mnogo strpljenja da obrazlažem, toliko me ovo jedi, moram priznati, da samo pogledamo drugu stranicu poslednji stav člana 5. gdje kaže: “Autorski tekstovi, intervju i ostali izvorni tekstovi i programi štampaju se, odnosno emituju izgovorom iz prethodnog stava, dakle ekavskim ukoliko autor ne zahteva drugačije. Što ja ima da zahtjevam da se ijekavski štampa moj tekst, moj prilog naučni ili bilo koji za novine ako sam ga napisao ijekavski i pravilno po pravopisu i gramatički. Ima da se štampa onako kako ga je autor dostavio, dakle ovakva odredba je očito navijanje i protežiranje ijekavskog. Ja ne znam šta mi sa tim postizemo, da li se mi udvaramo nekome u ovom trenutku i ja ne vjerujem da mi time postajemo državotvorni dio srpskog naroda, što ćemo odbaciti jedan vrlo značajan dio svoga duhovnog bogastva i svoje tradicije, izgovor koji je bogatiji to znadu i naš predsjednik Karadžić kao čovjek koji se bavi pisanjem književnosti i drugi Karadžić Radovan koji je takođe pjesnik i ostali koji pišu poeziju i književnost uopšte, znadu koliko je raznovrsniji i bogatiji ljepši, jer neke riječi ne mogu da se sjetim sada primjera, ali ako se pišu ekavski, ako nema dužine na riječi ili ako nema akcenta teško je razlikovati onda o kojoj se riječi radi i šta je značenje i kada se ne piše ijekavski onda je to sasvim jasno. Ja mislim da nam se čude i u Srbiji. Razgovarao sam sa nekim

jezičkim stručnjacima, oni nam se čude i ispadamo pomalo pomodari. Malo je dirljivo, ja priznajem da je to naša težnja da pomognemo u što bržem sklapanju čitavog srpskog naroda na njegovom životnom prostoru, ta težnja naša je iskrena i dirljiva a bojim se i neozbiljna, nisam siguran da time nešto pomažemo, pogotovo u ovom trenutku kada nas odbacuju ovako i kada nam ne pomažu u našoj oružanoj borbi i našem najtežem trenutku oružane borbe. Toliko, a ja mislim da ima još istomišljenika po ovom pitanju.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Samo da ja potvrdim, tačno je ovo što kaže gospodin Bucalo. Želi se protežirati u službenoj upotrebi ekavsko naričje, ako sam želio ikada išta da proturim i proguram, to bi sada želio da uradim, jer nije tačno da mi ne možemo ujediniti narod ako ne ujedinito na ovoj osnovi. Da ja odustanem jedan od pobornika prof. Zukovića i da mi ovo skinemo sa dnevnog reda, imamo mnogo stvari i da završimo. Ne želim da se mi svađamo, ima tu puno stvari da objasnimo jedni drugima.

Može li prof. da mi ovo skinemo? Dobro. Mi ne možemo glasati, jednostavno da se naglasavamo.

/Polemika s mjesta/.

Gospodo, mene čudi da to govore pravnici, ustavna kategorija je za donošenje zakone koji provodi jednu ustavnu odredbu, nemamo toga zakona i normalno radi šta ko hoće. Zakon mora biti i kazna i primjena i sve ostalo i određena razrada dovoljno je biti ustavna podloga da smo mi svjesni toga problema koliko je zanemarivanje ćirice problem.

Ja predlažem da mi ovo skinemo sa dnevnog reda, jer očito je da ima toliko oponenata, onda nismo ništa usaglasili. Ja sam mislio da sam ja usalgasio sa prof. Maksimovićem i Miljanovićem, ali očito je da to usaglašenje ne važi.

Skidamo ovo sa dnevnog reda.

Verifikacija zakon o obezbjeđenju sredstava za posebne namjene, Uredbe sa zakonskom osnova o izmjeni Zakona o obezbjeđenju sredstava za posebne namjene. TO je verifikacije.

Možemo li se izjasniti o verifikaciji? Može.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem da je jednoglasno.

Verifikacija zakona o privremenom utvrđivanju plaćanja poreza za privredne i profesionalne djelatnosti i uredbe sa zakonskom snagom o izmjeni Zakona o privremenom utvrđivanju poreza od privredne i profesionalne djelatnosti.

Možemo li se izjasniti? Može.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Predloženo je da se ova verifikacija zakona o izmjenama i dopunama Zakona o primjeni zakona o vojsci u uslovima neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja skine sa dnevnog reda, jer se pravi zakon pa će to na idućoj sjednici biti predloženo.

Verifikacija uredbe sa zakonskom snagom o usmeravanju dela prihoda ostvarenog po osnovu izvoza roba i usluga iz RS, to se misli za izvoz, treba li ovo da, to da dio naših prihoda o izvozu robe u Srbiju ide na nivou Republike za plaćanje. Ovo ćemo ostaviti diskusije da ovo raspravimo. Ima nekih poslanika koji žele da idu, pa da ipak skratimo i da riješimo ova druga pitanja.

Informacija problema poljoprivredne proizvodnje o proletnjoj setvi i žetvi zasejanih površina.

Kakva je ovo informacija o proletnjoj sjetvi, mi smo rekli da će biti skupa sa žetvom, dobro pardon i žetvi.

Ovo je vrlo važna materija i mi ovako ako brzo pređemo preko ovog problema, onda pravo ima gospodin Oljača. Svaki put ovom problemu posvetimo malo pažnje.

Hoćemo li da ostavimo za iduću sjednicu. Ne može, ovo ipak treba posvetiti više pažnje ovom problemu. Problemi su da se rasprave i da se da smjernice. Nije uredu da o ovom problemu tako brzo idemo.

Slaže li se ministar da ovo skinemo? Slaže, dobro.

Znači i ova se tačka skida.

Ja molim razrješenja, izbor i imenovanja, da mi date taj materijal.

Pardon, angažovanje deviznih rezervi za izradu ordenja i medalja.

Vi ste dobili, mi smo se odlučili za odlikovanja i medalje. Informisali su nas, ona su nominalno podjeljenja, ali ih treba izraditi. Biće zaduženo ministarstvo koje će pokušati da nađe dodatna sredstva, a sada mi treba da se odlučimo ovdje da ovo uradimo. Mislim da nije diskutabilno, jer

onog momenta kada smo se odlučivali o dodjeli, onda smo vodili računa o tome. Je li se slažete?
Slažemo-

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Komisija za izbor i imenovanja, ja molim gospodina Momu Golijanina. Razrješenje, izbor i imenovanja da usvojimo i tu tačku i onda ćemo preći na ovu koja je, ako tako mogu reći, na koju treba da se osvrnemo detaljnije i da vodimo raspravu.

Gospodin GOLIJANIN MOMO:

Gospodine predsjedniče, draga gospodo. Vi ste materijale dobili ovdje. Komisija je održala sastanak, u stvari dobila materijale neposredno za vrijeme Skupštine, u trajanju Skupštine i predlaže Skupštini sledeće.

1. Da se Avrić Vukašin razriješi dužnosti sudije Osnovnog suda u Modriči zbog napuštanja posla i odlaska iz RS.
2. Da se Mirko Božović izabere za sudiju Osnovnog suda u Sarjevu.

PREDSJEDAVAJUĆI.

Je li samo ovaj materijal, znači predlažete ovaj materijal da se usvoji ovakav.

Komisija predlaže da se ovaj materijal koji je nama dat usvoji i ja bih prešao pojedinačno.

/Diskusija smjesta/.

Znači vi imate primjedbe na određene tačke. Nije tačno da se sudija razrješava, sudija Osnovnog suda u Modriči zbog napuštanja posla i odlaska iz RS, znači nije tačno.

Šta je tačno?

Gospodin BLAGOJEVIĆ:

Mislim rečeno je da Avdić Vukašin otišao iz Osnovnog suda Modriča, to je tačno da je otišao u Jugoslaviju. On je sudija Vojnog suda u Bijeljini.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Dobro, hvala lijepo, mislim da je dobra intervencija, gospodina Blagojevića, zbog toga što ne bi bila dobra ova kvalifikacija koja ne zasluži gospodin Avrić.

Predlažem da se Avrić Vukašin razriješi dužnosti sudije Osnovnog suda u Modriči zbog odlaska na drugu dužnost, a ne kako je napisano zbog napuštanja I odlaska iz RS.

Ko je za?

Ima li nekoprotiv?

Suzdržan?

Konstatujem da se Mirko Božović izabere za sudiju Osnovnog suda u Sarajevu.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Da se Vlajko Martić izabere za sudiju Višeg suda u Doboju.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Konstatujem da je i ovo usvojeno jednoglasno.

/Polemika smjesta/.

Predložili ste da se Mirko Božović izabere za sudiju Osnovnog suda u Sarajevu, a on je već godinu dana sudija.

/Polemika s mjesta/.

Ja to nemam, a znači treba za predsjednika. U mene piše da se Mirko Božović izabere za sudiju Osnovnog suda u Sarajevu. To je za predsjednika suda u Sarajevu. Dobro hvala, ja vas molim da se ponovi ovo glasanje jer je greška.

Predlaže se da se Mirko Božović izabere za predsjednika suda Osnovnog suda u Sarajevu.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Da se Vlajko Martić izabere za sudiju Višeg suda u Doboju.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Da se Zagorka Đuričić izabere za sudiju Višeg suda u Doboju.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Da se Savić Miloš izabere za sudiju Osnovnog suda u Modriči.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Da se Borovčanin Dragan izabere za sudiju Osnovnog suda u Sokocu.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Za izbor navedenih kandidata dala je saglasnost Kadrovska komisija SDS.

Za članove Upravnog odbora Elektro privrede predlaže se imenovanje: Momir Tošić, Milanko Rekovica, Mladen Ivanić, Spasoje Albijanić, Branimir Savović, Tomo Benović, Ilija Dakić.

Ima li primjedbi? Ima.

Gospodin MIRNO MIJATOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, uvažene kolege. Ima prijedlog Regionalnog odbora SDS iz Hercegovine, koji je rečeno da će biti uvažen na tu intervenciju, ja bih molio da to bude skinuto.

Ispred proizvođača bude direktor Trebišnjice u sastavu Upravnog odbora. /Polemika s mjesta/.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Koju od ove dvojice treba skinuti da stavimo direktora Trebišnjice, jer ova dvojica su sa vana.

Predlog bi trebalo dati Ministarstvo, odnosno Vlada.

Da se predlog vrati na Vladu, je li. Šteta je da predlog, da Upravni odbor ne radi.

Ministar BOSIĆ:

Mi kada su u pitanju inače upravni odbori, generalno idemo u jednu širu konsultaciju i to je rezultat upravo i ovakvog jednog predloga. Prema tome, ako ovdje pogledate sastav vidite da ima teritorijalna zastupljenost koja mora da postoji vi za vi toga što je preduzeće tako od republičkog značaja i objekata ima po svim dijelovima RS i objekte i postrojenja i interese, a sa druge strane po zakonu od sedam članova upravnih odbora tri maksimalno mogu biti iz reda preduzeća, a četiri moraju biti sa vana. Mi smo u ovom slučaju išli čak da je to pet, a dva svega. Predlog za članove Upravnog odbora iz reda preduzeća došli su jedan iz Elektroprivrede, jedan je došao od strane kadrovske komisije SDS za ovaj drugi Ilije Daniće i vjerujte da je ovo rezultat jednog usaglašavanja, kako u Vladi tako i u Kadrovsnoj komisiji SDS, jer nije bio ovakav predlog Kadrovske komisije i on je bio malo drugačiji, isto tako ako se pogleda dole, takođe u Nazornom odboru da smo poštovali jednu takođe proceduru, odnosno regionalnu zastupljenost gdje imamo iz svih dijelova teritorije RS. Mislim da u tom slučaju moraćemo generalno onda malo da prekomponujemo, ako mijenjamo ovaj predlog da opet ispoštujemo tu neku strukturu. Mislim da je predlog prešao i objektivno je izmijenjen na Kadrovskoj komisiji SDS, ponavljam, nije ovo bio predlog Vlade do kraja, među tim konsultacijama se došlo do ovog predloga, poslije imate na drugoj strani da je od strane Kadrovske komisije SDS ovakav predlog i dat.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ako raspravu vodimo širu, onda bi to bio problem. Ja samo hoću da ukažem na jednu stvar koju moramo imati na umu, gospodine Mijatović. Albijanić je iz Trebinja, onda bi, ako regionalno gledamo Ugljevik je ipak proizvođač struke, da li danas ili će sutra, mi moramo voditi računa o toj nekoj regionalnoj zasupljenosti. Elektroprivreda nije kao i druge firme, moramo voditi računa neovisno od toga, ako je od republičkog značaja da li imamo u nekim dijelovima pogone ili nemamo, a pogotovo ako imamo. Ja bi stvarno apelovao Spasoje Albijanić je iz Trebinja.

/Polemika s mjesta/.

Gospodin MIRKO MIJATOVIĆ:

Uvažavamo i ono što smo pričali dosta puta, da ispoštujemo proceduru za koju se zalaže SDS i njeni organi i sve ostalo. Ja ću ponoviti ovdje na Skupštini, da nikada i nijednom od tog Regionalnog odbora ni jedan stav nije ispoštovan, pa čak i ovog puta nije uzet u razmatranje. Ako to odgovara, određenim institucijama, organima države itd. gospodo ja nemam ništa protiv.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja molim poslanike da ovo skinemo sa dnevnog reda, ne može to, ja sam to predložio i sugerisao. Ja molim da ovo skinemo sa dnevnog reda. Neka oni stave ovog Jovu umjesto Albijanića, ako hoće, a on hoće da prođe proceduru.

Gospodine Mijatoviću, može li da se zamjeni Albijanić sa Marićem.

Ova kvalifikacija koju je iznio gospodin Mirko Mijatović je krupna. On kaže da nikada sugestiju nije uvažio, normalno je bilo da tu sugestiju razmatra Kadrovska komisija, pa Vlada itd. Ja mislim da imamo i drugih, može li Nikola da ovo uvažimo.

/Diskusija s mjesta/.

Može li umjesto Albijanića da dođe Jovo Marić? Može.

Je li to njihov predlog. Pitam gospodina Mijatovića, je li predlog da bude ispred Trebinja Marić?

/Diskusija smjesta/.

Mirko vi ste Regionalni odbor Hercegovine, vi govorite u ime Regionalnog odbora Trebinja, u stvari Trebišnjice. Je li vaš predlog da bude umjesto Albijanića Marić.

Vi ne možete govoriti u ime javnog preduzeća, u ime javnog preduzeća govori gospodin Herceg.

Hoćete da skinemo Albijanića, a stavimo Marića pošto je nužno da ide što prije.

(Polemika smjesta).

Evo da pročitam ko je u Nazornom odboru, da vidite:

Jovo Rosić, Vojislav Maksimović, Rajko Kasagić, Vlado Kovačević i Rajko Dukić.

Možemo li ove predlagачe da zamolim da umjesto Spasoja Albijanića.

Gospodin MOMČILO GOLIJANIN:

Ja bih zamolio gospodina Hercega da ipak odustane od upornog insistiranja da se večeras izabere Upravni odbor. Već nešto ima, večeras ćemo najvjerojatnije izabrati Nazorni odbor, a znam da to nije ista funkcija, ali ako ne možemo da usaglasimo stavove, ako Mirko Mijatović uporno insistira na tome, jer je to stav Regionalnog odbora SDS Hercegovine, onda daj da malo prolongiramo za sledeću skupštinu.

/Polemika smjesta/.

Ne može se ići ni po tom osnovu da se jednostavno zamijeni zato što je iz Trebinja Spasoje Albijanić, Jovo Marić iz Trebinja, a onda remetite onu strukturu koliko iz preduzeća koliko iz.

PREDSJEDAVAJUĆI:

To nije problem, ima dovoljno, tri iz preduzeća.

/Polemika smjesta/.

Gospodin OSTOJIĆ:

Gospodine predsjedniče, gospodo poslanici. Ja vjerovatno mogu donekle da uvažim ovo što je rekao gospodin Mijatović u vezi sa regionalnom zastupljenošću u upravnim odborima. Isto tako želim da apelujem na poslanike da što prije postavljaju upravne odbore, jer je to daleko važnije nego vidjeti da li je izvagano u dlanu u jajetu zastupljenost po regijama u jednom upravnom odboru.

Drugo, što se tiče ovoga da ni jedan stav Regionalnog odbora za Hercegovinu nije uvažen, svaki je uvažen koji je došao i to kao Regionalni odbor i o tome nećemo ovdje da dezavuišemo poslanike.

Ovo nije došlo ovako kako Mijatović kaže. Došlo je od predlagača Ministarstvo resorno je predlagač i dostavlja kadrovskoj komisiji, Kadrovska komisija uvažava sve kriterije i regionalne i zakonske i usaglašava sa resornim ministarstvom i resorno ministarstvo ide prema osnivaču, ako je Vlada Vladi, ako je Skupština prema Skupštini. Ovo što je Ministarstvo za industriju i energetiku dostavilo osnivaču, odnosno Skupštini, je usaglašeno u Kadrovskoj komisiji Stranke i to ispoštovani svi ovi potrebni kriteriji za formiranje Upravnog odbora. Međutim, može i ovo, svaki upravni odbor može u nekom naknadnom radu ili konsultaciji da izvrši izmjene i dopune u nekom članu u hodu, ali je važno, ako je došlo do osnivača da se imenuje upravni odbor, to je sada bitno, to je suština, što prije upravni odbor i predlažem da se to usvoji.

Ministar BOSIĆ:

Molim vas, nije sporno, ja predlažem Spasoja Albijanića stavi se Jovo Marić.

(PREDSJEDAVAJUĆI: Može li umjesto Milanka Rekovice, zašto ne može Milanka Rekovicu da stavimo u neku drugu instituciju, Albijanić je sada u Rezervama nije u preduzeću).

Mi smo išli da regionalno bude zastupljeno i regionalno je zastupljeno. Išli smo namjerno da budu samo dva iz Elektroprivrede, evo ovim će biti tri, zakon isto dozvoljava, ne može biti četiri, ne može biti više.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Ja se izvinjavam što ovo sada govorim. Evo Milanko Rekovica stavite ga u neku drugu institucija, vodite računa o tome, a da ovdje stavimo Marića i završena stvar.

/Polemika s mesta, diskusija smjesta/.

Ja mislim da Momu Tošića ne bi trebali da skidamo. /Polemika smjesta/.

Može mo li umjesto Rekovice staviti Marića, ili neko drugi, ja nemam ništa protiv. Evo predlog je:

Momir Tošić, Jovo Marić, Mladen Ivanić, Spasoje Albijanić, Branimir Savović, Tomo Beković i Ilija Dakić.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Ako je protiv da skinemo, ne mogu ja usaglašavati na sjednici. Trebao sam reći skidamo i usaglasite.

(Polemika smjesta).

Ja mislim da vi bez potrebe pravite komplikacije. Hoću da prvo glasate o ovom predlogu kakav je bio, ovo nije bilo dovoljno zato što je samo pet glasalo.

Ko je za?

Komplikujete, trebali smo ići: Nikola Erceg, Đojo Arsenović, Milenko Čokorilo, Slobodan Karišik, Željko Jungić i Đorđe Simić.

Ja osim jednoga dva ovdje ne znam nikoga ovdje. Je li ovo usaglašeno. Ima li predloga za ovo? Možemo li se izjasniti? Može.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Jedan suzdržan, konstatujem da smo sa jednim suzdržanim glasom usvojili članove Upravnog odbora PTT saobraćaja RS.

Da se za članove Nazornog odbora javno preduzeće PTT imenuje: Petko Čančar, Nešo Borovčanin, Jovo Jovanović, Milorad Đekić i Zdravko Mandeganja.

Ko je Jovo Jovanović, je li ovo prošlo, sve usaglašeno.

Ima li neko protiv?

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno smo usvojili nazorni odbor javnog PTT preduzeća.

Da se za članove Upravnog odbora za javno osnovno državno željezničko transportno preduzeće RS imenuje: Vojislav Radišković, Miladin Ponjarac, ko je Miladin Ponjarac, je li tačno, Milan Pandžić, Boško Lemez, Dragoljub Savić, Milan Jovanović i Radovan Savić.

Ima li neko primjedbu? Nema.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Da se za članove Nazornog odbora javnog osnovnog državnog preduzeća ŽTO imenuje: Milanko Kovačević, Radivoje Duvnjak, Veseljka Jeremić, Nedeljko Čubrilović, Vladimir Glamočić.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem da smo usvojili jednoglasno.

Da se imenuje predsjednik i članovi Upravnog odbora Zavoda za udžbenika i nastavna sredstva. Prošli put je ovo ispalo, nismo odrekli, pa je bila greška i intervenisali su neki članovi, pa se ovdje predlaže za predsjednika Upravnog odbora da se imenuje Mitar Miljanović. Mi smo usvojili taj upravni odbor samo nismo imenovali predsjednika.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Za članove upravnog odbora, predlažu se to smo usvojili prošli put.

Ima li još neki predlog, nema. Uredu.

Završena je ova tačka dnevnog reda.

Prelazimo na informaciju o problemima poljoprivredne proizvodnje proletnje sjetve i žetve zasijanih površina. Pardon odgodili smo.

Verifikacija uredbe sa zakonskom snagom o usmeravanju dela prihoda ostvarenog po osnovu izvoza roba i usluga iz RS.

Otvaram raspravu. Izvolite.

Gospodin DRAGAN MIČIĆ:

Gospodine predsjedniče, kolege poslanici. Ja zaista stavljam primedbu na ovako prebrzo ili nikako ne upuštanje u neke zakonske odredbe koje nam život regulišu i onda se poslije isčuđujemo šta se to dešava. Ja ne znam, nema ministra trgovine da ga pitam, šta se u ovoj uredbi mijenja u odnosu na zakon koji je objavljen u prošlom ili predprošlom glasniku i gdje su napisane takve gluposti, koje zaista ne mogu drugačije da okarakterišem. Dobro, predsjedniče, greške, velike greške.

Kaže, obaveza svakog izvoznika, da za svaki pojedinačni posao i usluge iz RS mora da odnese originalni zahtjev na Pale ili u Banjaluku, a da ne može ni faksom niti bilo čim da se to prosljedi. Nemamo mi takvu godišnju proizvodnju koju imamo po nekom kvartalima, kako isporuka jedanput mjesečno. Imamo svakodnevno sitno, komadnu, zamislite za svaku takvu stavku ili otpremnicu da vi samo trčete od Banjaluke ili do Pala, a da se ne može faksom poslati to što se želi izvesti u Srbiju.

Nemam ništa protiv da se od tih sredstava koja izvozimo u Srbiju uzima 30%, jer mi to dajemo sve, koknretno ja u fabrici uplaćujem sve živo što treba za lijekove i sve drugo, vršim zamjenu, uplaćujem ovdje, ja njima tamo, prema tome ne trideset neka bude i 50%, ali ova ovaka odredba da birokratija sebi taku glupost, ja opet moram da kažem tako, grešku da, da se ne može faksom ili bilo čim, nego se svaki put original, kaže mora odnijeti u Banjaluku ili Pale.

Original ugovora ili otpremnice, zar vi ne možete ugovor o isporuci robe na faks poslani Ministarstvu i neka ono da saglasnost ili ne da, nego da morate svaki put trčkarati u Banjaluku ili na Pale. Prema tome ja tražim da se to nađe način kako da se radi, jer ovdje ima mogućnosti da se i carina i drugo dostavlja Minsitarstvu jedanput sedmično.

Predsjedavajući:

Ja bih molio gospodina Mičića da mi samo intervenišemo sa amandmanom, da izbacimo ovo original, nego da kaže samo da se mora dostaviti na način kakav bude, svako odgovara za falsifikat.

Vaš je amandman da se samo izostavi ovo originali da se na neki način pojednostavi.

Gospodin ĐURIĆ:

Smatram da u članu tri treba razvrstati izvoznike po određenim kriterijima. Naime, nije isto izvoznik iz metaloprerađivačke djelatnosti iz drvne industrije, ne može da procenat važi za sve grane privredne isto.

Recimo ako neko izvozi trupce onda zaista onda taj procenat može da ide i do 70%, ne znam ja, ja napamet pričam, ali vjerovatno treba određena sredstva za koja se mogu nabavljati u RS. Ima grana koje ne mogu da izdrže 30%, nije nama cilj, možda u prosjeku je 30% realno, ali sigurno mora po ----- , nije isto drvna industrija, trupci, prerađivačka industrija, finalni neki proizvodi itd. Tako da mislim da tu klasifikaciju treba za određeni rok izraditi, a može privremeno da važi ova mjera.....

PREDSJEDAVAJUĆI:

Da bude zaključak da Vlada napravi gradaciju prema vrsti izvoznika, da ovo sada privremeno usvojio, jer bilo bi, jer mora život da teče i da izbacimo ovo originalno, normalno da će Vlada sa svojim detašmanima to pospješiti da bude dostupno, lako izvozniku da što prije riješi taj problem.

Znači možemo uz ovu sugestiju i zaključak, ja molim da Vlada to napravi, da predloži, da analizira i da vidi da li se takva jedna analizirana odluka može popraviti.

Ovo je uredba koja je ispravila zakon, pa to govorim u zakonu se to mijenja, ne mora dokumentaciju originalnu dati, a to će ispraviti, ovaj amandman će ugraditi u zakon na osnovu čega je, na osnovu koga je zasnovana ova uredba.

Možemo li verifikovati ovu uredbu sa ovim amandmanom koji će biti ugrađen u zakon, a na osnovu koga je i donesena uredba, amandman je da se izbacila original, da dokumentacija ostane i ovu primjedbu da bude zaključak koji je iznio g. Đurić, da se izvrši gradacija po vrsti, po kvalifikaciji izvoznika. Neko će veći procenat morati izdavajati neko manji, da se ipak sagleda taj stav uredbe.

Ko je za?

Ima li neko protiv?

Suzdržan?

Konstatujem jednoglasno.

Ostaje nam samo poslanička pitanja. Jesam li preskočio neku tačku? Nisam.

Otvaram raspravu.

Ja molim da se ovdje samo postave poslanička pitanja, ako se na neko može odgovoriti, dobro je, ako ne s time ako neko žuri dozvolićemo da ide, ali ja bih molio da.

Gospodin MILJANOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, braćo poslanici, dame i gospodo. Predlažem da hitno za narednu sjednicu Ministarstvo pravosuđa pripremi izmjene Krivičnog zakonika iz RS jer u postojećem stoji: "kaznom zatvora do tri godine kazniće se onaj ko povrijedi samoupravna prava radnika". Meni je mnogo ljudi na to ukazalo, mi smo odbacili samoupravljanje i prava je smijurija da je to ostalo.

Gospodin MIČIĆ:

Ja hoću da se izvinem ministru finansija, u zakonu stvarno ne piše, ali u tumačenju koje smo mi poslali Ministarstvu trgovine, a ja ću to njemu poslati original i lično donijeti u Banjaluku ili na Pale, u Zakonu ne piše, a u tumačenju koje mi je poslalo to Minsitarstvo piše.

Ja imam poslaničko pitanje, ne znam kako drugačije da ga formulišem. Koliki su efekti naplate poreza na platu, obzirom da smo na jednoj od predhodnih sjednica smanjili cijenu sa 200 na 150 maraka na predlog ministarstva da će taj smanjeni iznos popraviti naplatu. I s tim u vezi predlažem, ako to nije znatno popravilo onda da ovo smanjenje bude ograničeno do kraja septembra, a da od 1. oktobra za sve one koji ne budu uvažili ovaj period da ćemo izvijestiti klubove i preko sredstava informisanja da se taj porez povećava na 250, ovo da bude period amnestije, ako nisu nisu htjeli platiti 150, onda neće nikako, pa da kažemo da smo donijeli odluku da ovo smanjenje važi do 1.oktobra, a od prvog oktobra da će biti 250, ne bili ih privolili da plate bar 150.

Gospodin MIJATOVIĆ MIRKO:

Isto zaduženje Regionalnog odbora SDS. Prilikom posjete državno-političnog vrha RS na čelu sa predsjednikom Države gospodinom Karadžićem i predsjednikom Narodne skupštine g. Krajišnikom, rečeno je da će Hercegovina zbog specifičnosti i nemogućnosti komunikacija sa ostalim dijelovima povodom izlaženja, izdavanja uredbe o primjeni obaveze primanja čeka, biti snabdjevena robama. Mi smo zahvalni zaista državno-političkom rukovodstvu, jer ono što su oni rekli i urađeno je, odobreno je četiri miliona dinara za potrebe nabavke robe u Hercegovinu, ali ovaj put želim da vas izvijestim, dobili smo to zaduženje na Regionalnom odboru, da od toga nije ništa učinjeno, da je došlo robe u vrijednosti otprilike 100 hiljada dinara po našim saznanjima na

područje Hercegovine. Pitanje za Vladu, odnosno za resorno ministarstvo, da li ima nešto od toga, da li će te robe stići u Hercegovinu, odnosno zašto to nije realizovano.

Drugo, Ministarstvu industrije i energetike, odnosno javnom preduzeću Elektropivrede, šta misle poduzeti u cilju prevazilaženja loše elektro-energetske situaciji u RS, ovo iz bojazni da ne budemo u situaciji da doživimo totalni mrak u RS.

Gospodin BLAGOJEVIĆ:

Ja bi htio da pitam, ako se sada može odgovoriti. Kakav je status poslanika, povodom proglašenja ratnog stanja. Ja sam kontaktirao ovdje sa kolegama i video sam da velika većina ima zaduženja, ja lično od svog opštinskog nemam. Do sada imali su sastanke, ne govorim zbog toga, nisam član predsjedništva.

(Predsjedavajući: Bitno je, svi poslanici su članovi ratnih predsjedništava u svojoj opštini).

Mislim da je to namjerna greška. To govorim ne zbog sebe nego zbog situacije, i mislim, odakle njima pravo da tu grešku naprave. Mogu reći iz sada jednog bespotrebnog duela sa jednim čini mi se savjetnikom predsjednika Karadžića, mislim da se zove Karadžić isto. Kada sam ga zamolio da povodom, navodno diskusije generala Gvere vi za vi diskusije potpredsjednika Simića, ne vežem se za riječ, jer je ono četvrte tačke toliko žuči bilo da utišamo i itd. Takve sam riječi doživio, ja znam ko si ti, šta si ti, pa neka izvoli sada gospodin i neka kaže ko sam i šta sam. Nisu stvari slučajne, ja nisam toliko naivan i pratim.

Ponovo kažem da status taj poslanika nije onakav kakav treba da bude, prije svega zbog njegovih obaveza, na to mislim. Mislim da je zbog toga i situacija ovaka što poslanici nemaju takav status u opštini prema onim referentima itd. Ako nas 80 nemamo da smo nekakvi predstavnici države legalno izabrani, najneposrednije što se može, onda stvarno je teško i ove odluke mogu da zažive. Ja mislim da je velika stvar ako se niko od predsjednika ne može poslanika stiditi na toj opštini i ne može uprijeti prst u njega i da kaže sve ono što se kvalifikuje na vlast. Ja mislim, ja se trudim da tako bude, da se nko ne stidi od vlasti kada dođe u moju opštinu, da kaže kakav je poslanik takvi ste i vi. Niti može niti ću ja sebi dozvoliti.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Samo objašnjenje da ne zamaramo druge. Svi poslanici naši su članovi ratnih predsjedništva u svojoj opštini, ako je ovo greška za gospodina Blagojevića, ja mislim da će se ispraviti. Nemamo

mi razloga, predsjednik Karadžić je posebno naglasio, svi poslanici neovisno kojoj stranci pripadaju, oni su srpski poslanici, planovi su predsjedništva, oni će biti nosioci naše aktivnosti i tu nema nikakvog razloga. Ja gospodinu Blagojeviću objašnjavam on ne sluša. Gospodin Subotić će vam to isto objasniti, to je greška i biće ispravljena.

Gospodin Milinković takođe.

Molim da ova lična vrijeđanja eliminišemo, nije to dobro niti trebamo dozvoliti da u nas u parlamentu počinju replike na ličnoj osnovi, to je naopako. Znam da je situacija takva da vjerovatno svi smo na granici života, ali to treba staviti u drugi plan.

Gospodin KOVAČEVIĆ:

Gospodine predsjedniče, poštovani gospodo poslanici. Prije osam, devet, čak i deset skupštinskih zasjedanja postavio sam jedno poslaničko pitanje i više se i ne sećam kada je to bilo. Za čitavo ovo vrijeme nisam dobio odgovor na to poslaničko pitanje.

Radi se o postavljenju kadra, a protažira Kordinaconi odbor SDS za Istočnu Hercegovinu Milorad Skoko. Ja ne znam da sam dobio taj odgovor, pa mi je večerašnje pitanje bilo usmjereno u tom pravcu, hoću li i kada dobiti odgovor na to poslaničko pitanje.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Javite se predsjedniku Vlade i dobićete pismeno. Samo da se razumjemo. Skupština svako vaše poslaničko pitanje uputi nosiocu koji je dužan odgovor da da i koje odgovore dobijemo vama prosleđujemo. Imate pravo kada ne dobijete odgovor da tražite. Nije to samo Vlada, tu su razne institucije, da tražite i insistirate i biće vam to ispoštovano. Poslanička pitanja moraju imati prioritet.

Gospodin BOSILJČIĆ:

Ja imam samo jedno pitanje. Gospodo, gospodine predsjedniče, imam samo jedno poslaničko pitanje. Vi znate da je Ministarstvo za saobraćaj zaista uradilo dosta između ostalog i dobro je uradilo ovaj put Sumbulovac-Ilidža. Međutim, u zadnje vrijeme, vi sami znate da neprijatelj napada taj put, pa se sada umjesto 35 km za Ilidžu, Vogošću, Ilijaš i Hadžiće gdje živi 100 hiljada ljudi ide onolikim putem gdje je to negdje ono stotinjak kilometara preko Srednjeg. Ja ovdje postavljam pitanje i molim Ministarstvo za saobraćaj, to je jedno od najboljih naših ministarstava, rade i telefoni, pisma i putevi i sve radi.

Da vidi mogućnost da se postave paravani na dijelu puta, da komisija tamo neka ide saobraćaja, da se postave paravani od dasaka kao što je na Poljinama, da se postavi na dijelovima puta od Hreše, ako treba ja ću i u Ministarstvo otići, da bi bio saobraćaj bezbjedan. Ipak u ovim našim vremenima gdje su i potrebe ljudi velike i potrebe vojske velike, ipak je 35 km skraćenog puta preko, jednim dobrim makadamom preko Poljina i dolje, lakše ići nego okolo da se ide na Srednje.

Gospodin KASAGIĆ:

Čini mi se da je postalo opasno da u nekim mjestima školska godina počinje 23.avgusta, ja predlažem Ministarstvu obrazovanja, nauke i kulture da za pojedina mjesta utvrdi novi početak, novi datum početka školske godine.

Drugo pitanje. Veliki broj izbjeglica, u Banjaluci je krcato, ostavljeno je na volju opštinama da utvrde broj izbjeglica koje mogu da prime kod sebe, pa smo tako od Jajca dobili informaciju da ne mogu ni jednu izbjeglicu da prime. Čini mi se nema ih više od 5 hiljada stanovnika, a imali su 20 hiljada stanovnika u nekom prošlom vremenu, mogli su primiti 15 hiljada novih stanovnika. Predlažem da Ministarstvo za građevinarstvo, odnosno Vlada zaduži ljude koji bi obišli te opštine i utvrdili njihove obaveze koliko izbjeglica treba da prime i da učestvuju u saniranju narušenih objekata. Hvala.

Gospodin ERCEG NIKOLA:

Indikativno je da se četvrti put postavlja isto pitanje na temu energetike. Ja sam imao namjeru da danas odgovorim gospodinu Mijatoviću, međutim Mijatović se namjerno ispravio i rekao da je tražio pismeni odgovor od strane Ministarstva, prema tome ja u ime Ministarstva neću da govorim, nego ću odgovoriti kao ispred javnog preduzeća. Ali je indikativno da se četvrti put ovo pitanje postavlja.

Predsjedavajući:

Vidite, ja vas molim nemojte niti pitanja koja mogu biti indikativna postavljati, ni da gledamo u svakom grmu zeca. Ja stvarno mislim bar danas u ovom vremenu ne trebamo se tim pitanjima baviti kako želimo nekome nešto da imputiramo.

Prof. MILANOVIĆ:

Mi imamo jedan problem sa ogromnim brojem izbjeglica.

Dodu u Banjaluku i ispražnjenih rezervoara treba da im se produži put dalje, treba da idu za Doboj, Jajce i ona mjesta gdje im se odredi lokacija niko obezbjeđuje gorivo tim ljudima, a grad Banjaluka nije u stanju da to obezbijedi, pa molim Direkcija za robne rezerve ili neko obezbijedi, Vlada, jer mi jednostavno ti ljudi stoje čekaju bespomoćni sa djecom, mi nemamo šanse da obezbijedimo tamo gorivo.

Predsjednin opštine JAJCE:

Gospodine predjedniče, poštovani poslanici. Ja ne znam odakle g. Kasagiću to da je Jajce reklo da ne može da primi ni jednu izbjeglicu, nije to tačno ili bar meni nije poznato.

Ja sam samo predstavniku Ministarstva za urbanizam, kada je pitao me oko toga kazao, ja vas molim samo da ne bude kao prošle godine sa Kuprešanima, sastanak u Petrovcu, sastanak na Balkani, sastanak u Šipovu, sastanak u Jajcu, mi u Jajcu uradili 100% i smjestili 150 porodica znaju ljudi ovdje, a Vlada po tom pitanju nije uradila ništa.

Dobili smo pismeni upit koliko možemo smjestiti ljudi u gradu, koliko u prigradskim, a koliko u seoskim naseljima. Otišao je pismeni odgovor, mi ćemo opet uraditi koliko sami možemo, ali ne možemo mnogo bez pomoći nadležnih republičkih organa. Znaju poslanici iz Glamoča da se Jajce nudilo dok se desilo to što se desilo u smislu smještaja i drugih potreba koje su se iskazale, i nije tačno da mi u Jajcu imamo 5 hiljada stanovnika nego mnogo više.

Gospodin MOMO GOLIJANIN:

Ja sam mislio da upitam, da li je to stvar Ministarstva odbrane ili Ministarstva prosvete ili i jednih i drugih.

Kakav je tretman prosvetnih radnika sada kada počne školska godina. Naime, sada je objavljeno ratno stanje znamo i znamo koji su prioriteti, međutim, desilo se prošle godine da su mobilisani prosvetni radnici, negdje se nisu ispoštovale naredbe, uredbe šta je bilo ne znam ni ja da prosvetni radnici za vrijeme izvođenja nastave ne mobilišu, tako da se desilo da su nastavnici iz osnovnih i srednjih škola mobilisani u vojsku, nastava nije izvođena nekoliko mjeseci iz pojedinih predmeta, pa su npr. na prijemnom ispitu pokazano katastrofalno loši rezultati. Valjda zato što ljudi nisu mogli da izvode nastavu iz matematike, srpskog jezika, srpski jezik je na neki način pokriven itd. To jedno.

Drugo, šta će biti, da li će dobivati neke dopuste ili kako se zove, studenti koji imaju ispite, a sada se nalaze na vojnoj obavezi. Ima momaka koji su se odazvali i koji su od 1. jula u vojnoj obavezi, a već 23. avgusta imaju zakazane ispite, na stranu to što te ispite neće moći pripremiti, jer ne mogu u rovu učiti, ali da li će im se bar omogućiti da izađu na te ispite.

PREDSJEDAVAJUĆI:

Jesmo li iscrpili poslanička pitanja.

Mogu li samo da uputim jedan zahtjev Vladi. Hoćete samo malo pažnje. Nije ovo samo zbog ovog trenutka u kome se nalazimo. Ja bi sugerisao Vladi, a pod hitno u reorganizaciji ministarstava mora naći mjesto Ministarstvu za smještaj i razmještaj raseljenih lica, po tome pitanju nije do sada posvećeno pažnje niti je to mogao da radi jedan ministar bez portfelja, nego mora jedno bogato, znači sa velikim brojem izvršioca, možda i detašmana ministarstvo i posebno vidjeli smo koliki je to veliki problem. Nisam ja da mi sada pravimo naselja. Ja imam pravo da udaljim nekoga iz ove sale, stvarno nema smisla da se nadvikujemo. Postavljate pitanja i vrlo često neki ne znaju šta je ko postavio pitanje.

Ozbiljno treba ovome prići, ne mislim ja da trebamo mi praviti naselja kao inspiraciju nekome ko bi trebao da bježi, nego je neozbiljno da se ovake stvari dešavaju, a u ratu je sve moguće, a da mi nemamo najosnovnijih podataka, a ne smještajnih kapaciteta.

Pokušali smo da zaštitimo imovinu u oslobađanju nekih područja, to je jedno, ali smještajni kapaciteti trebaju biti privedeni namjeni, da se može u određenim prilikama intervenirati.

Drugo, sugerisem predsjedniku Republike da jedan veći dio rukovodstva državnog u ovom periodu pređe, znači jedno vrijeme boravi, da se mijenja na onom tamo području koje je posebno ugroženo, jer vidjeli smo kada smo bili u Drvaru da je potrebno da ljudima vrlo često, da imaju neposredni kontakt, jer se jave nepredviđene stvari.

Ono što želim na kraju da kažem. Današnja sjednica je bila vrlo teška. Mislim da se ne trebamo igrati velikih istoriskih izjava, da je bila istoriska, ali mora biti vrlo poučna. Mi moramo naći načina kako prevazići problem koji je evidentan. Javeća pogubnost nas može zadesiti ukoliko se ne riješi konflikt u sobordinaciji i u sistemu komandovanja. Država je dovedena u pitanje, ali može biti vrlo često da se okvalifikuje zbog luksuznog problema, jer sve je luksuzno, ma koliko je teško kada je država u pitanju i kada se ne mogu ljudi dogovoriti.

Ja apelujem, ovdje su dvojica generala i na predsjednika Karadžića i na svih nas, kada napravimo državu, Bogom prosto radimo šta hoćemo. Ovo se mora riješiti. Konflikt ne smije postojati, pitanje i problem treba eliminisati, a personalna rješenja treba rješavati poslije rata.

Ja ću sigurno na tome insistirati i na tome sam obavezan i zbog funkcije i vas molim, mi moramo sačuvati državu, a država je ugrožena. Ako Bog da da mi vratimo određena područja, da uspostavimo normalne tokve, onda je sve u drugom planu. Vas molim, daj Bože da za sedam dana ne sazivamo ovu skupštinu. Da se riješe ovi konflikti, problem se mora riješiti. Ne može biti jedna zemlja dva gospodara.

Želim vam srećan put, želim mnogo sreće našoj Republici, našoj braći u RSK i što prije saniranje postojeće teške situacije.

Srećno!